Postimees

83. aastakäik

Ilmub iga päev varahommikul

Toimetus ja peakontor Tartus, Ülikooli t. 21/23.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Viru tn. nr. 11.

Telefonid Tartus: Peatoimetaja ja toimetuse sekretär 2-86, Tartu teated 1-86, kaugeköned ja välispoliitika 9-86. Arijuhatus 65, trükikojajuhataja 14-65 talitus 80, raamatukauplus 2-50. — Posti jooksev arve nr. 2171.

Telef. Tallinnas: Toimetus 436-81, kontor 436-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soovil.

Kuulutusi võetakse vastu äripäeviti: „Postimehe" peakontoris kl. 8.30-st kuni 18-ni. „Postimehe" raamatukauplusses, Suurturg 16, kl. 8-st kuni 17-ni, „Postimehe" Tallinna kontoris kl. 9-st kuni 15.30-ni. Pühapäeval: „Postimehe" peakontoris tel. 80, kl. 18 kuni 20-ni.

Üksiknumber 6 senti

Hinnata kaasandeks igal pühapäeval pilkeleht „Sädemed"

„Postimehe" tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu — kr. 1.65, 2 kuud — kr. 3.30, 3 k. — kr. 4.40, üle 3 kuu korraga tellides iga lisakuu kr. 1.40, 6 k. — kr. 8.60, 9 k. — kr. 12.80, 12 k. — kr. 17.—. Välismaale — kr. 4.— kuus.

Tellimishind Tartu linna tellijaile kojukandmisega on võrdne postiga tellimise hinnaga.

Postita (s. o. Tartus talitusest ise ära viies) 1 kuu — kr. 1.50, 2 kuud — kr. 3.—, 3 k. — kr. 3.95, üle 3 kuu korraga tellides iga järgnev kuu kr. 1.15.

Aadressi muutmine 25 senti.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste kirjaga: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 12 senti, teksti sees 15 senti mm. Kohaotsimiskuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha valiku soove täidetakse ainult võimalust mööda.

Nr. 62 Laupäeval, 4. märtsil 1939 Tänast lehte 12 leheküige

Triiksärke ja kaabusid

suures valikus mõõdukate hindadega soovitab

Venn. Lepp

Kaubahoov 2 ja 3.
Telef. 4-81.

TARTU AUTOKOOLI

Tööstuskeskkooli juures Kalda tän. 16, telef. 6-15, võetakse algavaile autokursustele uusi õpilasi vastu.

Koolijuhataja.

Iga Eesti poiss ja tüdruk loeb „LASTELEHTE"

Tähistades 15 a. tööstuslikku tegevust täname kõiki meie lugupeetavaid ärisõpru ja kaubatarvitajaid ülesnäidatud poolehoiu eest

TÖÖSTUSE AKTSIA-SELTS PÕHJALA

TÖÖSTUSE A.-S. «PÕHJALA»

1924 — 15 — 1939

KONTOR: PIKK 33. TELEFON 443-12
TÖÖSTUS: BEKKERI AS. 115. TEL. 418-49/20

Täna **K. K. «PALLASE»**

ball-maskeraad

SINIMANDRIAS

ALGUSEGA KELL 20.30

BALLIL **LOTERII.** VÕITUDEKS MAALE, GRAAFIKAT, SKULPTUURE, KERAAMIKAT.

KUTSED JA PÄÄSMED SAADAVAL K. K. «PALLASEST» JA «SINIMANDRIAST».

Pühapäeval, 5. märtsil kell 12.30 (ainult üks seanss)

Laine **RAHVAETENDUS** Suurepärane tsirkusfilm

RÄNDAV RAHVAS

Peaosades: **Hans Albers, Camilla Horn, Francoise Rosay, Irene v. Meyendorff, Hannes Stelzer** ja **Barlay tsirkus** terves koosseisus.
Algus kell 12.30. Kassa avatud kl. 11.30 alates.
Pääsmete hinnad 15, 25, 35 senti. Noorsoole lubatud.

Kriminaalpolitsei mõistatuse ees!

Kes on truuduseta naiste hirm

Saladuslik Jack?

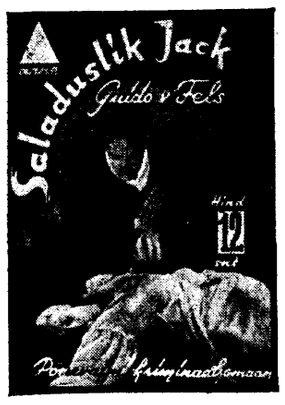

»Saladuslik Jack» on põnevaim kriminaalromaan. Hind 12 snt. Müügil kõigis ajakirj. müügikohtades. 2. anne ilmub 10. märtsil.

Saladuslikud roimad Londonis!
Jacki ohvreiks on eranditult ilusad naised!

ATEEN Noorsoo-etendused

Venn. Grimmi muinasjutt

Lauake, kattu!

Laupäeval, 4. skp. kell 2.30 p. l., pühapäeval kell 12 päeval.

Pääsmed 10 ja 15 senti.

Kassa avatud 1 tund varem.

PÄRAST VÄSITAVAT PÄEVATÖÖD ON MÕNUSAKS MEELELAHUTAJAKS

»NÄDAL PILDIS«

„LASTELEHT" on kõrge tasemega noorsooajakiri

CENTRAL KOHVIK

TÄNA

vene muusika

KELLA 6—10-ni ÕHTUL.
LÕUNAMUUSIKA KELLA 12.30—2-ni.

CENTRAL Pühapäeval, 5. skp. kell 12 päeval huvitav

Opilas- ja noorsooetendus

Kõigi maade poiste lemmik **Mickey Rooney** ja **Spencer Tracy**

TULEVIK ON MEIE

Ilus ja südamlik suurfilm tänapäeva kasvavast noorusest.

2 **Dick** ja **Dolf** lõbusas seiklusfilmis **„Kui mehed lõbutsevad"**. Kassa avat. kl. 11.

AJAKIRJAD IGALE PEREKONNALIIKMELE

NAISTE JA KODUDE KUUKIRI
MARET Hind **35** senti.

MAGASIN-AJAKIRI
VALLATU MAGASIN Hind **50** senti.

NOORSOO-AJAKIRI
VIIKING Hind **35** senti.

ODAV RAHVARAAM.-SEERIA
50 SENDINE ROMAAN Hind **50** senti.

Nõudke igast ajakir anduse müügikohast! Tellides tuleb odavam. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasut.

KIRJASTUS *Maret*

Oma trüki- ja költekoda Tartus, Ülikooli 25, tel. 15-20

Restoran ROOM Suurturg 7. Telefon 7-78.
Täna õhtust alates mängib iga päev lõunal ja õhtul

Kirillovi mandolinistide kvintett

Iga päev **ROOTSI LAUD** — suures valikus külmi ja soojе toite à kr. 1 50 isikult.

VANEMUISE EINELAUD

IGAL ÕHTUL

KABAREE

EESKAVA

Ülemjuhataja kink

Teaduste Akadeemiale

Sõjawägede ülemjuhataja kindral F. Laidoner annetas Eesti Teaduste Aakadeemiale Sõjawägede Staabi topo-hüdrograafia osakonna poolt walmistatud 5 üleswõtetkaarti järgmistest Eesti linnustest — Warbola, Linnuse-Cotze, Jäneda, Toolse ja Äntu Punamäe-Agelinde ühes päewapiltidega nendest linnustest. Kaardid on warustatud härra ülemjuhataja kindral F. Laidoneri poolt kirjutatud huwitawate märkustega. Need wäärtuslikud ja suure täpsusega walmistatud topograafilised üleswõtted on kahtlemata kasulikuks materialiks meie teadlastele wastawate alade uurimisel, mille walmistamisega waewu oleks toime tuldud mõnel teisel teel. Mainitud üleswõtted on ühtlasi hinnalisteks ajaloolisteks dokumentideks meie wanade linnuste praegusest seisukorrast.

Jaapanlaste pealetung Põhja-Hiinas

Maa-, mere- ja lennuwägi Hiina partisanide wastu. — Üks linn langes

Jaapan walmis kaitsma kalastamisõigusi

Pekingist, 4. märtsil. (DNB) Esmakordselt 1937. a. suwest saadik alustasid jaapanlased pealetungi Põhja-Hiinas Tientsin—Pukou raudteest ida pool asetsewas sektoris Lunghai raudtee ja Jangtse jõe wahel. See piirkond enam kui 18 kuu jooksul seisis Jaapani operatsioonide piirkonnast wäljaspool, ja teda külastasid wahetewahel ainult wäikesed Jaapani wäeosad.

Kolmapäewal Pekingis Jaapani maa- ja merewäe wõimude poolt awaldatud teadaandes öeldakse, et maawäe üksused koos mere jalawäelastega alustasid ühist aktsiooni selleks, et puhastada piirkonda partisanide üksustest. Lunghai raudtee idapoolse lõppjaama Haitsou läheduses maale saadetud Jaapani wäeosad alustasid edasiliikumist lähedases koostöös teiste üksustega, kes olid saabunud sinnasamasse piirkonda raudteed mööda. Lennuwäe toetusel õnnestus Jaapani wägedel okupeerida laialdast maala. Olles wallutanud Suure kanali ääres asetsewa Huaiyini linna, pöörduſid jaapanlased lõuna poole ja jätkasid operatsioone lennuwäe tõhusal toetusel.

Nagu teatab „Hufvudstadsbladet'i" Tokio kirjasaatja, seletas Jaapani walitsus möödunud esmaspäewal ülemkojas seoses läbirääkimistega Jaapani Moskwa saadiku ja Nõukogude wälisko misfari Litwinowi wahel, et Jaapan on täiesti walmis kaitsma oma kalastusõigusi Ida-Siberis.

Jaapani sõjaminister ütles muuseas: „Kui wastawad tõele andmed, et Wenemaa paigutab 5000 GPU-meest Põhja-Sahalinile, siis tähendaks niisugune tegu Sahalini lepingu murdmist. Jaapan on walmis wastu astuma Wenemaa wõimalikkudele sammudele."

Lastemantleid

kleite, ülikondi, imiku pesu suures valikus soovitab

F. AMBERG

Aleksandri tänav nr. 1.

Franco walmistab uut lööki

Barrio Valencia-Hispaania presidendiks

Burgosest, 4. märtsil. (Reuter) — Paistab tõenäolisena, et francolased alustawad uut rünnakut keiktsooni wallutamiseks. Sõjawäelistes ringkondades arwatakse, et kuna nüüd nähtawasti ei ole Valencia-Hispaania tsooni jäänud ametiwõime, siis on parem lõpetada kodusõda sõjawäelise jõuga.

Marssal Pétain'i nimetamist Burgosesse Prantsuse esimese saadikuna terwitatakse siin üldiselt.

Cartagenast teatab Havas: 5 francolasta lennukit pommitas neljapäewal pärast lõunat linna keskust. Pommitamine nõudis hulga ainelisi kahjusid ja haawatuid.

Perpignanist teatab DNB: Valenciast Perpignani saabunud teadete järgi pidas Negrini walitsus neljapäewal Valencias koosoleku, mis kestis terwe päewa. Koosolekul ilmnesid

terawad lahkhelid Negrini ja pahempoolsete olluste wahel.

Kõik parlamendi kättesaadawad liikmed kutsuti kiires korras kokku selleks, et walida cortesi esimees Martinez Barrio Valencia-Hispaania presidendiks. Valencia ringides kaheldakse aga, kas tarwilik arw cortesi liikmeid kokku tuleb. Ühenduses sellega awaldatakse arwamist, et

Negrin wõib tühistada põhiseaduse ja kuulutada end diktaatoriks.

Franco ühineb kommunismiwastase lepinguga

Pariisist teatab DNB: „Journal des Débats'le" teatatakse neljapäewal Burgosest, et kõige lähemal ajal on oodata rahwusliku Hispaania ühinemist kommunismiwastase lepinguga. Seda sõnumit kommenteerides kirjutab Prantsuse leht: Kogu maailm teab, et kindral Franco poliitika on alati olnud sihitud enamluse wastu.

Azana lahkub Pariisist

Azana ärasõitu saatkonnahoonest jälgisid paljud uudishimulikud, nagu näeme ülemiselt pildilt. Lyoni jaamast sõitis Azana, kes enne seda pidi weel alla kirjutama oma lahkumiskirjale, ühte Savoya külla oma sugulaste juurde.

Paawsti raadiokõne kogu maailmale

Palwetas rahu, õigluse ja armastuse eest rahwaste wahel.

Õnnesoowitelegrammide hulk Watikanis

Città del Vaticanost, 4. märtsil. (Reuter) Pacelli walimise kohta on nüüd selgunud, et juba esimesel walimiskäigul oli tema poolehoidjate arw suur. Pärast teist walimiskäiku oli märgata weel tugewamat meeleolu kaldumist tema kasuks. Täpseid hääletamistulemusi ei ole teada. Teatatakse, et Pacelli jäi waikisena ja sügawates mõtetes oma kongi, samal ajal kui teised kardinalid käisid ühest kongist teise, wahetades mõtteid lõunawaheajal. Nende läbirääkimiste tulemusena tugwnes poolehoid Pacellile.

Kui algas kolmas walimiskäik, millest kõik kardinalid tingimata tahtsid osa wõtta, oli juba selge, et Pacelli walitakse paawstiks. Kardinalid Boggiani ja Selvaggiani, kes kannatasid haiguse all, hääletasid oma kongidest. Hääletamise ajal istus Pacelli Sixtuse kabelis kardinal Lavitrano kõrwal, keda samuti peeti tugewaks kandidaadiks. Pacelli oli paistnud kahwatuna, surudes aeg-ajalt oma näo käte wahele. Hiljem, ilmudes wälja õnnistama rahwahulki, külastas ta enne seda haigestunud kardinale nende kongides ja süleles soojalt kardinal Selvaggianit, kes on tema lapsepõlwesõber.

Uue paawsti üheks esimeseks sammuks oli telefoneerida isiklikult oma õdedele ja anda neile üle paawstlikku õnnistust.

Paawst Pius 12. andis reedel kell 11 raadioüleskutse kogu katoliiklikule maailmale. Ta kõneles ladina keeles 4½ minutit. Kõne lõpul andis ta paawstliku õnnistuse ja palwetas kirglikult rahu, õigluse ja armastuse eest rahwaste wahel.

Oma kõnes ütles paawst, et kõik inimesed peaksid saama tsiwilisatsiooni heaolu osaliseks.

Paawst rääkis selge ja kindla häälega, ja ta kõne anti üle Sixtuse kabelist. Paawsti õnnistusele järgnes lühike hümn ladina keeles.

Roomast teatab DNB: Uuele paawstile on saabunud õnnesoowitelegrammid Itaalia kuningalt ja Mussolinilt. Uue paawsti pidulik kroonimine toimub arwatawasti 12. märtsil.

Rooma poliitilistes ringkondades tõstetakse eriti esile, et Pacelli läbi on Pius 11., kes mõnikord oli elulõõras toaõpetlane, jäänenud noorem uue aja ülesannetele wastawam ja suurte poliitiliste annetega ning poliitiliste kogemustega isik. Neis olukordades arwestatakse Roomas seda, et ka rahwusliku Itaalia praegused küsimused uue paawsti poolt leiawad arusaamist.

Majaomanikkude Koda ei poolda kinnisvarade maksustamist väärtuse alusel

Vastav märgukiri esitati majandusministrile

Majaomanikud ähvardavad üürihindade tõusuga

Majaomanikkude Koda on saatnud majandusministrile oma seisukohad uue „Linna kinnisvaramaksu seaduse" eelnõu asjus, kusjuures leitakse, et eelnõu § 8 ettenähtud kinnisvarade maksustamine ainuüksi kinnisvara väärtuse alusel senise puhastulususe aluse asemel on majaomanikele vastuvõtmatu.

„Kinnisvara väärtuse mõistet lähemalt analüüsides leiame, et kinnisvara maksustamise mõttes absoluutset väärtust ei ole, kuna üldreeglina maksustatakse mitte kinnisvara ennast, vaid sellest saadavat tulu", öeldakse märgukirjas. „Nii peaks ka õiglase ja objektiivse maksustamise juures kinnisvara hinde aluseks olema mitte väärtus, vaid see tulu, mida ta annab, või, omaniku enda kasutuses olles, anda võiks. Kui hinde aluseks võtta kinnisvara materiaalne või soetamisväärtus, siis satuksime olukorra ette, kus eri linnades ja elamisrajoonides asuvad

ühesuuruse väärtusega majad on väga erineva tulukusega.

Nagu tegelikud andmed näitavad, võib kinnisvarade rentaabluse protsent kõikuda 4—10-ni ja kogum enamgi. Selliste erineva tulukusega majade ühevõrdne maksustamine oleks aga ilmselt ebaõiglane. Nii tuleme maksuobjekti määramisel tahes-tahtmata uuesti tagasi tulukuse kui kõige objektiivsema mõõdupuu juurde."

„Kinnisvarade väärtuse tegelikule hindamisele asumisel tekib olulisi raskusi. Võib garanteerida, et ka kõige objektiivsem hindamiskomisjon välimuselt korralikuma maja väärtuse hindab kõrgemalt ja selle tagajärjel viimase kinnisvaramaks kujuneb ka vastavalt suuremaks vähemkorraliku maja omast.

Edasi võiks praktiliselt kaalumisele tulla juhtum, kus ühelt poolt hinnatakse vana maja, mille tulukus selles asuvate äriruumide tõttu võib olla maja väärtusega võrreldes küllalt suur. Kui samas kõrval aga maksustamiseks hindamisele võetakse sama suur uus maja, mille tulukus väiksem juba suurelt osalt amortiseerunud eelnimetatud vana maja omast, siis on igati tõenäolik, et uus maja hinnatakse kõrgema väärtusega ja sellest olenevalt kujuneb kõrgemaks ka tema kinnisvaramaks.

Järeldus siit on väga selge: ühesuuruse tulukusega kinnisvarad satuvad puhtväliste asjaolude tõttu erisuguste maksude alla, kusjuures

kõrgendatud maks on nagu karistuseks paremini korrastatud või uue maja omanikule.

Väärtuse alusel maksustamine võib kahtlemata mõjutada ka üürihindade kõrgenemist, eriti neil juhtudel, kus korterite nõudlus on suurem pakkumisest. Põhjuseks on siin asjaolu, et kinnisvara väärtuse kindlakstegemisel võidakse arvestada ka kinnisvara tulukust (par. 8 pkt. 6) ja kuna väärtuse järgi maksustamisel võetakse aluseks kõrgem hinne, siis võidakse olevaid üürihindu tõsta sellele tasemele, mida kõrgemal määral maksetakse enamikus seda liiki majades.

Uus maksustamise põhimõte ei jäta kahtlemata mõju avaldamata meie ehitiste välisilmele, kuna kõrgendatud maksu kartusel hoidutakse ehitiste püstitamisel igasugustest ilustustest ning vähegi ebaproduktiivsetest kuludest, mis kaasa aitavad maja välimuse ja nägususe tõstmiseks.

Eeltoodud kaalutlusi alukeks võttes asub Majaomanikkude Koda seisukohale, et linnades (välja arvatud Võru, Haapsalu, Petseri ja Paldiski) on

„kinnisvarade praegune maksustamine enamuses tulukuse alusel kaugelt objektiivsem ja õiglasem, kui väärtuse alusele üleminnes,"

ütleb Majaomanikkude Koda.

„Mis puutub eelnõu paragr. 15—17 ettenähtud kinnisvarade erimaksu, siis leiab Majaomanikkude Koda ka selle sisseseadmise olevat põhjendamatu. Olgu veel nimetatud," öeldakse märgukirjas, „et kinnisvarade sundvõõrandamise korral nende eest tasu maksmisel mingisuguseid väärtustõuse hindamisel arvesse ei võeta, nagu see ilmneb Riigivolikogus arutusel oleva Ehitusseaduse eelnõu par. 251 ptk. 1. Seesugune kahesuguste mõõdupuude tarvituselevõtt ühe ja sama objekti hindamisel on ebaõiglane ja seepärast ei saa Majaomanikkude Koda pooldada sääraste erimaksude sisseseadmist."

Osa mehi teenistusse

Roomast, 4. märtsil. (DNB) Siin eitatakse uuesti wälismaal liikuwaid kuulduusi Itaalia osalisest mobilisatsioonist. Reede õhtul teatati Roomas, et tegewasse teenistusse on kutsutud 2 wõrdlemisi nõrka aastakäiku, nimelt 1917. ja 1918. a. meheed. 1915. a. ja 1916. a. aastakäigu meestest on kutsutud tegewasse teenistusse need, kes ei ole waremalt teenistuses olnud. 1919. aastakäigust on kutsutud lipu alla need, kes on sündinud selle aasta esimese weerandi jooksul.

Kõik lipu alla kutsutud on noorsõdurid, öeldakse teadaandes.

Omawalitsuste walimisseadused walmimisel

Siseministeeriumis on praegu wiimistlemisel linnawalitsuste ja wallawalitsuste walimisseaduste eelnõud. Esimene nendest oli neljapäewal Wabariigi Walitsuse koosolekul juba pikemalt kaalumisel. Wallawalitsuste walimisseaduse eelnõu jõuab arwatawasti walitsusse juba tulew. nädala algul. Mõlemad seaduseelnõud tahetakse esitada Riigivolikogule juba lähemal ajal.

Kinnitati Tartu Ülikooli erisummade lisaeelarwe

Wabariigi Walitsuse ettepanekul Wabariigi President oma otsusega 2. märtsist kinnitas Tartu ülikooli erisummade 1938/39. aasta lisaeelarwe tasakaalus 413.945 kr.

Riiginõukogu komisjonides jätkub eelarwe arutamine

Eile jätkasid Riiginõukogu majanduskomisjoni 1., 2., 3. ja 5. alamkomisjon riigieelarwe arutamist. Läbi waadati ja wõeti wastu kogu tulude osa ja kulude osast Riigivolikogu, riigikontrolli, siseministeeriumi ja välisministeeriumis eelarwed. Muudatusi riigieelarwe läbiwaadatud osades ei tehtud.

Wastawates alamkomisjonides läbiwaatamisele kuuluwate eelarweosade wastuwõtmisel lõpetasid oma töö 1., 2. ja 3. alamkomisjon. 5. alamkomisjonis jäi pooleli teedeministeeriumi eelarwe arutamine, mida jätkatakse tänasel koosolekul.

Wiisad Eesti ja Tshehho-Slowakkia wahel

Wabariigi Walitsuse ettepanekul Wabariigi President oma otsusega 2. märtsist andis nõusoleku Eesti ja Tshehho-Slowakkia wahel 8. juunil 1929. a. sõlmitud wiisade kaotamise kokkuleppe ülesütlemiseks wastawalt lepingus ettenähtud tingimustele.

Wiisade uuesti sissejeadmisega Eesti ja Tshehho-Slowakkia wahel tahetakse takistada soowimatute wälismaalaste walgumist Eestisse.

Riigivolikogu koosolek teisipäewal, 7. märtsil

Riigivolikogu järgmine koosolek peetakse teisipäewal, 7. märtsil kell 5 p. l. Koosoleku päewakorras: 1) Eesti-Poola kaubalepingu tariifiprotokolli kinnitamine, 2) Pikalaenu Panga põhikirja muutmise seadus 1. lugemisel, 3) Põllutööliste Seadus lõpphääletamisel, 4) Majandusliku kutseõsluse seadus 1. lugemisel ja 5) Seaduste Kogu 11. köitesse kuuluwate põllumajandusalaste seaduste muutmise ja täiendamise seadus 2. lugemisel.

Poola wajab juurdepääsu asumaadele

Krahw Ciano külaskäigu esimesed tagajärjed

Warssawist, 4. märtsil. (Havas) — Walitsuserakonna peakomitee wõttis wastu resolutsiooni, milles kinnitatakse, et Poola wajab juurdepääsu asumaadele sama palju kui teised Euroopa suurriigid. Poola juurdepääs asumaadele soodustaks rahwuswahelise koostöö arengut ja üldist rahu.

On märkimiswäärne, et nimetatud nõudmine esitati krahw Ciano külaskäigule järgnewal päewal.

Arupärimine Danzigi asjus

Warssawist teatab Pat: Rahwusliku ühenduse laagri rahwasaadikute rühm esitas walitsusele järgmise arupärimise: Wiimasel ajal on Danzigi wabalinnas olnud poolawastaseid wahejuhtumeid, millel on prowotseerimise iseloom. Wahejuhtumid ja lööningud, mis on tekkinud Danzigi polütehnikumis, on tekitanud üldist pahameelt Poola awalikus arwamises. Meie küsime peaministrilt, missugused on need abinõud, mida walitsus kawatseb tarwituselle wõtta Poola wabariigi õiguste ja huwide täielikuks kindlustamiseks Danzigi wabalinna territooriumil, et muuta sellelaadilised prowokatsioonid tulewikus wõimatuks.

Püütakse lahendada wahejuhtumeid

Warssawist teatab Havas: Danzigis olnud poolawastaste wahejuhtumite ja Poolas olnud sakslawastaste wahejuhtumite likwideerimine Poola ja Danzigi wahel on arenemas diplomaatilisel teel. Saksamaa rahuldub wabandusega, mis Poola walitsus on awaldanud ühenduses sakslawastaste wahejuhtumitega.

Danzigi wõimud keelduwad wõtmast endile wastutust selle eest, et ühes kohwikus oli wälja pandud silt, mis oli haawaw poolakatele. Teiselt poolt nõuab Danzigi senat sealselt Poola ülemkomissarilt, et ta mõistaks oma walitsuse nimel hukka resolutsiooni, mis wõeti wastu Danzigis asuwate Poola üliõpilaste poolt. Nimetatud resolutsioonis kõneldi „rahwussotsialistide terrorist wabalinnas, poolakate õigustest Wisla jõesuudmele, läänest tuln. waenlastest ja Saksa tungist Itta." Teiselt poolt on poolakad teinud ettepaneku usaldada Poola-Danzigi segakomisjonile juurdlus nimetatud küsimuses, et seda kiiresti lahendada.

Wallakohtute walimised 1. aprillil

Wallaomawalitsuste järgmistesse eelarwetesse wõetakse wallawolikogude walimiskulud

Seniste waldade warade ja asjaajamise tegelik üleandmine uute waldade wallawanematele toimub teatawasti kas 31. märtsil wõi 1. aprillil. Mis puutub wallaomawalitsuste 1939./40 a. eelarwetesse, siis wõetakse sinna sisse ka wallawolikogude walimiskulud ja waldade reformiga seoses ümberpaigutatawate wallaomawalitsuste nimetatawate teenijate paigutamiskulud. Paigutuskulude tasumine toimub wallawanema otsusel riigiteenijate kohta ettenähtud normide alusel. Uute waldade teenijate koosseisud ja palgad määratakse wallawanema otsusega. Wallawanema ja ta abide palgamäärad esitatakse otsustamiseks maawanemale. Maal asuwate kinnisvarade kinnisvaramaksu ja selle lisa wõtmine toimub koos ühiste maksulehtedega. Et aga 1939. aasta lisakinnisvaramaksu määramine toimub alles uute wallawalitsuste poolt wallawolikogude ülesannetes, siis lükatakse 1939. aasta kinnisvaramaksu lehtede wäljasaatmine edasi kuni lisakinnisvaramaksu määramiseni.

Lähemail päewil määratakse kindlaks ja awaldatakse Riigi Teatajas ka uued wallakohtute ringkonnad, wastawalt uutele wallapiiridele.

Uued wallawalitsused wallawolikogu ülesannetes wiiwad 1. aprilliks läbi uute kohtukoosseisude walimised. Walimiste materjalid saadetakse weel samal päewal wastawatele ringkonnakohtutele kinnitamiseks. Kohtuministeerium teeb omalt poolt ringkonnakohtutele korralduse kiirendatud korras walimismaterjalide läbiwaatamiseks ja koosseisude kinnitamiseks, millele järgneb kohtuasjaajamise üleandmine uutele kohtukoosseisudele.

Asutatakse wallaomawalitsuse teenijate lasteabiraha fond

Abiraha maksmine algab 1. aprillist alates

Siseministeeriumi Omawalitsuste Talitus saatis kõigile maawalitsustele ringkirja, milles öeldakse järgmist:

Wallaseaduse § 96 kohaselt toimub wallaomawalitsuste teenijatele lasteabiraha maksmine alates 1. aprillist maawalitsuste juures asuwast lasteabiraha fondist, millne moodustatakse wallaomawalitsuste eelarwe korras eelarwe tulude summast maawalitsuse poolt määratud protsendi suurusest laekuwatest summadest. Abiraha maksmise lähema korra määrab maawolikogu.

Siseministeeriumi eeskirjade rakendamiseks palub siseministeerium maawalitsusi asuda eelnimetatud protsendi suuruse kindlaksmääramiseks wajalikkude andmete kogumisele, kusjuures tuleb esitada maawolikogudele wastuwõtmiseks fondi walitsemise ja abiraha maksmise lähem kord. Üldjoontes peaks see kord sisaldama järgmisi eeskirju:

Maawalitsuste juurde asutatakse wallaomawalitsuste poolt eelarwe korras makstawatest summadest wallaomawalitsuste teenijate lasteabiraha fond, mis seisab maawalitsuse walitsemisel. Fondi wabad summad paigutatakse rahaasutistesse fondi nimelisele eriarwele. Fondi eelarwe koostab maawalitsus ja arwutab järgmise eelarweaasta kohta protsendimäära, millises suuruses wallaomawalitsustel tuleb wõtta eelarwesse summad lasteabiraha fondi heaks. See protsent teatatakse wallawalitsustele hiljemalt järgnewa eelarweaasta 1. weebruariks. Fondi maksmiseks määratud summad antakse wallawalitsuste poolt maawalitsustele üle kolm korda aastas.

Wallaomawalitsuste teenijad esitawad lasteabiraha saamiseks soowi riigiteenijatele ettenähtud alustel wallawalitsusele. Wiimased saadawad need soowid edasi maawalitsustele, kes otsustawad lasteabiraha saamise õiguse eraldi iga teenija kohta. Lasteabiraha summa saadab maawalitsus wallaomawalitsustele iga kuu hiljemalt 20. kuupäewaks.

1939/40. eelarweaasta kohta fondi heaks määratawa summa suuruse kindlaksmääramiseks tuleb maawalitsusel aegsasti koguda andmeid lasteabiraha saajate üle. Kuna aga täpsed andmed uute waldade teenijate koosseisude ja eelarwete suuruse kohta praegu puuduwad, tuleb arwestada olemasolewaid andmeid ja wastawalt nendele määratakse kindlaks eelpooltähendatud protsent, seda wõimalikkude muudatuste puhuks umbkaudu suurendades.

Uus kummiwabrik saab teoks

Wabrik ehitatakse siiski Pärnu

Ühenduses uue kummiwabriku asutamisega seadis majandusministeerium teatawasti üles mõningaid tingimusi, millest tähtsam oli see, et wabrik oleks ehitamisele tulnud Pärnus. Wastawale ettewõtjate grupile anti ka tööstuse asutamise luba, kuid hiljem ettewõtjad ise loobusid tööstuse rajamisest, kuna osutus neile peamiselt just wastuwõtmatuks uue kummiwabriku nõutaw asukoht, s. o. Pärnu.

Nagu meie nüüd kuuleme, on siiski kummiwabriku rajamine Pärnu teoks sõaamas, nimelt on uus ettewõtjate grupp saanud majandusministeeriumilt wastawa eelloa. Uue ettewõtte põhikiri on ka ministeeriumile juba esitatud ja selle kinnitamist on oodata lähemail päewil. Kõnesolew ettewõtjate grupp on kuuldawasti osaliselt seotud nendega, kes waremalt kawatsesid uue kummitööstuse asutamist. Pärnu ettewõtte asukohana on osutunud uuele grupile wastuwõetawaks ja kuna sellega majandusministeeriumi peanõue täidetakse, siis osutubki wõimalikuks selle tööstuse rajamine.

Wanakraami turult leiti Narwa linna wana pitsat

Tallinna linnawalitsuse sekretär Pending leidis Tallinna wanakraami turult rauakaupleja käest wana Narwa linna pitsati ja andis selle edasi Narwa linnapea asetäitja Jaan Lutsule, kes omakorda toimetas selle Narwa linna muuseumi.

Pitsatil on Narwa linna wapp ja selle ümber on ladinakeelne tekst: Narwa linna suur-keiserlik pitsat. Wapil puudub inglikujutus ja küllusesarwed. Selle järgi wõiks arwata, et pitsat on Rootsi ajast, kuid sõna „keiserlik" laseb oletada et pitsat on Wene aja pärandus. Leitud pitsat on seniseiduwail andmeil ainuke tolleaegne suurkeiserlik pitsat, kuna teised olid harilikud pitsatid. Seda pitsatit tarwitati tähtsamail juhtudel, kui oli tegemist suurte wõimudega.

Aurik wajus merepõhja sawisse

Sõrwe ranniku madalikule joosnud Eesti aurikut „Alfa" ei õnnestunud päästelaew „Karinil" lahti tõmmata seetõttu, et „Alfa" oli wajunud 3 jala sügawusele merepõhja sawisse. Laewa päästmine wõiks õnnestuda nüüd ainult merewee tõusuga. Kuna „Alfa" on laia põhjaga laew, siis ei olnud mõtet wõtta laewalt laadungit, et laewa weepinnale kergitada. Teine põhjus, miks kaupa awaristilt maha ei laaditud, on see, et kardetakse kagutormi, millega „Alfa" satuks täielikku häwinemise hädaohtu.

Wõistlus õhus

Saksa õhujõudude ülemjuhataja marssal Goeringi kõne 1. märtsil Berliinis sunnib kõiki relwastuste wõidujooksust osawõtjaid uuesti arutama küsimust, millele juhtisime tähelepanu ühes oma hiljutises ülewaates. See on: kas õnnestub ühel riigil (wõi ühtedel) saawutada nii suurt relwastuste ülekaalu, et teine wõi teised on sunnitud kapituleeruma?

See asjaolu, et wõidujooksu jätkatakse täie auruga kõikjal, lubab oletada, et paljudes suurriikides, kui mitte kõikides, sellist lootust hellitatakse ja püütakse seda teostada. Goeringi kõnest paistab, et niisuguse ülekaalu oli saawutanud Saksamaa möödunud aasta septembris. Kui nii, siis kõlab kaunis uskumapanewalt marssali wäide lääneriikide õhujõudude nõrkusest kui järeleandmise tõelisest põhjusest Münchenis. Sellises olukorras läänedemokraatiate tohutud relwastumise pingutused esinewad püüdena kiskuda endi kätte ülekaalu eeskätt õhurelwastuste alal.

Et Saksamaa oma „wedamist“ sellel alal kergesti käest ei anna, seda wõis juba ette arwata. Seda arwamist aitab kinnitada ka Goeringi kõne. Goeringi sõnade järgi ei loe Saksamaa oma õhujõudude praegust taset kaugeltki weel maksimumiks, millest pole enam wõimalik kaugemale minna. Sama taseme tõstmine ja ühes sellega ülekaalu säilitamine sunnib aga Inglismaad, Prantsusmaad ja Ühendriike oma pingutusi suurendama. On ju muidu wõimata sakslastele järele jõuda, kõnelemata ettejõudmisest.

Nii siis areneb meie silmade ees wõitlus, milles kumbki pool end weel ei loe wõidetuks. See on wõistlus, milles ühed loodawad oma ressursside tohutusele, teised oma pingutuste tsentralisatsioonile, töödistsipliinile ja leidlikkusele. Igaühel on kalkulatsioonid omaenda ja teiste wõimalustest. Kuiwõrd need kalkulatsioonid osutuwad õigeteks, seda wõib öelda ainult kauge lõpptulemus.

Relwastuste piiramise mõte pole käesolewal silmapilgul populaarne mõte. Aga ta wõib aja jooksul poolehoidu wõita sedamööda, kuidas kaswab kohustuste koorem, mida relwastused rahwastele peale weeretawad, ja lewib arusaamine, et teise „maharelwastumine“ on wäsitaw, kaugelseisew ja wõib olla ka petlik eesmärk.

N.

Vanal „healajal“...

KAUGED RANNAD...

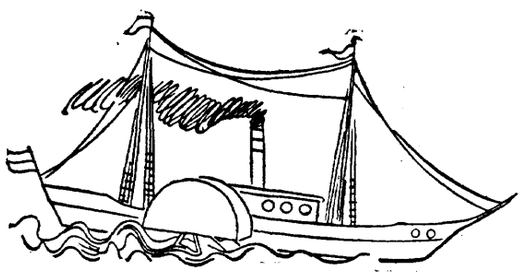

See oli kunagi laev, millega sooritati pikki reise ja mis pakkus ka „mugavusi“ reisijaile. Soovite säärase rataslaevaga sõita Ameerikasse, kui...

HALLO? HALLO?

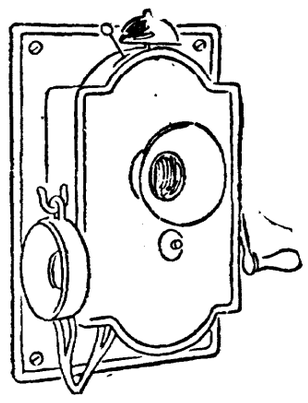

Kümme korda tuleb wändata, kümme korda paluda keskjaama, mõni hea minut oodata ja siis kuulete lõpuks sõpra lõpmatuses vastamas. Teie „telefoneerisite“ temale. Soovite sääraseid kõnesid pidada, kui...

AGA SIISKI LEIDUB VEEL SÄÄRASEID ESEMEID!

Andke muuseumile, millele muuseumil õigus ja...

ja tänapäeval

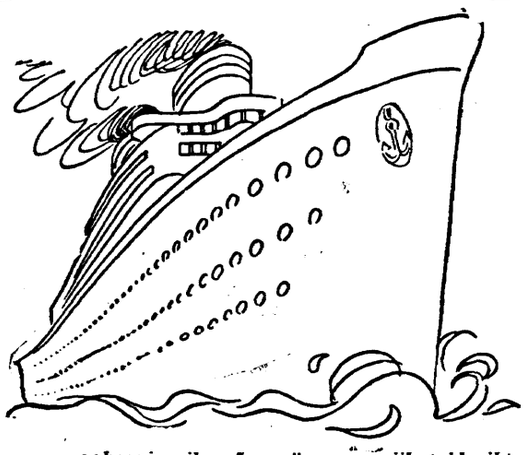

... ookeaniaurik mõne päevaga wiib teid sihtkohta ja millel pakutakse kõiki mõeldavaid mugavusi ja ajaviidet, olgu see tennis, kino wõi karastav suplus eeskujulikus ujulas.
1939. aastal reisitakse vaid ookeaniaurikul!

... lihtsa ketta pööramisega silmapilk saavutate ühenduse.
1939. aastal kõneldakse moodsa telefoniga!

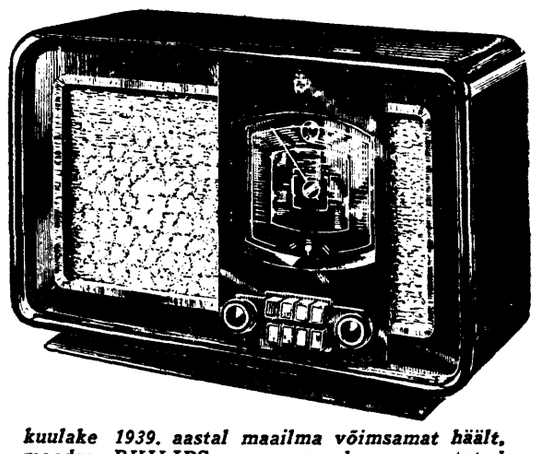

kuulake 1939. aastal maailma võimsamat häält, moodsa PHILIPS survenuppudega varustatud raadioaparaadiga tüüp 660, mille suurepärane ülekanne ja segamatu vastuvõtt on garanteeritud kõikidel lainealadel ja täpne eraldusvõime ja ideaalne häälestus võimalik moodsa käsitsemisviisi — kaheksa survenupu abil.

PHILIPS 660 survenuppudega varustatud raadioaparaat on see, millega kuulatakse 1939. aastal!

PHILIPS

1. aprillist weetakse wälisposti lennukitel

Kirjad, postkaardid ja rahakaardid wabad lendposti lisamaksust

Wabariigi Walitsus oma neljapäewasel koosolekul waatas läbi ja kinnitas tariifinõukogu otsuse, millega on ette nähtud mõningad muudatused postitariifides. Teatawasti peeti möödunud aasta juunis Brüsselis Euroopa maade waheline lendposti konwerents, millel wõeti wastu otsus lisatasita posti edasitoimetamiseks lennu teel. Otsuse täidewiimise wiimaseks tähtajaks määrati 1. august 1939. a.

Eesti Postitalitus kawatseb hakata saatma edasi lennukiga kirju ja postkaarte ilma lisamaksu wõtmiseta alates uuest eelarweaastast. Lennukiga edasisaatmist toimetatakse iga kord, kui saadetised jõuawad seeläbi kiiremalt sihtkohta. Lennukiga edasitoimetamine toob aga endaga kaasa postiweokulude suurenemise. Suurenenud kulude katteks tuleb tõsta wälismaaliste kiripostisaadetiste makse, millised Eestis, wõrreldes teiste maadega, on kaunis madalad. Seni on tähistusmaks olnud wõrdne lihtkirja 1. raskusastme maksuga. Seega oleks 20 g tähtkirja postimaks tõusnud 60 sendile. Postitalitus aga leiab olewat wõimaliku säilitada 20-grammise tähtkirja postimaksu senisel tasemel 50 sendi suuruses.

Kuna alates 1. aprillist kõik Euroopa piirides wahetatawad kirjad, postkaardid ja rahakaardid tulewad edasitoimetamisele lennu teel ilma lisamaksuta, wabastatakse nimetatud saadetiste liigid lendposti lisamaksust.

Muud liiki kiripostisaadetised kuuluwad aga edasitoimetamisele lennu teel ainult siis, kui saatja nende eest tasub lendposti lisamaksu, mis jääb nimetatud saadetiste suhtes muutmata. Samuti jäätwad muutmata ka wäljaspool Euroopat asuwatesse maadesse saadetawatelt lendpostisaadetistelt wõetawad lendposti lisamaksud.

Eestist wälismaale saadetawatelt wirkkirja postisaadetistelt wõetawat erimaksu tuleb tõsta 50 sendilt 60 sendile, kuna postiliidu konwentsiooni kohaselt see erimaks peab wõrduma wähemalt lihtkirja 1. raskusastme pealt wõetawa maksu kahekordse määraga.

Muudatusi prefektide tegewuspiirkondades

Muudatus oli tingitud waldade reformist

Wabariigi Walitsuse otsusega 2. skp. anti politseiasutiste kujundamise määruse muutmise määrus, mille põhjal 1. apr. arwates muudetakse prefektuuride tegewuspiirkondi. Need muudatused on tegelikult õige wäikesed ja on tingitud alewite ümberkujundamisest linnadeks. Muudatuste kohaselt prefektuuride piirkonnad olekšid:

Tallinna-Harju prefektuuri piirkond — Tallinn, Nõmme, Keila ja Paldiski linnad ning Harjumaa. Prefekti asukoht Tallinnas.

Tartu-Walga prefektuur — Tartu, Walga, Elwa, Jõgewa, Kallaste, Mustwee, Otepää, Tõrwa linnad ja Tartu- ning Walgamaa. Prefekti asukoht Tartus.

Wiru-Järwa prefektuur — Rakwere, Kunda, Paide, Tapa, Türi linnad ja Järwamaa; Wirumaal — Aaspere, Assamalla, Awanduse, Haljala, Kunda, Küti, Mahu, Paaswere, Palmse, Rakwere, Roela, Rägawere, Salla, Sõmeru, Undla, Wao, Wihula ja Wohnja wallad. Prefekti asukoht Rakweres.

Lääne-Saare prefektuur — Haapsalu, Kuressaare, Kärdla linnad ja Lääne- ning Saaremaa. Prefekti asukoht Haapsalus.

Wiljandi-Pärnu prefektuur — Wiljandi, Pärnu, Põltsamaa, Mõisaküla, Sindi, Kilingi-Nõmme, Suure-Jaani ja Mustla linnad, Wiljandi- ja Pärnumaa. Prefekti asukoht Wiljandis. Petseri-Wõru prefektuur — Petseri, Wõru, Antsla linnad, Petseri- ja Wõrumaa. Prefekti asukoht Petseris.

Narwa prefektuur — Narwa linn ühes Narwa-Jõesuu linnaosaga, Jõhwi linn, Alutaguse, Erra, Illuka, Jõhwi, Kohtla, Lüganuse, Maidla, Mäetaguse, Narwa, Piiri, Raja, Tudulinna, Päriwere, Waiwara, Waskna rwa wallad. Prefekti asukoht Narwas.

Raudteeprefektuuri piirkond — raudteede alla kuuluwad maa-alad. Prefekti asukoht Tallinnas.

Wabariigi Walitsuse otsusega samast kuupäewast muudeti ka politseikomissaride tegewuspiirkondi. Need muudatused on samuti tingitud alewite uuteks linnadeks ümbernimetamisest ja waldade nimetuste ning piirkondade muutmisest. Lähemal ajal järgneb ka konstaablite tegewusrajoonide ümberkorraldamine wastawalt waldade piiride muutmisele. Selleks on praegu käimas ettewalmistustööd.

Pikne häwitas Inglise tõkkepalli

Inglise palliwäeosa harjutustel Middlessexi krahwkonnas tabas pikne kahte tõkkepalli, mis mõlemad põledes alla kukkusid. Pildil ühe palli põlew kest langes kuhugi puukuuri katusele, mis selleläbi põlema süttis.

Gandhi näljastreik kuni surmani

Wiimaseks söögiks kruusitäis kitsepiima. — Nälgimine algas naljade wahetamisega

Rajkotist, 4. märtsil. (Reuter) — Gandhi alustas reedel keskpäewal „näljastreiki kuni surmani“, et protesteerida Rajkoti würstiriigi walitseja Thakore käitumise wastu wiimaste rahutuste puhul. Enne seda saatis Gandhi ultimaatumi würstile, nõudes 24 tunni jooksul wastust oma ettepanekuile rahuliku lahenduse saawutamiseks. Üks tund enne näljastreigi algust saabus wastus, milles Thakore teatab, et tal ei ole wõimalik ühineda Gandhi ettepanekutega. Gandhi ütles selle kirja kohta, et see lisab õli tulle.

Näljastreiki alustades wõttis Gandhi wiimase söögina kruusitäie sooja kitsepiima, weidi leiba, tomateid ja puuwilja. Sündmust oli jälgima saabunud ajakirjanikke ja suur rahwahulk. Wiimase söögiaja ja näljastreigi alguse waheajal Gandhi wahetas nalju oma kaaslastega. Siis ta palwetas ja alustas näljastreiki.

Gandhi on praegu 70 aastat wana. Rajkoti linna elanikud on otsustanud toime panna ühepäewase sümpaatiastreigi poolehoiuawalduseks Gandhile.

Wäga nõrk

Rajkotist, 4. märtsil. (Reuter) — Arstide arwates Gandhi terwislik seisukord ja elujõud on wäga nõrk.

KAWE Kaktus KOMPWEK

Uusi esindajaid sihtkapitalide juurde

Kinnitati organisatsioonide ja asutiste nimestik, kes saadawad esindajaid sihtkapitalide esinduskogudesse

Kultuurkapitali nõukogu oli koos

Eile peeti Tallinnas Kultuurkapitali nõukogu koosolek, kus kinnitati järgnewaks kaheks aastaks nende asutiste ja organisatsioonide nimestik, kes walitwad esindajaid Kultuurkapitali sihtkapitalide esinduskogudesse. Nimestikud jäid üldjoontes endisteks, ainult mõne sihtkapitali osas tehti wähemaid muudatusi ja täiendusi. Nii saadawad edaspidi Kirjanduse Sihtkapitali esinduskogusse ühe esindaja ka Näitekirjanike Ühing ja Eesti Teaduste Akadeemia. Helikunsti Sihtkapitali esinduskogusse tuli juurde Autorikaitse Ühingu esindaja ja Näitekunsti Sihtkapitali esinduskogusse Näitekirjanikkude Ühingu esindaja.

Tshehho-Slowakkia riigiühtlus kaalul

Slowakkia andku selge wastus, kas ta tahab jääda liitriiki. Walitsuskriisi wõimalus Bratislawas

Praha st, 4. märtsil. (Reuter). Läbirääkimised Praha walitsuse ja Slowakkia ministrite wahel katkesid. Selle tagajärjel seisab Tshehho-Slowakkia kriisi ees, mis puudutab selle liitriigi tulewikku.

Nagu asjaomastest ringidest kuuldub, keeldus liidu peaminister Beran edasi kaalumast teatawaid Slowakkia nõudmisi senikaua, kui Slowakkia ministrid ei anna selgejoonelisi kindlustusi selle kohta, kuidas nad kujutawad endile ette slowakkide tulewast koostööd liitriigis.

Kuuldawasti hoidus Slowakkia peaministri asetäitja ja Slowakkia esindaja Praha walitsuses Sidor wastuse andmisest kõrwale ja juhtis tähelepanu sellele, et kõik Slowakkia ministrid on andnud truudusewande põhiseadusele.

Beran wastas, et see wastus ei ole küllaldane, arwesse wõttes Slowakkia walitsusliikmete kõnesid, millistest ilmnewad separatistlikud tendentsid. Nähtawasti tahab Beran, et Slowakkia ministrid annaksid wormilise tõenduse oma tahtest jätkata reaalset koostööd, kusjuures see tõendus tuleks andaSlowakkia walitsuse kõikide liikmete poolt Prahas awaliku deklaratsiooni kujul.

Laupäewal astub kokku Slowakkia ministrite koosolek, et arutada küsimust, mis wõib tekitada ka Slowakkia walitsuse kriisi.

Kreeka õigeusu patriarh †

Aleksandria st, 4. märtsil. (Reuter) Kreeka õigeusu patriarh Aleksandrias Nicolas 5. juri öösl wastu reedet südamenõrkuse tagajärjel.

Palju külasid maatasa

Kalkutta st, 4. märtsil. (DNB) Tormi tagajärjel on Darbanga piirkonnas (Bihariš) maatasa tehtud palju külasid. Seejuures on saanud surma 25 inimest. Kogu wiljalõikus on häwinud.

Nõukogude Liit mittewahelesegamise komiteest wälja

Moskwa st, 4. märtsil. (Reuter) Nõukogude Liidu walitsus otsustas kutsuda ära oma esindaja Londoni mittewahelesegamise komiteest. Seda sammu põhjendatakse asjaoluga, et „komitee on juba kaua lakanud teotsemast ja tema olemasolu on kaotanud mõtte.“

30 miljonit krooni

Nii palju kulutatakse Eestis alkoholi peale aasta kestel

Võõlokaalide tegewuse hiljutine piiramine peaks küll tähendama ainult esimest tagasihoidlikku sammu meie alkoholiwastases wõitluses, sest alkoholikultuuri lewik on nõnda suur ja hoogne, et see on meid niihästi waimselt kui ka majanduslikult häwitamas. Kui tõsine hädaoht meid sellel alal waritseb, kui suur on meie igaaastane majanduslik ohwer alkoholile, kuidas meie alkoholi tarwitamise poolest seisame Euroopas silmapaistwal kohal ning kuidas meil on eriti wiimastel aastatel alkoholitarwitamine suuresti lewinenud, kõigest sellest annab wäga kujuka ülewaate kuukirja „E. Statistika" äsja ilmunud numbris R. Sõrmus, kelle andmeid meie ka käesolewas kirjutuses kasutame.

Meie oleme sageli toonud ülewaateid oma majanduslikust arenemisest, sellest, kuidas meil on wiimastel aastatel suurenenud tõstuse toodang, kuidas oleme iga aasta hulga uudismaid üles harinud, kuidas meil on töötawate käte arw suurenenud ning kuidas meie ei ole mitte ainult hirmsast majanduskriisist jagu saanud, waid laseme endid juba kõrgekonjunktuuri lainetest kanda. Kuid seda majanduslikult rõõmustawat ülewaadet tehes oleme aga ühe oma eluawaldustest ära unustanud, kus meie „edusammud" ei ole kuidagi wäiksemad kui teistel aladel. Ma mõtlen siin awaliku de alkoholimüügiasutuste arwu suurenemist. 1930. a. oli meil neid 858 ja 1938. aastaks on nende arw tõusnud 2178. Seega suurenemine ümmarguselt 2½-kordseks. Ei ole meil ühtegi majandusala, kus olekšid meie „edusammud" olnud nõnda suured!

Seega oleme palju tähendanud wõrku, millega inimesi alkoholi meelewalda tõmmata ja see on andnud ka tulemusi. Nõnda tarwitati meil 1930. a. iga kodaniku kohta arwates alkoholi 100-prots. alkoholiks ümber 2.59 liitrit ning läinud aastal tõusis tarwitus juba 3,14 liitrini. Weel suuremaks osutub alkoholitarwitamise tõus siis, kui wõtta aluseks 1932. a., kus alkoholi tarwitati keskmiselt 2,03 liitrit kodaniku kohta. Seega on meil wiimastel aastatel alkoholitarwitamine üle 30 prots. suurenenud.

Kuigi osa sellest tõusust tuleb konjunktuuri tõusu arwele panna, kuid kahtlemata on aga alkoholi müügikohtade arwu suurenemine selleks wäga palju kaasa mõjunud, nõnda et isegi karskuse suhtes wäga taggasihoidlikud kodanikud leiawad, et selle poolest on meil tõesti liiale mindud. Iseärais kuuldub neid kurtmisi maalt, kus on alkoholimüügi korraldajad selle eest hoolitsenud, et joogikohti oleks kõikjal ja eriti weel seal, kus inimesed juhtuwad rahaga liikuma.

Mõnelt poolt on seletatud ja sellega on meid püütud nagu trööstida, et ega siis meie ei olegi maailmas kõige suuremad joodikud, sest wäga paljud rahwad tarwitawad meist weel rohkem alkoholi. See on õige, et meie ei ole mitte kõige suuremad alkoholisõbrad, kuid meie kuulume siiski nende riikide hulka, kus eriti piiritusjooke, s. o. kõige kangemaid jooke palju tarwitatakse. R. Sõrmuse andmeist selgub, et nende jookide tarwitamise poolest seisame meie wiie aasta keskmiselt Euroopa 20 riigist neljandal kohal, kuid möödunud aasta tarwitamise järgi teisel kohal. Selles rohkes piiritusejookide tarwitamises meie õnnetus seisabki, sest häwitawad ju piiritusejoogid oma kanguse pärast palju laastawamalt terwist kui teised nõrgemad alkoholijoogid.

Kord tähendas majandusminister L. Sepp oma kõnes, et rahwas, kes wõib nõnda palju alkoholi peale anda, nagu seda meie teeme, seda rahwast ei saa waeseks pidada. Ja nagu nüüd üksikasjalistest andmeist selgub, anname meie aastas rahas alkoholi peale wähemalt 30 miljonit kr. Kuid on wõimalik, et see summa on weelgi suurem. Kui aga siia juurde arwata weel alkoholi mõjul kaotatud tööpäewad, töötõu nõrgenemine ja weel teised kahjud, siis tõuseb see summa weelgi.

Ja tõesti majandusministril on õigus, et rahwas, kes aastas selle summa annab wälja ja selle eest ei saa peale terwiserikke, oma tulewiku häwitamise, ajaraiskamise jne. muud midagi, et see wäikerahwas ei tohiks ennast waeseks nimetada!

Wiimasel ajal on paljudel koosolekutel käsitletud sotsiaalkindlustuse küsimusi ja seejuures on leitud, et wanadusepäewade kindlustamine on ühiskondlikult wajalik, et keegi ei wõi tulewiku suhtes kindel olla ja iseäranis wajawad seda waranduseta isikud, s. o. kellel on ühiskonnale ainult oma tööjõudu anda.

Ka walitsus on selle wajaliseks tunnistanud ning on selle teostamiseks isegi wastawa seaduse-eelnõu koostanud. Et aga temaga ei ole siiski weel awalikkuse ette tuldud, seda põhjustab asjaolu, et sotsiaalkindlustuse läbiwiimine nõuaks riigilt esialgsete arwestuste järgi üle 10 milj. kr. iga-aastasi kulusid. Seda summat ei ole aga seni leitud. Alkoholi peale antakse aga iga aasta üle 30 milj. kr. See on summa, millega saaksime kõikide kodanikkude wanaduspäewad kindlustada, ilma et majanduslikkudel ettewõtetel ja kodanikkudel enestel tarwitseks kindlustuseks mingit maksu kanda. Peale selle jääks weel sellest nõnda suur summa üle, et sellega suudaksime aineliselt wäheste aastate wältel oma waimukultuuri wiia eeskujulikult kõrgele tasemele.

Seni on meil piritusetööstuse kaitseks tawaliselt seda ette toodud, et ta on meie põllumajanduse struktuuri pärast wajalik, sest wastasel korral ei oleks meil wõimalik kartuleid ja otri kuhugi panna. Sellest wõiks siis arwata, nagu läheks alkoholi peale antud summadest, s. o. 30 miljonist kr. lõwiosa põllumeestele. Kuid see on eksitus. R. Sõrmuse andmeist selgub, et põllumajandus saab üksikuil aastail olenewalt pirituse- ja õlletoodangust umbes 1—1,5 milj. kr. ning palgaline teenijas- ja tööliskond palkadena tööstuses ja alkoholijookide kaubanduses ligi 2 milj. kr. aastas. Seega on siis põllumajanduse osasaamine alkoholimüügi tuludest koguni wäike. Nõnda ei tohiks siis alkoholikultuuri kaitsjad edaspidi meil enam põllumajandust ette tõugata ja öelda nagu sünniks alkoholi kaudu rahwa elujõu häwitamine põllumajanduse huwidega. Igatahes ei saa seda süüd põllumajanduse arwele kirjutada ja põllumajandust ei tohi alkoholi lewitajad kilbiks kasutada.

Kõige rohkem on alkoholitarwitamisest riigikassa huwitatud, sest nagu näha saab riigikassa aastas keskmiselt 12—14 milj. kr. alkoholimüügist tulusid. See on riigile peale sisseweotollide kõige suuremaks tuluallikaks. See ongi põhjuseks mispärast wastawad riigiasutused selle eest hoolitsewad, et alkohol oleks wõimalikult kõikjal kättesaadaw.

Peale selle on alkoholimüügist huwitatud weel alkoholi walmistamisse ja ta müümisesse mahutatud kapital. Kui palju on siia kapitali mahutatud, on raske öelda. Tööstusse ühes piiritusmonopoliga on arwestuse kohaselt inwesteeritud üle 13 milj. kr. Kui siia arwata weel juurde alkoholi müügikohad, siis tõuseb see kapitalisumma arwatawasti 15 milj. kr. On arusaadaw, et ka see 15 milj. kr. hoolitseb alkoholi lewiku eest.

Alkoholi lewikust on kahjuks ka meie omawalitsus huwitatud, nõnda et wiimastel aastatel on omawalitsuste tulud kokku trahterimaksudest olnud ligi 0,5 milj. kr. Kuna omawalitsustel on oma majapidamise tasakaalustamises alati suuri raskusi olnud, seepärast ei ole nad siis ka pea kunagi jätnud alkoholi poolt wõimaldatud tulu kasutamata.

Kui siis on nõnda palju ning nõnda wõimsaid alkholi lewikust huwitatud asutusi ja isikuid, siis ei tule imestada, et meil alkoholi müügikohtade arw kiiresti kaswab ja alkoholitarwitamine lewineb.

Wiimasel ajal on Wabariigi Walitsuse poolt korduwalt antud lubadusi, et ta kawatseb ühiskonda alkoholiwastases wõitluses alkoholi müügikohtade arwu wähendamisega ja teisel teel abistada. Jääme lootma, et walitsus ka pea asub nende lubaduste täitmisele. Olukord on nendeks sammudeks küllaltki tõsine.

—sepp.

Saaremaa mäss

Kirjutanud endine Saaremaa komissar **V. Neggo**

12

Ligi 100 mässulist saab surma Upa lahingus

Abiwäed tungiwad põiki läbi Saaremaa Kuressaare poole

Põiki läbi Saaremaa

Nagu mainitud, oli kapt. Klaar teinud korralduse, et õhtul kell 11 Kuressaare poole teele asutaks. Kuid pärast kõnelust kapt. Teeäärega muudab ta oma otsuse ja teeb uue korralduse, et liikumine Kuressaare suunas peab algama järgmisel, 21. weebr. hommikul kell ½6.

Oma korralduse muutmiseks on kapt. Klaaril mitugi põhjust: Esiteks on ta jutuajamisest kapt. Teeäärega saanud mulje, nagu polekski kuressaarlastel nii wäga tõbar seisukord, kui seda wäliendas komissari lühike rootsikeelne teade. Kuid seejuures jättis ta arwestamata seda, et kapt. Teeäärele oli tehtud ülesandeks oma inglisekeelses jutuajamises olukorda Kuressaares kirjeldada roosilistes wärwides, waatamata sellele, et see tegelikult oli tõepoolest äärmiselt tõsine. Ent seda pidi kapt. Teeäär tegema sellepärast, et saarlaste — põliste meremeeste hulgas leidub küllaltki selliseid, kes oskawad päris hästi inglise keelt: miks ei wõinud siis juhuslikult mõnes telefoniwahejaamas ka leiduda mõni mees, kes saab ingliskeelsest jutust aru. Seepärast ei tohtinud ka riskida kapt. Klaarile inglise keeles kirjeldada tõelist olukorda. Arwati, et küllap kapt. Klaar juba isegi taipab, miks kapt. Teeääre ingliskeelne informatsioon ei lähe ühte komissari rootsikeelse teatega. Ent kapt. Klaar wõttis kapt. Teeääre seletust puhta kullana.

Teiseks olid ka kapt. Klaari mehed mitmepäewastest wõitlustest wäga wäsinud ja pidid ju nüüd minema otsustawasse lahingusse. Seepärast pidi neile antama pisut rahu puhkamiseks ja uue jõu kogumiseks.

Kolmandaks oli kapt. Klaar kustki teateid saanud, nagu asuks Laimjalas üle 1000 hästirelwastatud mässaja kahe suurtüki ja 8 kuulipildujaga. Säärase ülejõu wastu ei tahtnud kapt. Klaar minna huupi ja ööst, waid seda oli kergem ja ettewaatlikum teostada päewawalgel ja küllaldast luuret ette saates.

Nii liigub ta siis oma wäeosaga lahingukorras teele alles 21. weebr. kl. ½6 homm.

Laimjalas selgub, et seal seisma pidaw suur ja hästirelwastatud mässuliste wäeüksus on waid tühi kuulujutt.

Kell 8 homm. jõutakse Kõigusteni, kus kapt. Klaari wäesalgale üks mässuliste käskjalg wastu tuleb ja selle kätte wangi langeb. Käskjala taskust leitakse „fronditeateid" Orissaare frondi ülema jaoks, milles seletatakse, et Kuressaare on täiesti ümber piiratud. Ka tehakse Orissaare frondi ülemale korraldus, et ta tulewikus enam kedagi wõõrast (kapt. Klaar?!) telefoni juurde ei laseks. — Sellest selgub, et kapt. Klaari poolt Orissaare wallutamine kui ka ta liikumine kiirmarsis Kuressaare poole on iäänud mässulistele teadmatuks, wõi et nad peawad seda niiwõrd wõimatuks, et nad seda lihtsalt ei usu.

Kell 12 jõutakse Masa metsa, kus tekib kokkupõrge ühe mässuliste jõuguga, kes liigub Orissaare poole nähtawasti selleks, et suurendada Orissaare kaitsjate ridu kapt. Klaari wõimaliku pealetungi wastu.

Kell 2 p. l. jõutakse Upa küla (6 km Kuressaarest) lähedusse, kus nähakse haruldaselt elawat liikumist. Kuulu järgi pidi siin asetsema mässuliste peastaap. Siin tehakse peatus.

Upa lahing

Mässuliste juhid on pärast kahepäewalist wõitlust Kuressaare all weendumusele jõudnud, et nõnda nagu seni edasitegutsemisel ei saa olla suuremaid tulemusi. Igaüks talitab omaette, hoolimata teisest. Puudub side üksikute wäeosade wahel, puudub ühtlane juhtimine.

Seepärast otsustati siis 21. weebr. enne lõunat Upa külas ära pidada kõikide tähtsamate juhtide ühine nõupidamine ja walida kõikide wäeüksuste ülemjuhataja, kelle käske kõik peawad kuulama. Selleks ülemjuhatajaks on arwatud kutsuda Kellamäe frondi ülem leitn. Jõgi. Ühtlasi pidi sel koosolekul wälja töötatama ühise pealetungi kawa. Kuressaarele, et seda ühe hoobiga lõplikult wallutada.

Parajasti selle koosoleku kestel jõuab kapt. Klaar oma wäeüksusega Upa alla.

Upa külas ollakse seewõrra kaugel mõtteist, et Klaar oma wäeosaga wõiks olla neile juba nii ligidal, et ei ole hoolitsetud isegi walwepostide wäljapanemise eest ümber Upa küla. Niiwõrd kindlad ollakse oma täielises ohutuses.

Sel ajal haarab aga kapt. Klaar oma wäeosaga küla ümber. Kui see on sooritatud, paneb ta kaasatoodud wangid ja küüdimehed täiest kõrist „hurraa" karjuma, ja selle märguande peale hakkab kogu tema ümber küla asetatud wäeosa samuti kõigest jõust karjuma ja, awades kuulipildujaist ja püssidest marulise tule külale, igast küljest peale tungima.

Mässulised on külas sellest ootamatust pealetungist nii ehmunud, et nad õigele wastuhakkamisele ei mõtlegi. Nagu peata lambakari jooksewad nad siia-sinna ja igaüks waatab aina, kuidas ta saaks punuma pista. Wahepeal teewad aga kuulipildujate ja püsside kuulid oma töö. Kümnete kaupa langeb mässulisi marulise tule all.

Poole tunniga on lahing lõppenud. Kes ei ole langenud wõi punuma saanud, annab end wangi. Ligi sada laipa katab maad, kapt. Klaari meestest on aga langenud waid üks. Kogu mässuliste staap, 18 meest, langeb Klaari kätte. Peale selle weel hulk teisi wange.

Wangid seatakse maanteel kolonni ja käsutatakse nende käed üles. Ja siis pannakse nad laulma kaunist isamaalaulu: „Mu isamaa armas, kus sündinud ma..."

Nõnda liigub see kummaline rongkäik ülestõstetud kätega ja wahwa lauluga, ümbritsetud kapt. Klaari meestest, edasi mööda maanteed Kuressaare poole. Küüthobused järgnewad pikas reas.

(Järgneb)

Elanikkude arw linnades

Riigi Statistika Keskbüroo andmetel oli aastawahetusel (s. o. 1. jaanuariks) elanikkude arw meie linnades järgmine (esimesel kohal on märgitud meeste, teisel — naiste ja kolmandal — elanikkude üldarw):

Tallinn	63.470	81.508	144.978
Tartu	25.802	34.479	60.281
Narwa	10.157	13.677	23.834
Pärnu	9.440	12.446	21.886
Nõmme	9.693	12.055	21.748
Wiljandi	5.544	7.477	13.021
Walga	4.654	5.747	10.401
Rakwere	4.420	5.855	10.275
Wõru	2.967	3.568	6.535
Haapsalu	2.121	2.865	4.986
Petseri	2.341	2.621	4.962
Kuressaare	2.206	2.742	4.948
Tapa	1.844	1.973	3.817
Paide	1.566	1.905	3.471
Türi	1.539	1.752	3.291
Tõrwa	1.433	1.745	3.178

Ükski nutikam tüdruk ja poiss ei saa ilma „Lasteleheta" läbi

Iga isa ja ema tellib oma pojale

Põltsamaa	1.317	1.717	3.034
Jõhwi	1.178	1.369	2.547
Mustwee	1.116	1.369	2.485
Mõisaküla	1.166	1.255	2.421
Otepää	1.000	1.289	2.289
Elwa	977	1.116	2.093
Sindi	892	1.145	2.037
Kunda	1.005	1.031	2.036
Antsla	738	856	1.594
Kallaste	736	834	1.570
Kilingi-Nõmme	673	882	1.555
Kärdla	620	904	1.524
Jõgewa	594	681	1.275
Keila	528	644	1.172
Suure-Jaani	473	671	1.144
Muhtla	446	562	1.008
Paldiski	315	414	729

Ülalmärgitud Narwa elanikkude arwust langeb Narwa-Jõesuu arwele 1.397 inimest, neist mehi 644 ja naisi 753.

Miljonite jahil

E. Ph. Oppenheimi kriminaalromaan

15

„Abiellu!"

„Seda ma teeksin meelsasti," tunnustas neiu, „aga kellega? Käin siin kõigil ballidel, igal teeõhtul ja muil koosviibimistel, kuhu mind kutsutakse, aga midagi ei juhtu. Ma ei suuda siinseid mehi taluda. Abielluksin õieti londonlasega, kel on kusagil linna läheduses maamajake ja Cannes'is villa. See sissemurdmise asi ei mõjuta ometi kuidagi äri, ma ometi olen vele ikka hea partii?"

„Selles pole vähematki kahtlust," kinnitas ta talle tõsiselt. „Sinu isa on küll ettevaatlik, et ta pool oma Boothroydi aktsiaist ära müüb, aga need aktsiad ometi ei või kõik korraga väärtusetuks muutuda."

„Ta teeb seda kindluse pärast," pomises neiu. „Liiga kahju, et sul on see Lucille, tead, Charles, muidu sa oleksid võinud abielluda minuga."

„Sa ei kasvanud küllalt ruttu suureks," vastas Dutley naerdes, „sa käisid veel tütarlastekoolis, kui mina juba oma südame Lucille'ile kaotasin, ja ta on tõepoolest pärl, kuigi mina ta peale hiljuti hirmsasti vihastusin."

„See kõlas lootusrikkalt. Kui sul peaks koht südames vabaks jääma, siis palun teata sellest mulle."

„Endast mõistagi," lubas Dutley, „sina oled esimene." Ta tõusis püsti ja valis kastist sigari. „Grace," jätkas ta siis vahetult, „aga see jääb meie vahele. Olen sinu isa pärast veidi mures."

„Kas sa mõtled tema tervise pärast?"

„Teatavas suhtes jah. Aga kõik ütlevad, et ta juba kaksteist kuud näeb nii välja nagu praegu. Kui ma Inglismaalt lahkusin, oli meil oivaline aasta, me saime tohutuid dividende. Mina sain oma aktsiaist ligikaudu 6000 naela. Kõik läks suurepäraselt, kuni varguseni, ja nüüd müüb sinu isa aktsiaid, nagu poleks tal üldse enam mingit muud varandust. Kuid kui head sõbrad me oleme?"

Neiu näitas endale pealaest jalatallani ja ütles:

„Voilà!"

„Mitte ühtegi sõna isale?"

„Mitte silpigi!"

„Noh — arvan, ta mängib minuga ebaehtsat mängu."

„Mida sa mõtled sellega?"

„Seda on mul sulle õieti raske öelda," Dutley. „Võimalik, et olin suur narr, aga ma tulin siia tõepoolest mõttega, et leian meie vabriku saladuse üles. Loomulikult ma peaksin talle asetama mõningaid küsimusi. Siis näis aga mulle, nagu ta oleks tahtnud mind viia eksiteele mõningate punktide suhtes, mis on seoses sissemurdmisega. Miks, Grace? Mis võib olla selle põhjus?"

„Mu armas Charles," vastas neiu, „selleks poleks küll kindlasti mingit põhjust. Pabereid tagasi saada on temale veelgi tähtsam kui sulle. Nende kaotus teeb ju ta elu kibedaks. Kui ta sulle niipalju ei öelnud, kui sina seda soovisid, siis ta vahest ei tahtnud, et sina end asjasse segad."

„Kas sa usud seda tõepoolest?"

„Jah, seda ma usun."

Charles virildas näo ja ütles:

„Tahaksin meelsasti teada, miks nad mind siin Yorkshire'is idioodiks peavad."

„Kui sa siin elaksid, Charles, siis sa teaksid, et siin õieti ainult idiootidest lugu peetakse. Ära vihastu, Charles, ja ära andu haiglastele ideedele. Olen veendunud, et ta ütles sulle kõik, mis ta teadis."

„Siis ma ei taha sind enam oma küsimustega tülitada."

Dutley vaatas kella ja palus:

„Võta kübar ja saada mind jaama, Grace. Ma ei saa rongi astuda, ilma et keegi mulle hüvasti ütleks."

„Kas sul autot siin ei ole?"

„Ei, võtan taksi."

Nad said teada, et rong on hilistunud kolmveerand tundi ja lonkisid nüüd Jaamahotelli baari.

„Kas sa ei tahaks meelsamini meie juurde jääda, Charles, ja asja ise isaga läbi rääkida? Luban sulle, et hoidun sinu poole."

Dutley raputas pead.

„See ei lähe, Grace," kahetses ta. „Ja ära unusta, et sinu isa ei tohi sellest sõnagi teada, mis me rääkisime. Kui ta tagasi hoidub, siis arvatavasti on selleks oma põhjus. Ära teda sunni. Usun koguni, oleks üsna hea, kui ta mõneks ajaks üksi jääks. Tule linna, seal on sul oma klubi ja lõpuks ka mina."

„Arvan, on siiski parem, kui ma siin vastu pean," otsustas neiu veidi kurvana. „Ta ei kõnele minuga sõnagi, aga mul on siiski tunne, et pean tema eest hoolitsema. Kui ta aga Londoni sõidab, tulen ma kaasa."

„Ela ometi Lucille'i juures," pani Charles ette, „tema võtab su meelsasti vastu, s. t. kui ta on mulle andestanud."

„Kas sa oled nii halvasti käitunud?"

„Arvan seda, vähemasti moodsate kommete järgi," tunnistas ta. „Sa ju tead, kuidas need inimesed tänapäeval on. Kui mõni mees mõnd daami tülitab, peab vaikima, olgu sa siis kui pahane tahes ja mõelgu: oota, küll ma su kord veel kätte saan! Noh, ja mind tülitas Lucille'i juures olekul üks niisugune mees, ja mina ei oodanud. Kui kuri ta mulle on, sellest pole mul endalgi praegu aimu."

Konduktor tuli ja teatas aukartlikult Dutleyle:

„Rong sõidab kohe sisse, mylord, saine teile koha kinni panna."

Vihma nirises alla ja enamik inimesi otsis perrooni katuse all varju. Rong sõitis suure põrinaga halli, konduktorid, pakikandjad ja igasugu jaamaametnikud ja reisijad sumisesid erutatult läbisegi. Siis haaras Grace oma kaaslase käsivarrest kinni.

„Charles, kas pole see isa?" küsis ta.

Sir Matthew'd, suur ja imposantne oma kasukmantlis, — valgustas korraga ühe ähmaselt põleva lambi valgus. Ta seisis ühe sileda näoga suure noormehe kõrval, kes tegi ägedaid liigutusi kätega, ja nähtavasti nad ajasid elavalt juttu.

„Mu Jumal," hüüdis Dutley varju tõmbudes, „see ju on seesama poiss, kelle ma Kentucky-klubis knock-outi lõin."

12. peatükk

Restoranvaguni juht avas Dutley kupee ukse, niipea kui nad olid Sheffieldist lahkunud.

„Kas soovib härra õhtust süüa?" küsis ta, hööritades söögikaarti.

Dutley andis talle märku kupeesse astuda.

„Öelge mulle," palus ta, „kas ei ole restoranvagunis keegi suur, siledaksaetud, kaunis võõrapärase näoga noormees mustade pehmete juustega?

Vagunijuht naeratas.

„See oli esimene härra kes restoranvagunisse astus. Ta laud on ukse juures ja ta joob praegu aperatiifi. Leedsis oli ta sir Matthew Barkinsoniga perroonil. Nägin neid, kui rong sisse sõitis."

„Oivaline," ütles Dutley, tõmmates taskust kümneshillingilise paberraha.

„Kas te ei saaks võimalikuks teha, et ma õhtusöögile tulles istuksin juhuslikult — kas saate aru, juhuslikult — selle härra lauda?"

„Muidugi, mu härra," kõlas viibimatu vastus. „Täna on vagun nii täis, et keegi ei saaks lauda omaette."

Dutley surus talle pangatähe pihku ja järgnes talle söögivagunisse oma laua juurde. Ta lühike hüüatus, nähes end istuvat parun de Bresti vastas, kõlas täiesti ehtsalt, samal ajal tegi ta näo, nagu tahaks ta lauast lahkuda.

Noormees aga vastas talle häbelikult otsa.

„Jääge ometi istuma, lord Dutley," ütles ta, „tahaksin end meelsasti oma eilse halva käitumise pärast vabandada."

Dutley istus uuesti.

„Ma ei tea, kas mitte mina pole see, kes peab vabandust paluma."

„Ma olin liiga pealekippuv," tunnustas de Brest, „minu imetlus miss Besitteri vastu pidi teid loomulikult pahandama. Vabandage, palun."

„Hüva, tõmmakem sellele kriips peale. Kuidas oleks, kui me seda leppimist koos niisutaksime?"

„See rõõmustaks mind väga."

„Kust te tulete? Ma ei näinud teid Leedsis peale tulevat."

De Brest viivitas.

„Tulen Glasgowst," ütles ta lõpuks.

Dutley tundis, et ta muutab järjest rohkem närvlikuks, — asjaolu, mille üle ta isegi ei suutnud endale aru anda.

De Brest valetas.

Kuid millise sihiga? Miks tahtis ta oma külaskäiku sir Matthew'le varjata?

„Vastik linn," pomises ta, „kelner, palun veinikaart."

(Järgneb).

Kaukaasia vabadusvõitlus

Dagestani troonipärija saatus

Wene kaardiwäe polkownikust pidi saama Wenemaa wastu wõitlewate mägilaste juht

Pantwangid

Oli möödunud palju aastaid sellest, kui Dagestani kõikwõimas walitseja Shamil sai oma mägikindluses Ahulgos raskelt lüüa ründawalt Wene armeelt. Hädawaewu oli Shamil ise pääsenud põgenema piiratud kindlusest. Tema lemmiknaine Patimate oli saanud Ahulgos surma wene kuuli läbi. Oma 12-aastase poja Jamaluddini oli Shamil sunnitud andma pantwangina wälja kindlust piirawatele wenelastele. Imami poeg oli wiidud kaugele Wenemaale.

Shamil leinas taga Jamaluddini ja ei saanud kuidagi leppida oma poja kaotusega. Palju aastaid oli möödunud Ahulgo päewist ja ikka weel haudus Shamil plaane, kuidas poega tagasi võita. Ta wajas pantwange, kes küllaldaselt wäärikad olekšid selleks, et wenelased nad wälja wahetakšid Dagestani imami poja wastu.

Shamili walik langeb kahele õele. Need on würstinna Tshawtshawadze ja würstinna Orbeliani, mõlemad suursugused Gruusia aadlikud, Gruusia wiimase kuninga Georg 13. lapselapsed. Kui Shamilil läheb korda neid saada oma võimusesse, peawad wenelased tegema kõik, et wange uuesti wabastada. Wastasel korral kaotab Wenemaa oma prestiižhi Gruusias, näidates, et ta ei suuda kaitsta seda maad Dagestani wastu.

Lääne pool Tiflisi, Kura jõe wasakul kaldal asub Gruusia rikas wiinamägede piirkond Kahhetia. Sama jõe paremal kaldal, kus maastikus waheldub kaljurägastiku metsikus wiinamägede ja aedade õitswa lopsakusega, asub nägus loss, Gruusia würsti Tshawtshawade suwine residents. Lossi hiilgaw sisustus on wastaw selle würstide suguwõsa kuulsusele Gruusias. Mitte ainult, et würstid on Gruusia kuningate lähedased sugulased, nende sugukonna üks haru — Orbelianid — on nii wanast würstlikust soost, et nende esiwanemaid arwestatakse tagasi kuni Noa aegadeni. Lossis leidub isegi pilt, mis peab seda „tõendama“: Noa laew, kantuna weeuputuse woogudest; laewa juures ujub mees, kes näitab Noale pärgamenti — Orbelianide suguwõsa aadli-tõendist. Legendi kohaselt on Noa wõtnud Orbelianide esiisa oma laewa pardale, et päästa seda õilsat sugu Gruusiale.

Siia lossi on suunatud Shamili kawatsused

Würst Tshatshawadze wiibib eemal oma lossist. Ta on Wene tsaari armee kindral ning asub oma wägedega kindluses kahe päewa tee kaugusel lossist. Lossis wiibiwad tema naine oma õega ning nende lapsed.

Ühel õhtul näewad lossi elanikud filmapiiril erakordset tulekuma. Öösel saabuwad lossi juurde Kahhetia talunikud täies relwastuses ja manitsewad würstinnat, et ta eemalduks hädaohu piirkonnast, sest Kahhetiat on rünnanud mitmesaja mehega Shamili poeg Khasi Mahoma.

Würstinna kõhkleb, sest tema mees on talle jätnud korralduse, et ta lossist lahkuks ainult würsti enese korraldusel. Warahommikul on aga waenlaste salgad jõudnud nii lähedale, et würstinna siiski otsustab põgeneda. Kiires korras pakitakse kokku wäärtasjad. Samal ajal, kui teenrid kannawad wankritele würstinna kalleid ehteid, ründawad aga juba muriidid lossi. Teenijad ja majaarst püüawad ründajaid tagasi hoida. Mõlemad würstinnad põgenewad lossi pööningule, lootes, et woenlane piirdub hoone rüüstamisega ning püüab rikkaliku saagiga kiiresti põgeneda. Warsti aga põrutawad sissetungijad ka pööninguukse. Nad tungiwad sisse, weawad naised ühes lastega oma hobuste juurde ning kiiresti algab põgenemine koos wangidega tagasi mägedesse.

Muriidid on tõstnud oma pantwangid ratsahobustele. Würstinna Tshawtshawadze hoiab süles oma last ning peab metsikul kihutamisel ühe käega kinni hoidma ratsanikust. Grusiinlased tungiwad muriididele kallale ning püüawad wange wabastada. Järsul kaljurajal kaotab würstinna tasakaalu. Tema käsi on kaotanud wõime hoida kinni süles olewat last. Ta püüab seda kinni pidada hammastega, kuid hobune teeb järsu hüppe ja laps jööstub ema rüpest kuristikku. Würstinna tahab end heita hobuselt sügawusse, kuid ratsanik hoiab teda kinni ning ema peab jätma oma lapse. Ta tassitakse edasi mägestikku.

Üheksa päewa ratsutawad muriidid oma wangidega. Raiudes end läbi waenlaste patrullidest, wabastawad nad endile tee Dagestani. Shamil wõtab pantwangid wastu oma residentsis, kuhu nad jäätwad 10 kuuks.

Kaardiwäe polkownik

Würstinna Tshawtshawadze, hoolimata kohutawatest elamustest, mis talle omaks said muriidide wangina, jutustab sellest ajast siiski, et Dagestani imam Shamil ise on luupidamist wääriw inimesena ja oma rahwa juhina. Oma isiklikus elus oli Dagestani kõikwõimas walitseja äärmiselt wähenõudlik ning pühendas kogu oma elu oma rahwale ning wõitlusele oma usuliste tõekspidamiste eest.

Shamil teatab wenelastele, et ta on nõus Gruusia würstinnasid wenelastele wälja andma juhul, kui tema poeg Jamaluddin antakse tagasi ning maksetakse 40.000 rubla hõbedas lunaraha. Pool aastat kestawad läbirääkimised, enne kui wenelased kalduwad järelandmisele.

Tsaar Nikolai 1. on Dagestani imami poja wõtnud oma hoole alla. Kui Jamaluddin 1839. a. pärast Ahulgo langemist toodi Peterburi, paigutati 12-aastane poiss Wene kadetikorpusse. Selle lõpetanud, wõeti noor mägilane leitnandina tsaari kaardiwäkke. Nüüd oli ta 28-aastane, tõusnud koloneliks ning tsaari käsundusohwitseriks. Tsaar teeb talle teatawaks, et isa nõuab Jamaluddini tagasitulekut mägedesse. Talle antakse kolm päewa mõtlemisaega.

Jamaluddin on wahepeal kohanenud Wenemaal ning tema kodumäed on jäänud talle täiesti wõõraks. Kuid ta kuuleb, et tagasi minnes mägedesse wõib ta päästa kaht Gruusia knjäzhnat, kes on tema isa käes pantwangideks. Need würstinnad on lähedastes sõprussidemetes tsaari hoowkonnaga. Pärast rasket hingelist wõitlust otsustab kaardiwäe kolonel, et ta ei saa olla takistuseks tsaari kokkuleppele mägilaste juhiga. Ta palub end wabastada tsaari teenistusest. Weebruari alul asub ta teekonnale lõunasse. Tema saatjaks on würst Tshawtshawadze, kelle abikaasa on wangis Shamili käes.

Wildikawkasist kirjutab Jamaluddin esmakordselt oma isale. Lepitakse kokku, et 10. märtsil wahetatakse pantwangid wälja. Selle päewa hommikul saabub kokkulepitud kohale 6 roodu Wene jalawäge, 6 kasakate sotnjat ja 6 suurtükki, wõttes oma alla Mitshiki mägioja parempoolse kalda. Jõe pahemal kaldal asuw piirkond on muriidide wõimuses. Siin algawad läbipääsmatud metsad, mis ulatuwad mägedeni. Shamil oli teatanud tsaarile, et ta palub wenelasi peatuda kilomeetri kaugusel jõest ning et ta ise jääb samasse kaugusse teisest jõe kaldast.

Kui kindral saabub kokkulepitud paigale, on Shamil juba kohal. Tema telk on tuntaw selle kohal lehwiwa musta lipu tõttu. Jamaluddin on wenelaste juures ja püüab pikksilma abil esmakordselt pärast kauaaegset lahusolekut näha oma isa, kuid see ei lähe korda. Wahemeeste kaudu lepitakse kokku, et wenelaste ja muriidide wäeüksused jäätwad oma esialgsetele seisukohtadele ning et Shamili teine poeg Khazi Mahoma 32 muriidi saatel wiib jõe kaldale wangistatud würstinnad. Wenelaste poolt pidi tulema kohale samuti 32 meest Jamaluddini saatjaina ja tooma kaasa kokkulepitud lunaraha.

Isa ja poeg

Kokkulepitud märguande peale eemaldus muriidide laagrist salkkond ratsamehi. Nende eesotsas ratsutas suurjuguste näojoontega noormees walges tsherkessikuues. See oli Khazi Mahoma. Kõik muriidid olid suurepäraselt riietatud ja relwastatud. Ka wenelased ei tahtnud end näidata halwemas walguses ning kasakad, kes saatsid Jamaluddini, olid riietatud hiilgawasse paraadiwormi. Jamaluddin ise kandis kaardiwäe ulaani kirjut mundrit. Muriidide ratsanikkude kannul saabus kohale kaks kaherattalist kaarikut. Neis istusid Gruusia würstinnad.

Ratsanikud peatusid 10 sammu kaugusel üksteisest. Khazi Mahoma ja Jamaluddin astusid hobustelt. Kaks wenda tervitawad südamlikult. Seepeale anti wenelastele üle pantwangid ning Khazi Mahoma wõttis wastu lunaraha.

Jamaluddin pöördub tagasi mägedesse. Enne kui ta astub oma isa ette, loobub ta tsaari kaardiwäe mundrist ning riietub rikkalikult kaunistatud tsherkeskasse, mille Shamil talle saatnud. Kaks wene ohwitseri saadaw. Jamaluddini Shamili telgini. Wõttes teda kahelt poolt kätest, juhatawad nad teda isa juurde. Shamil ootab oma poega, istudes muhameedlase kombel waibal, ümbritsetuna muriidide juhtidest. Tema pea kohal lehwib usuṡalmidega kaetud lipp. Kui poeg asub isa juurde ja tahab suudelda selle kätt, ei suuda Shamil end waos hoida, haarab poja oma embusse ning puhkeb nutma.

Jamaluddin jätab jumalaga oma kahe kaaslasega kaardiwäest. Kaua raputab ta nende käsi ning ei suuda tagasi hoida pisaraid. Ta on jõudnud tagasi kodumaale, kuid see on muutunud temale täiesti wõõraks maailmaks. Jamaluddin on kaswanud üles Peterburis tsaari hoowkonna toredusest ümbritsetuna ning omaks wõtnud pealinna kombed ning kultuurinõuded. Ta peab nüüd Shamili otsuse kohaselt saama Dagestani imami järeltulejaks ja walitsema algelist uing metsikut riiki.

Kaardiwäe kolonel Jamaluddin ei suuda kohaneda mägedes. Isa ja wennad ümbritsewad teda hellusega ning tähelepanuga. Kuid Jamaluddin ei suuda unustada Peterburit. Alul ta nukrustab, siis muutub raskemeelseks ning lõpuks haigestub ta kehaliselt. Kutsutakse kohale Kaukaasia tuntuimad arstid. Need ei suuda aga aidata. Lõpuks alandab end Shamil armastusest poja wastu selleni, et ta pöördub abiotsiwalt oma weriwaenlaste poole. Ta saadab oma esindaja Wene kindlusse ning palub, et Jamaluddini rawimiseks saadetaks wene arst. See soow leiab otsekohe täitmist. Üks parim. wene sõjawäearste läheb mägedesse. Ta leiab inimese, kes ei ole kehaliselt haige, waid hingeliselt murtud. Wiieks kuuks jääb wene arst Jamaluddini juurde. Tema patsient röömustab, et ta on leidnud inimese, kellega wõib kõnelda Wenemaast. Rohud ei suuda aga päästa Shamili poega. Ta sureb 31-aastasena, hingeliselt ja kehaliselt raugana.

18

Itaalia-Prantsuse konflikt lähenemas

Prantsusmaa laiaulatuslikke ettewalmistusi Tuneesia piiril. Briti õhujõud alarmiseisukorras

Pariisi ajalehe teated

Pariisist, 4. märtsil. (DNB) Pariisi nädalaleht „Cyrano“ wiimane number toob uusi üksikasju Prantsusmaa sõjawäelistest sammudest Tuneesias, millest wälisminister Bonnet oma kõnes saadikutekoja wälisasjade komisjonis kõneles õige ebamääraselt.

Leht wäidab, et kaitsekawa konflikti korraks Tuneesias on juba funktsioneerimas ja et Tuneesia piiril asetsewaid wäeüksusi on kõwendatud Constatine'ist, Alzheerias, saadetud diwiisiga ja rohkearwuliste lennuwäe eskadrillidega.

Elanikud olewat need ettewaatuseabinõud wõtnud täie rahuga wastu.

„Cyrano“ teatel olewat Itaalia Tripolitaania wäed praegu kindlasti nõrgemad Prantsuse Tuneesia jõududest.

Edasi olewat sõjaminister Daladier teinud ettewalmistusi mobilisatsiooni kiireks läbiwiimiseks käesolewa aasta märtsi keskpaiku, kui asjaolud seda nõuawad. Prantsuse sõjawäewõimudele on tehtud korraldus lükata kõik puhkusepalwed tagasi, wälja arwatud erakorralised juhtumid.

Edasise tundemärgina konflikti lähenemisest märgib „Cyrano“ Itaalia konsulite nõuandmise Prantsusmaal elawatele Itaalia kodanikkudele, et nad märtsikuu 15. päewaks sõidaksid kodumaale tagasi. Ühenduses sellega tuletab leht meelde Ameerika presidendi Roosevelti mõni aeg tagasi antud selletust, mille järgi teatawad Euroopa sündmused wõiwad põhjustada tema, Roosevelti tagasisõudmist Washingtoni waremalt kui algul kawatsetud.

Lõpuks teatab „Cyrano“ Briti walitsuse salajasest otsusest kuulutada märtsikuu 15-aks päewaks wälja Briti õhujõudude alarmseisukord.

Kõiki neid asjaolusid ja sõnumeid loeb „Cyrano“ kindlaks tundemärgiks konflikti lähenemisest.

3,5-miljardiline auk Ühendriikide eelarwes

Kui kaua wõidakse jätkata wõlguelamist?

Washingtonist, 4. märtsil. (DNB) Senati rahanduskomisjoni esimees senaator Harrison seletas neljapäewal, et majanduslik segadus ja kaos on wältimatud, kui walitsuse hiiglawäljaminekud jätkuwad ja riigiwõlg tõuseb. Harrison nõudis wäljaminekute radikaalset wähendamist, et wältida edasisi liiga suuri makse.

Edasi tähendas rahanduskomisjoni esimees, et riigi eelarwe tulewaks eelarweaastaks ulatub enam kui 10 miljardi dollarini ja näitab arwatawasti 3,5 miljardi dollari suurust puudujääki. Kuna seaduslikult kindlaksmääratud riigiwõla piir, 45 miljardit dollarit, wõidakse saawutada 1. juulil 1940. aastal, soowitas Harrison wastutawate riigiametite konwerentsi kokkukutsumist, et wälja töötada kawa wäljaminekute koheseks piiramiseks. Arwestades ebakindlat seisukorda maailmas, on Ühendriikide poliitika huwides nõutaw et Ühendriikide krediit säilitataks ja seataks kord majja, ütles Harrison.

Kas nihutada piiri wõi mitte?

Washingtonist, 4. märtsil. (Reuter) Demokraatlik senaator Logan nõudis neljapäewal senatis erapooletuse-seaduse tühistamist. On selge, et meie piir on Prantsusmaal, ükskõik kas president Roosevelt seda ütles wõi mitte, seletas Logan. Meid ei wõida rünnata ennem, kui Suur-Britannia ja Prantsusmaa on langenud. Seepärast peame meie tegema kõik, et takistada niisugust sündmust.

Seewastu nõudis demokraat Walsh, et Ameerika peab jääma absoluutselt erapooletuks.

Wiimaseid uudiseid

Jaapan ja Wenemaa lepiwad

Tokiost, 4. märtsil. (Havas) Jaapani hästiinformeeritud ringkondadest kuuldub, et praegu on kaalumisel kompromisslahendus Tokio ja Moskwa wahel kalapüügi asjus. Sedamööda Tokio loobuwat teatawaist kalapüügikohtadest, kus Nõukogude Liit keeldub uuendamast kalapüügikonwentsiooni nende kohtade suure strateegilise tähtsuse pärast. Wastutasuks Moskwa nõustuwat loobuma Jaapani kalapüügikohtade enampakkumiisele andmisest, mida seni ei teostatud. Ühtlasi Moskwa nõustuwat andma Jaapani kalureile teatawaid uusi kalapüügikohti. Sel wiisil Nõukogude Liit rahuldawat Jaapanit, kuna Jaapan wastutasuks rahuldub weel käesolewaks aastaks modus vivendi'ga, mis ei ole aga tulewikus mingil wiisil kohustow.

Nägi pruuti

12 päewa enne laulatust

Kairost, 4. märtsil. (Reuter) 12 päewa enne oma laulatust nägi Iraani noor kroonprints reedel Abbdini palees esmakordselt oma tulewast naist printsess Favziehi, kes on Egiptuse kuninga Faruki õde.

Eesti juhib tantsuwõistlustel

Härra ja proua Weski esikohal

Helsingist, 4. märtsil. Neljapäewal algas Helsingis Eesti-Soome tantsumaawõistlus. Neljapäewal tehtud wõistluste järel on punktide seis kohtade järgi 6:6, kusjuures Eesti juhib üksikwõistlejate kokkuarwestatud punktidega 438,5 Soome 424,5 wastu. Eestlased olid paremad tangos ja soomlased — Wiini walsis.

Fox-trotis tuli esimesele kohale Eesti paar, härra ja proua Weski.

Wiini walsis olid esimesed soomlased Ranta ja Lahtinen ja tangos — eestlased härra ja proua Wühner. Teisele kohale tangos tulid härra ja proua Weski. Isiklikkude punktide järgi on esimesel kohal härra ja proua Weski — 111 punktiga, teisel kohal — Ranta ja Lahtinen 110,5 punktiga ja kolmandal kohal härra ja proua Wühner 109,5 punktiga.

Kroaatia Jugoslaawiast lahku?

Belgradist, 4. märtsil. (Stefani) Jutuajamisel „Manchester Guardiani“ kirjasaatjaga seletas Kroaatia separatistliku liikumise juht Matshek, et niipea kui kuulutatakse wälja demokraatlikud walimised nõuawad kroaatlased Jugoslaawia põhiseaduse muutmist nii, et riik kujuneks liitriigiks.

See seletus tekitas suurt ärewust serb laste ringides, kes hakkawad tundma tarwidust luua serblaste ühisrinnet riigi ühtluse säilitamiseks.

Rukki- ja nisujahu liigid standartimisele

Põllutööministeeriumis on esialgsel kujul walminud määruse kawa jahude liigitamise kohta. See kawa on mõeldud anda Wabariigi Walitsuse määrusena ning seaks üles rukki- ja nisujahu standardimise nõuded. Wõimalik, et määruse kawa enne esitamist Wabariigi Walitsusele esitatakse weel seisukoha wõtmiseks asjaosalistele kodadele, kuigi põhimõttelikult jahu-liikide standardimise wastu waieldud ei ole ja küsimuse üles tõstis weskitöösturite ühing.

Narwas läksid lapsed „maailmareisile“

Narwa linawabriku tööliste lapsed — 11-aastane Boroskow, 10-aastane Amberg, 10-aastane Trofimow ja 9-aastane Majorow jäid ühel päewal wanemate teadmata koolist ära ja otsustasid minna ümber-maailmareisile. Selleks neli poisikest wõtsid salaja wanemate järelt nende arweraamatud, milledega wõeti kauplusest wõlgu leiba, jaia, worsti ja isegi paberosse. Selle prowiandiga wurustatult mindi raudteejaama, et sõita ära.

Wanemad said aga kaupmehe kaudu õigel ajal poiste kawatsusest teada ja maailmarändurid wõeti jaamast kinni ja toodi kodu tagasi.

Saaremaal algab põllutöö

Saaremaal on ilmad juba täiesti kewadised, mistõttu neil päewil wõis näha Kihelkonna wallas Kunsnõmmel agaramaid talunikke põldudel kündmas. Maapind on künnimaade siigamusest juba täiesti kuiw.

20 stipendiumi õpilastele

4 referenti Tartu õpetajate päewale

Helsingist, 4. märtsil. Eesti-Soome kultuurlepingu Soome-Eesti segakomitee pidas reedel haridusminister Hannula juhatusel koosoleku, millest Eesti esindajana osa wõttis jaadik Möllerson. Koosolekul jagati mitmeid abirahasid hõimutöö jaoks. Sedamööda määrati stipendium 20 gümnaasiumiõpilasele, et sooduštada õpilastewahetust Eesti ja Soome wahel. Samuti määrati abirahasid Eesti-Soome koolikongressi toimkonnale 4 referendi saatmiseks Tartu õpetajate päewale. Otsustati toetada R. Indreko teose „Eesti ürgaeg“ soome keelde tõlkimist.

Pr. Hellat-Lemba kohtunikuks Viini lauluwõistlustel

Konservatooriumi lauluklassi van. õpet. proua Hellat-Lemba on saanud kutse Viinis toimuvast iga-aastasest noorte lauljate võistlusest žürii liikmena osavõtmiseks.

Kohati kergeid sademeid

Keskmise kiirusega lõunakaarte tuuli. Pilwine, ajutiste selginemisega. Kohati kergeid sademeid ja udu. Päewal 0—2 kraadi jooja.

Tööliskoda tööpäewa pikendamise wastu

Nõutakse jäämist 8-tunnilise tööpäeva juurde — kartuses, et wastasel korral halveneb tööliste sotsiaalne olukord

Tööliskoja korraldusel toimus Tallinna töölisvanemate, kutseühing. esindajate ja Tööliskoja valijameeste ühine koosolek. Koja esimees J. Kurvits esines aruandega koja tegevusest. Ta ütles, et mõnes käitises jätkuvad tööliste vallandamised sihiga takistada töölisnõukogude valimisi, kuid tööliskond on valvel oma õiguste teostamise eest. Erilist tähelepanu on tööliskonnas leidnud Käsitöösturite kongressil ilmunud kavatsus tööpäeva pikendamiseks. Olgugi, et koda sellest kavatsusest ei informeeritud, peab ta tarvilikuks võtta selles asjas seisukohta.

Läbirääkimistel aruande puhul võeti väga elavalt sõna; leiti et 8-tunniline tööpäev on tööliskonnale lubatud Eesti Vabariigi loomise juures, ja et sellest lubamisest peab riik ka kinni pidama. Kui tööpäev pikeneb väikekäitistes, siis on karta, et see laieneb ka kogu tööstusele. Kardetakse ka, et tööaja pikendamine tekitab tööpuudust.

Kui töölised teevad ületunde, siis sellepärast, et kardavad vallandamist ja et nende palgad on madalad. Pikem tööpäev on kurnav ja ei võimalda töölistele osa võtta kultuurilistest hüvedest. Naistööliste pikem tööpäev mõjuks pidurdavalt rahva juurdekasvule. Juhiti tähelepanu ka sellele, et viimaste töötundide tööviljakus on niikuinii madal. Küsiti, mida kavatseb selles asjas ette võtta Tööliskoda. Esimees tähendas, et selles asjas tuleb Tööliskojal pöörduda Vabariigi Presidendi poole.

Ühel häälel võeti vastu resolutsioon, milles tõrjutakse tagasi kavatsused muuta 8-tunnilise tööpäeva seadust tööpäeva pikendamise suunas. Koosolek on seisukohal, et sellega halvendataks sotsiaalseadusi, mida tööliskond on saavutanud. Riigivõimu mureks peab olema praegusel ratsionaliseerimise ajal tööaja lühendamine tööpuuduse ärahoidmiseks, mitte aga selle pikendamine. Koosolek peab tarvilikuks et koha peal — käitistes ja ühingutes — seda küsimust arutataks ja Tööliskoda astuks riigivõimu ees samme.

Teenetemärke muusikategelastele

Vabariigi President on annetanud konservatooriumi viiuli-ala prof. Joh. Paulsen'ile tema 60-a. sünnipäeva puhul Valgetähe III klassi teenetemärgi ja haridusminister tunnustuskirja Eesti riigile ja rahvale osutatud teenete tunnustuseks. Samuti on Presidendi poolt annetatud teenetemärk konservatooriumi laulu-ala van. õp. proua L. Hellat-Lemba'le.

Peale ülalnimetatute on konservatooriumi õppejõududest saanud veel teenetemärke Eesti 11. üldlaulupeo korraldamisel ülesnäidatud teenete eest prof. J. Vaks, prof. A. Vedro ja õp. G. Ernesaks.

Peekonisigade hindadeks

on 6. märtsist kuni 12. märtsini:

Tapakaalud 60—72 kg. — 1. sort 90 s., 2. sort 85 s., 3. sort 79 s.; tapak. 55,5—59 kg ja 72,5—75 kg, vastavalt 85 s., 81 s., 75 s.; tapak. 75,5—80 kg — 81 s., 77 s., 74 s.; 4. sort kõigis kaaludes siseturu hinnad.

Elussigade hindadeks noteeriti:

90—120 kg rasked 61 s. eluskaalu kg; 121—160 kg rasked 67 s. eluskaalu kg; üle 160 kg rasked 61 s. eluskaalu kg.

KANAMUNADE HINDADE

noteerimise komisjoni koosolekul 3. märtsil noteeriti eksportmunade hinnaks 125 senti kg franko kogumispunkt ja siseturu munade hinnaks 100 senti kg franko kogumispunkt. Tendents langev.

AIASAADUSTE HINDADE

noteerimise komisjoni koosolekul 3. märtsil noteeriti: sigurid — eksportkõlbulikud, pakkimiskuludeta franko kokkuostupunkt 17,5 senti kg. Tendents püsiv. Sibulad: eksportkõlbulikud, pakkimiskuludeta franko kokkuostupunkt 17 snt. kg. Tendents püsiv. Konservitud kurgid — eksportkõlbulikud, franko Tallinn, plekknõu, ca 5 kg neto 2.80 kr. nõu. Tendents kindel.

LINA HINDADE

noteerimise komisjoni koosolekul 3. märtsil 1939. a. noteeriti lina ja taku kokkuostu hindadeks sentides ühe kg eest franko kokkuostu ladu, riiklikkude standard sortide alusel: R Võru-Petseri 135, muj. Eestis 133; HD vastavalt 126 ja 124, D — 117 ja 115, OD — 108 ja 106, LOD — 99 ja 97, H — 90 ja 88. Takud 1. sort 88, 2. sort 78, 3. sort 68; ehitustakk 15—20 s. kg. Tendents rahulik.

Tartumaalt

Nõo Piimaühing hakkab ehitama. Nõo Piimaühingu peakoosolek 2. skp. möödus Nõos kaitseliidu ruumides täielikus töömeeleolus. Peakoosoleku poolt kinnitati ühingu 1938. aasta aruanne 24.938 kr. suuruses, millest ülejääki 2820 (mullu 1758) kr. Ülejäägist arwati tagawarakapitaliks 20 prots., osakasuks 8 prots., ehituskapitaliks 1500 kr. ja osa ülejääki teenijatele, juhatuse käsutusse ning 100 kr. lugemirahaks. Eelarwe 1939. a. koostati 22.500 kr. ulatuses. Tähtsamaks päewakorrapunktiks koosolekul kujunes tööstushoone ehitamise küsimus. Koosolek andis juhatusele õiguse teha hoone ehitamiseks eelprojekt ja waadata kohane asukoht walmis, mille lõplikuks otsustamiseks astub peakoosolek uuesti kokku. Seletusi hoone ehitamise kohta andis Tartumaa piimanduskonsulent K. Kruus. Pikalaenu Pangalt nõutakse ehituskuludeks 50.000 kr. laenu. Juhatuse koosseisu waliti wäljalangenud liikmete asemele L. Lukats ja J. Teemant. Rewisjoni said K. Ainso, P. Luiga ja A. Teemant. Liikmeid ühingul on 118. Piima eest maksti mullu 130.459 (aasta warem 106.000) kr.

Elektrihuwi Lõuna-Tartumaal. **Lõuna-Tartumaal on seni rahwarohked Kambja ning Wõnnu ümbruse olnud elektrita. Nüüd on seha peal elektriküsimus akuutselt päewakorrale kerkinud. Wõnnus on koostatud esialgsed elektrifitseerimise kawad ja hangitud andmeid elektrisoowijate üle. Wiimaseid leidub paarisajas majapidamises. Oodata on rahwakoosoleku kokkukutsumist elektriküsimuse selgitamiseks. Ka elektriühing on ellu kutsumisel. Kambjas ja ümbruses leidub umbes samapalju elektrisoowijaid kui Wõnnus. Juba warem on kambjalased ühisaktsiooni korras elektri saamiseks samme astunud. Nüüd selgitatakse elektri wajadust uuesti wastawates ametiasutustes.**

Kambja malewkonnas on noorkotkaste abipealiku kohal toimunud muudatus. Lahkunud A. Einalo asemele on ametisse kinnitatud E. Saarepere.

Protokolle maakaupmeestele. Politseiwõimud on selgitanud aktsiisiseaduse rikkumisi kahes Kodijärwe kaupluses. Protokollid on koostatud Uulpiha kaupmehele Karl Mosinale ja Kammeris kaubitsewale Müüride abielupaarile. Kuna selgunud on, et nad lisaks wiina müümisele on lasknud ka kauplustes ja sellega ühenduses olewais ruumides tarwitada ka alkohoolseid jooke, siis on protokollide arw üsna suur.

Puhja koguduse wäärtasjade loterii 402 wõiduga. Siseministeerium on wastu tulnud Puhja koguduse palwele ja lubanud korraldada wäärtasjade loterii, mis toimub lõikusepühal, 8. oktoobril. Müügile lastud pileteid on 7000 tk., à 40 snt. Wõitudeks on heinaniidumasin, wiljapuhastusmasin, mees- wõi naisjalgratas, fotoaparaat, kuldkett, õmblusmasin, hõbeasju ja majapidamistarbeid — kokku 402 asja — 1000 kr. wäärtuses.

Huwi ja osawõtt loterii wastu on suur, sest selline wäärtasjade jagamine toimub Puhja koguduses esmakordselt. Peaasi läheb siseruleki suruaia ja kiriku korraldamiseks ning kaunistamiseks.

Waste-Otepää ühispanga peakoosolek. Kolmapäewal oli Waste-Otepää ühispanga aastapeakoosolek. 105 pangaliikmest oli koosolekule tulnud 30. Aruanne ja eelarwe kinnitati juhatuse poolt esitatud kujul. Aruandest nähtub, et kassa läbikäik on läinud aastal olnud 195.494,84 kr. ja saldo 31. dets. 1938. a. 28.344,11 kr. Puhasülejääk on 413.41 kr. Juhatusse walitakse Karl Lind tagasi ja Gustaw Küdi asemele walitakse Albert Waher. Panga nõukogusse walitakse tagasi P. Siimann ja K. Kurg ja rewisjonikomisjoni A. Mörd, E. Luksepp, H. Kõiw, A. Kunie ja R. Leht.

Arula kindlustuskassa töötab edasi. Palupera walla Arula kindlustuskassa pidas peakoosolekut, kus oli seisukohawõtmine kassa edasitöötamise kohta seoses waldade reformiga, millega Palupera walla kadumisega Arula walla osa langeb kaheks Pühajärwe ja Aakre walla wahel. Koosolek leidis, et kindlustuskassa tuleb ümber ristida Aakre walla Arula kindlustuskassaks ja nii wõib ta edasi töötada, kusjuures kassa liikmeiks jääwad olla ka Pühajärwe walla Arula osa talupidajad. Kassa aasta puhastulust otsustati 60 kr. annetada Noorteühing „Laine" orkestri heaks. Juhatusse waliti tagasi esimeheks Anton Luht, kirjat. Jaan Mõistus ja kassapidajaks Aleks. Tammur.

Walgamaalt

Puka postkontori ülem pensionile. Arwates 1. aprillist s. a. läheb wanaduspensionile Puka postkontori kauaaegne ülem J. Raag. Wana ametnik on üle 30 a. postiteenistuses seisnud ning pühitseb 29. skp. oma 65 a. sünnipäewa.

Wana töömeest tuntakse kui õiglast, wastutuselikku ja kohusetruud ametnikku.

Wõrumaalt

Põllumajanduslik kursus Haanjas. Esmaspäewal, 27. ja teisipäewal, 28. skp. peeti Haanja rahwamajas, „Turistide Kodu" põllumajanduslik kursus Haanja maanoorte ringi korraldusel, mis kujunes eriti osawõturikkaks, koos oli üle 200 osawõtja.

Kursusel kõneles konsulent Kiisler aiasaaduste turust, aia asutamisest ühes sortimentide walikuga ja aia korrashoiust. Konsulent Mikk kõneles maawiljakuse tõstmisest ahes turba kaiwamise ning umbrohutõrje kõigi wiisidega. Wet.-arst Harju kõneles suu-, sõra- ja marutaudist. Konsulent Piho kõneles Eesti Rahwaluule Arhiiwi andmetel meie põllumajandusliku kultuuri arenemisest, siis tootjate keskühingute „Wõiekspordi", „Munaekspordi" ja „Lihaekspordi" suurest tähtsusest põllumajandussaaduste ümbertöötamisel ja turustamisel, lihasaaduste wälisturgudest ühes turunõuetega ning aktuaalsetest seakaswatuse küsimustest. Kursuslased pooldasid üksmeelselt tõusigade kaswatamist ja kursus andis suure tõuke edu poole.

Wiljandimaalt

Mumpsi pärast suleti kool osaliselt. Taewere walla Lahmuse algkoolis on 1. ja 4. kl. õpilastest paljud haigestunud mumpsi. Kooliarsti ja maa-arsti ühisel otsusel suleti klassid nädalaks ajaks, kuni 6. märtsini.

Opetatakse wärwima ja kangast kuduma. Kaarli Maanaiste Selts korraldab ligi kuuajalise wärwimise ja kangakudumise kursuse 8. skp. kuni 5. aprillini Kaarli wallas Torimu talus Maanaiste Keskseltsi konsulendi prl. Helmi Rehe juhatusel. Wõetakse wastu kuni 20 kuulajat.

Suure-Jaani sai liiklemismääruse. Siseministri otsusega kinnitati Suure-Jaani linna liiklemismäärus, mis wõeti linnawolikogu poolt wastu 23. jaanuaril s. a.

Petserimaalt

Eesti keele kursused Lauras. Möödunud pühapäewal, s. o. 26. weebr. algasid Lauras eesti keele kursused. Kursused toimuwad Petseri maakoolivalitsuse toetusel, kuna kursuslaste registreerimine oli jäetud peamiselt kohaliku Wene hariduseltsi „Haridus ja kultuur" ülesandeks. Nimetatud kursustel on registreeritud osawõtjaid üle 20, millisele arwule lisanduwad wabakuulajad. Kuna Laura ümbruskonna elanikest enamik on wenelased ja lätlased, kes meie riigikeelt ei walda, siis on selline kursus wäga terwitataw. Lektoritena töötawad kursustel algajatega pr. T. Elgaste ja edasijõudnutega hr. A. Reigo. Lisaks loengutele ja praktilistele kõnelustundidele näidatakse walguspilte meie kodumaa maastikust, tööstusest jne., tutwustades sellisel wähemusrahwusi Eesti maa ja kultuuriga põhjalikumalt.

Pärnumaalt

Kaswatuspäewad Sindis ja Toris korraldatakse pühap., 12. skp. Koduse Kaswatuse Instituudi korraldusel. Mõlemas kohas on päewade kawas rea koduse kaswatuse ja sellega seoses olewate küsimuste arutamine eriteadlaste poolt.

Rahwamaja Are walda. Are walla seltsk. organisats. pidasid ühise koosoleku, kus oli arutusel rahwamaja ehituse küsimus Are walda. Kõik organ. pooldasid mõtet ja küsimus oli neil päewil arutusel ka Are wallawolikogu koosolekul. Ka seal leidis rahwamaja ehitus poolehoidmist. Otsustati lasta walmistada ehitusprojekt ja igakülgselt ühisel jõul töötada kaasa rahwamaja ehituse mõtte teostamiseks.

Jalgrattawargus Ruias. Karksi wallas Kulli talus elutsewa Jak. Tautsi awaldusel warastati temal Ruia alewikus Sootsi juuksulõikuseäri juures seina najalt jalgratas 50 kr. wäärtuses.

Waras käis aidalakas. Karksi wallas Luka talus elutsew Mihkel Kosenkraanius awaldas ametiwõimudele, et temalt on warastatud aidalakast pargitud ja parkimata nahku.

Wirumaalt

4,4 milj. senti soowitakse kraawide kaewamiseks. Wirumaal alustawad eeloleval suwel tegewust wõi jätkawad pooleliolewaid kraawitamistöid 18 weeühingut, millised on maaweekomisjoni kaudu pööranud wastawate ametiasutuste poole toetuse ja laenude saamiseks. Toetust soowitakse saada 26.690 kr. ning pikaajalise laenuna 18.000 krooni. Kehtiwate seaduste alusel on weeühinguil wõimalik riiklikku toetust saada 25—35 prots. weeühingu kulueelarwest ning toetussummale wastawas suuruses pikaajalist laenu.

Kui palju käesolewa aasta eelarwe korras weeühinguile summasid toetuste ja laenude jagamiseks on reserweeritud, selgub lähematel päewadel. Küll aga mitmed weeühingud on toetuste ja laenude saamiseks esitanud liiga suuri nõudmisi. Nii näiteks üks weeühing soowib toetusena ja laenuna saada 2250 kr., kuna käesolewa aasta kuludeeelarwe ulatub ainult 2128 kroonini.

Wallawalitsuste koosseis Lõuna-Eestis

Siseminister määras ametisse wallawanemad ja nende abid ka Lõuna-Eesti maakondades

Teatavasti määrati siseministri poolt kindlaks vallavalitsuste koosseisud alates 1. aprillist kuni järgnevate vallavolikogude valimiseni. Lisaks Põhja-Eesti valdadele, milliste kohta oli ülevaade meie eilses lehes, toome nüüd uued vallavalitsuste koosseisud Lõuna-Eesti maakondades:

Tartu maakond:

Aakre vallavanemaks August Tammiste ja abideks August Sikk ja Heino Parts. Ahja vallavanemaks Samuel-Oskar Kripson ja abideks Johannes Juksaar, Daniel Kiipli ja Gustav Pung. Alatskivi vallavanemaks August Töruvere ja abideks August Lindpere, Ivan Orlov ja August Naarits. Avinurme vallavanemaks Jüri Ansip ja abideks Paul Tamm, Karl Lille ja Andres Õun. Elva vallavanemaks Karl Käppa ja abideks Gustav Vais, Franz Martin, Jaan Laantee ja Jüri Annus. Jõgeva vallavanemaks Taavet Laanemäe ja abideks Heinrich Taras, Jaan Kurik ja Johannes Paju. Kaarepere vallavanemaks Karl Tobro ja abideks Aleksander Kütt ja Karl Kungle. Kambja vallavanemaks Peeter Unt ja abideks Rudolf Kirs, August Kallas ja Aleksander Kalpus. Kasepää vallavanemaks Johannes Vooder ja abideks Roman Kekishev ja Johannes Mäekuusk. Kavastu vallavanemaks Olev Luht ja abideks Aksel Poltan ja Eduard Pruuli. Kiidjärve vallavanemaks August Nukk ja abideks August Mark, Evald Palumäe ja Karl Login. Konguta vallavanemaks Peeter Lamp ja abideks Karl Kütt ja Karl Laan. Kudina vallavanemaks Mihkel Selgis ja abideks Eedu Koppel, August Polli ja Johannes Nurk. Kuremaa vallavanemaks Martin Lõoke ja abideks August Sooaru ja Hans Soots. Kursi vallavanemaks Ferdinand Ilves ja abideks Johannes Mugra ja Johannes Kabel. Kuuste vallavanemaks Veigo Otsa ja abideks Albert Päiv, Jüri Palumets ja Johannes Lichten. Laeva vallavanemaks Hugo Aasmaa ja abideks Eduard Vau ja August Puhtmets. Laiuse vallavanemaks Johannes Amor ja abideks Hugo Kurvits ja Eduard Metsla. Lohusuu vallavanemaks Joosep Kivi ja abideks Joann Sokolov ja Mihkel Saar. Luunja vallavanemaks Eduard Konsin ja abideks Juhan Kass, Eduard Martinson ja Aleksander Tõniste. Meeksi vallavanemaks Eduard Ojaveer ja abideks Jakob Narusing, Peeter Kahna ja Joosep Haljak. Mäksa vallavanemaks Leonhard Keskpalu ja abideks Peeter Koort, Peeter Miina ja August Mustla. Nõo vallavanemaks Hugo Kikerpill ja abideks August Toomsoo ja Oskar Halling. Otepää vallavanemaks Villem Susi ja abideks Endel Haldma, Peeter Kuusma, Aleksander Meema ja Karl Mets. Pala vallavanemaks Villem Rajamäe ja abideks Hugo Jäger, Albert Reinas ja August Kivitare. Peipsiääre vallavanemaks Feodor Kisljakov ja abideks Stepan Orlov ja Stepan Kalaganov. Puhja vallavanemaks Leopold Antik ja abideks Meinhard Madis, Joosep Juudas ja Georg Kaiv. Pühajärve vallavanemaks Villem Kasemets ja abideks Aleksander Peterson, Jüri Kõiv ja Arnold Roose. Rannu vallavanemaks Herbert Pallon ja abideks Johannes Palo ja Herman Gottlob. Ropka vallavanemaks Paul Luiga ja abideks Gustav Süving, Ferdinand Rekand ja Johan Tuul. Rõngu vallavanemaks August Jaama ja abideks Hain Rosenfeldt, Johan Miks ja Paul Timse. Saadjärve vallavanemaks August Kallas ja abideks Jaan Peetersalu, Rudolf Suits ja Mihkel Meos. Saare vallavanemaks Karl Lass ja abideks Aleksander Tõrva ja Artur Kriisa. Sadala vallavanemaks August Kangur ja abideks Heinrich Pihlak ja Johannes Nõmm. Tartu vallavanemaks Mort Kool ja abideks Karl Salumäe, Richard Linno, Ants Koskaru ja Artur Lomp. Torma vallavanemaks Henrik Saluste ja abideks Karl Kuusik ja Richard Viljaste. Tähtvere vallavanemaks Eduard Pütsep ja abideks Johannes Ratnik, Maksimilian Väärsi ja Hendrik Bluhm. Vaimastvere vallavanemaks Johannes Isotamm ja abideks Villem Väin ja Rudolf Küngas. Vara vallavanemaks Kaarel Rohtmets ja abideks Mihkel Kivastik ja Aleksander Kruusa. Veski vallavanemaks Aleksander Kulasalu ja abideks Ludvig Võsu ja Aleksander Rahe. Voore vallavanemaks Karl Puus ja abideks August Ostra ja August Aun. Võnnu vallavanemaks Voldemar Sugasepp ja abideks August Aarna, Jaan Rammul ja David Saarva. Äksi vallavanemaks Johannes Leppik ja abideks Juhan Saar ja Oskar Nõu.

Viljandi maakond:

Holstre vallavanemaks Mart Maasepp ja abideks Peeter Lainas ja Jaan Nõmmik. Imavere vallavanemaks Jüri Kuusik ja abideks Eduard Vilt ja Reinhold Marder. Kabala vallavanemaks Aleksander Lepik ja abideks Jaan Ilumäe, Hans Leis ja Bernhard Raadik. Karksi vallavanemaks Johan Palu ja abideks Johan Puusepp, Johan Viira, Hans Kõiva ja Johan Otlot. Kõo vallavanemaks Jüri Vain ja abideks Hans Sukk, Jakob Korts ja Aleksander Vares. Kõpu vallavanemaks Märt Meet ja abideks August Halme, Hermann Roosi ja Julius Saluste. Lustivere vallavanemaks Aug. Tiiman ja abideks Jüri Keerem ja Paul Timusk. Olustvere vallavanemaks Jaan Vahtramäe ja abideks Jaan Võsa, Theodor Koppel ja Peet Jürman. Paistu vallavanemaks Hans Ulk ja abideks Mihkel Laarman ja Hans Karu. Pajusi vallavanemaks Hans Kalep ja abideks Martin Ulp, Jaan Trull ja Johannes Prits. Põltsamaa vallavanemaks Ernst Alles ja abideks Paul Lettens, Nikolai Sander, Julius Mänd ja Jüri Kuik. Raudna vallavanemaks Jüri Martinson ja abideks Tõnis Endre ja August Piir. Rimmu vallavanemaks Peeter Reiman ja abideks Oskar Taar ja Karl Alp. Suislepa vallavanemaks Herman Seemen ja abideks Paul Lõhmus ja Johan Nurm. Taevere vallavanemaks Hans Vaga ja abideks Jaan Nõmmik, Hans Jaoski, Jüri Tääker ja Peeter Kull. Tarvastu vallavanemaks Juhan Rennit ja abideks Ants Tinn, Jaak Reinet ja Jaak Tamm. Tuhalaane vallavanemaks Johannes Pärtma ja abideks Hendrik Arus, Jaan Muni ja Johan Tiru. Tänassilma vallavanemaks Hans Mikk ja abideks August Luppe ja Jaak Jaanre. Vastemõisa vallavanemaks August Stiim ja abideks Mihkel Moorats, August Vomm ja Voldemar Mardi. Viljandi vallavanemaks Juhan Sumeri ja abideks Jüri Jams, Jaan Sillak, Jaan Jaanus, Jaak Suits ja Johan Johandi. Võisiku vallavanemaks Leonid Laar ja abideks Oskar Parvet, Martin Suigusaar ja Eduard Essenson.

Pärnu maakond:

Abja vallavanemaks Jaan Ravel ja abideks Peeter Voit, Peeter Priikask, Villem Ravell ja Aleksander Kose. Are vallavanemaks Aleksander Vaar ja abideks Arnold Prints ja Johannes Pavelson. Audru vallavanemaks Jaan Juhansoo ja abideks Jaan Mets ja Jaan Mardek. Halinga vallavanemaks Hindrek Rehe ja abideks Mihkel Jaanisto, Jaagup Salumets ja Mart Uva. Häädemeeste vallavanemaks August Martveli ja abideks Eduard-Aleksander-Heinrich Laidmets ja Andres Pahk. Kaisma vallavanemaks Aleksander Veersalu ja abideks Voldemar Jürissaar ja Johannes Rikker. Kihnu vallavanemaks Daniel Mätas ja abideks Peeter Loob ja Jaan Tapp. Laiksaare vallavanemaks Aleksander Tiitus ja abideks Joann Sakkeus ja Valentin Kuura. Lelle vallavanemaks Juhan Viisar ja abideks Anton Langovits ja Anton Lemsalu. Orajõe vallavanemaks Kristjan Käära ja abideks Tõnis Kvell ja Johannes Kasela. Paikuse vallavanemaks Arno Ilmjärv ja abideks Mihkel Miller ja Jaan Kägu. Rajangu vallavanemaks Arnold Jänes ja abideks Christian Tats ja Hans Mikk. Saarde vallavanemaks August Pukk ja abideks Hendrik Kuri, Johannes Kosenkranius ja August Roosmaa. Sauga vallavanemaks August-Friedrich Oldermaa ja abideks Avdi (Ado) Viik ja Karl-Robert Petermann. Selistevallavanemaks Aleksander Kalvik ja abideks Vassili Raist ja Aleksei Laidla. Soontaga vallavanemaks Ado Sander ja abideks Ado Naelak, August Soosaar ja Mihkel Künnap. Tahkuranna vallavanemaks Jakob Pulk ja abideks Kaarel Toomela, Jaan Kaljula ja Paul Kolla. Tali vallavanemaks Aleksander Lepik ja abideks Mihkel Oks ja Jaan Kivilaan. Tihemetsa vallavanemaks Johann Loper ja abideks Juhan Noop ja Hans Jõõks. Tori vallavanemaks Juhan Tilk ja abideks Anton Pulst ja Mihkel Kalda. Tõstamaa vallavanemaks Martin Karlep ja abideks Andrei Udu ja Jakob Tõnissoo. Vändra vallavanemaks Voldemar Altsaar ja abideks Karl-Villem Pendre, Vilhem Liivak ja Ants Reier.

Valga maakond:

Helme vallavanemaks Eduard Vister ja abideks Evald-Martin Ummer, Johann Päss ja Jaan Inno. Hummuli vallavanemaks August Uuemaa ja abideks Jaan Ots ja Johan Kaigas. Kaagjärve vallavanemaks Jaan Palvadre ja abideks August Bergmann ja Eduard Loos. Karula vallavanemaks Konstantin Palu ja abideks Jaan Täht ja Johan Korp. Kuigatsi vallavanemaks Karli Kuus ja abideks Augustin Sutt ja Karl Tuvi. Põdrala vallavanemaks Arthur Zingel ja abideks Aug. Ilisson ja Aug. Piirak. Sangaste vallavanemaks Jüri Vaher ja abideks Juhan Simson ja Ervin Rosenberg. Taheva vallavanemaks Julius Pähn ja abideks Jaan-Julius Torm ja Albert Arras. Tõlliste vallavanemaks Artur Gross ja abideks Teodor Siimon ja Juhan Sults. Vaoküla vallavanemaks Johan Heldemaa ja abideks Peeter Tuuling ja Märt Lillipuu.

Võru maakond:

Antsla vallavanemaks Paul Antsov ja abideks Riho Reimo ja Johan Nummert. Haanja vallavanemaks August Parv ja abideks Gerhard Kuut, Osvald Torp ja Rudolf Plaks. Kanepi vallavanemaks Hugo Leis ja abideks Valter Leis, August Müürsepp, Oskar Tarkus ja Kornelius Eliste. Kasaritsa vallavanemaks Johan Haagivang ja abideks Arnold Kann, Enn Hinn ja Oskar Kabun. Kooraste vallavanemaks Richard Kolk ja abideks August Aalup, Ludvig Põder ja Voldemar Vessim. Kölleste vallavanemaks Johannes Raig ja abideks Jaan Mühlberg, Ludvig Mandel ja Adolf Mark. Laheda vallavanemaks Samuel Tint ja abideks Karl Lõhmus, August Sabre ja Gustav Lutsar. Lasva vallavanemaks Arnold Maidla ja abideks August Sillaste, Osvald Puusepp ja Rudolf Horn. Leevi vallavanemaks Samuel Lutsuver ja abideks Rudolf Kõivsaar, Karl Kikkas ja Juhan Kurusk. Lepistu vallavanemaks Karl Loos ja abideks Friedrich Kaldmaa, August Puura ja Kristjan Liibert. Linnamäe vallavanemaks Gustav Haller ja abideks Julius Kets ja Samuel Kaska. Misso vallavanemaks Oskar Kiudsoo, abideks Eduard Raba ja Jaan Pino. Mooste vallavanemaks Eduard Viljalo ja abideks Gustav Loks, Daniel Otsing ja Elmar Ojamaa. Mõniste vallavanemaks August Kirsipuu ja abideks Artur Laap, Peeter Paris ja August Kikas. Orava vallavanemaks Richard Järg ja abideks Evald Hirv, Paul Oper ja Richard Birnbaum. Põlva vallavanemaks Jaan Lepason ja abideks Jaan Kaha, Richard Viiard, Johannes Neemse ja Julius Kottise. Ruusmäe vallavanemaks Albert Zuppur ja abideks Edgar Siidra ja Jakob Salumets. Räpina vallavanemaks Johannes Paabusk ja abideks Priidu Maidla, Daniel Piirsalu, Eduard Kiudorv ja Oskar Peedoson. Rõuge vallavanemaks Konrad Kõiv ja abideks Jaan Reiljan, Martin Jakobson, Jaan Piir ja August Janter. Sõmerpalu vallavanemaks Richard Samarütel ja abideks Aleksander Maala, August Taalveld ja Otto Tint. Urvaste vallavanemaks Juhan Lindsaar ja abideks Jaan Urbla, Evald Niit ja August Vaiksaar. Valgjärve vallavanemaks Ilmar Lilliallik ja abideks Artur Uibo, Arnold Mõrd ja Johannes Michelson. Varstu vallavanemaks Eduard Kokk ja abideks August Kärsna, Jaan Uibo ja Julius Liiv. Vastseliina vallavanemaks Arnold Pilt ja abideks Vidrik Sander, August Sikk ja Rudolf Tigason. Veriora vallavanemaks Jaan Vija ja abideks Gustav Kübard, Osvald Vodi ja August Sõukand. Võru vallavanemaks Joosep Sokk ja abideks August Põhi, Johan Kaust ja Gustav Võrr.

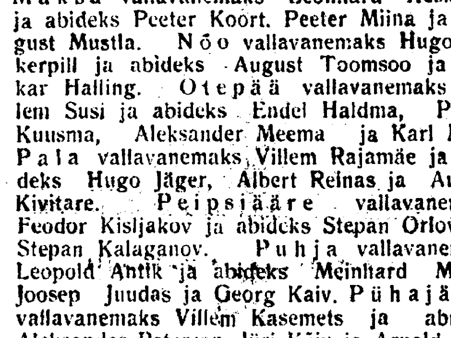

KADU on oivaline lutikate, kirpude, koide jne. tõrjevahend

Läbi kodumaa linnade

Elwast

Elwas 1885 elanikku. Reedel tehtud kokkuwõtete järgi elas 1. märtsil Elwas 1885 inimest, neist mehi 868 ja naisi 1017. Kuu aega tagasi oli elanike arw 1893, seega wähe suurem.

Jälle noorkotkaste kokkutulek edasi lükatud. Täna ja homme pidi Elwas kokku tulema noorkotkaste salgajuhtide kool kohalikust ja ümbruse noorkotkaste üksustest. Juba teistordselt tuli see kooliarsti soowitusel ära jätta, sest mumpsioht pole weel täiesti möödunud.

Otepäält

Maleturniir ja -kursus. Otepää maleseltsi korraldusel algab pühapäewal, 5. märtsil linna algkoolimajas maleturniir Otepää meistri nimele ja esmaspäewal, 6. märtsil malekursus, mida juhatab kohapealne maletaja A. Mälk.

Otepää maleselts kutsuti ellu hiljuti. Liikmeid on 21.

Arst wõitis 500 krooni. Riigi klassiloterii wiimasel loosimisel langes üks 500-kroonine wõit piletile nr. 19683 — punane, mis oli müüdud Otepää postkontorist. Nagu nüüd selgunud, on selle pileti ostnud kohalik jaoskonnaarst dr. E. Uuema. Klassiloterii loosimisel on dr. Uuema kogu aeg kaasa mänginud, kuid mitte selle piletiga.

Pidu wabadusmonumendi heaks. Kaitseliidu Otepää kompanii korraldab laupäewal Otepää tuletõrje saalis peo, mille sissetulek läheb üleriiklikku wabadusmonumendi heaks. Ette kantakse J. Waheri lawastusel H. Raudsepa näidend „Lipud tormis". Pühap., 5. märtsil on linna algkooli saalis naiskodukaitse pidu loteriiga.

Nakkushaigused katkestasid koolitöö. Otepää linna algkoolis haigestus umbes 40 prots. õpilastest nakkushaigustesse ja seepärast katkestati linnaarsti poolt koolitöö kuni 13. märtsini kõigis klassides. Enamik õpilasi on haigestunud mumpsi, kuid registreeritud on ka tuulerõugete ja isegi sarlaki juhte. Gümnaasiumis on haigestumisi wähem ja koolitöö kestab normaalselt.

Walgast

Seedeorganite haiguste suur arw. Walga linnawalitsuse terwishoiuosakonna aruande järgi kasutas möödunud aastal Walgas arstiabi 18.639 isikut. Neist käis ambulatoorsel rawil 12.115 inimest, eraarstide juures 6281 inimest ja pikemat aega wiibisid linnahaiglas rawil 153 inimest. Nakkushaigusi esines üldiselt wähe, enamasti laste läkaköha, kuid suhteliselt palju ka tuberkuloosi. Haigustest, mis walgalasi möödunud aastal waewasid, seisawad esikohal seedeorganite haigused 4441 juhuga, teisel kohal on hingamisorganite haigused 2000 üksikjuhuga. Kooliõpilastest käis aasta jooksul arsti juures 1714 õpilast, kellele abi anti 1823 üksikjuhul. Linnas oli terwishoidlik olukord rahuldaw, kusjuures langes mitmesuguste terwishoidlike määruste wastu patustamiste arw.

Linnas 108 töötut. Walga linna tööbörsil oli 1. märtsiks registreeritud kokku 108 töötut, neist naisi 85 ja mehi 23. Samal ajal otsis tööwahetalituse alal teenistust 1 mees ja 10 naist. Wiimase kahe nädala jooksul on tööbörsi poolt wõimaldatud tööd 32 isikule.

Linnahaigla kirurg saabus. Neljapäewal saabus Walka linnahaigla kirurg dr. F. Tehu, kes senini töötas Haapsalus. Uus kirurg otsekohe tegewusse astuda ei saa, kuna enne tuleb lõplikult sisustada haigla operatsioonide kabinett, kuhu tarwis muretseda weel mitmesuguseid kirurgilisi wahendeid. Kuna linnawalitsusel wastawad summad juba olemas, siis sünnib see lähemal ajal ja uus kirurg saab tööle asuda hiljemalt märtsi keskpaiku.

Linnasaun Naiskutsekooli kõrwale? Palwepäewa õhtul oli koos Walga linnawolikogu erikomisjon, et arutada linnasauna ehitamisega seoses olewaid küsimusi, kuna sauna ehitamise asi eelmisel wolikogu koosolekul jäi pooleli mitmesuguste waieldawate küsimuste üleskerkimise pärast. Nüüd komisjon wõitis wastu põhimõttelise otsuse, et sauna Walka on tingimata tarwis. Et aga ehitus ei tuleks üleiõukäiwalt kallis, nagu see selgus warem koostatud kalkulatsioonidest, peeti soowitawaks walida saunale uus asukoht senini kawatsetud elektrijaama endise asemele. Elektrijaama ees asuw maatükk on saunale muidu igati sobiw, ainult soine maapind teeb ehitustöö wäga kulukaks.

Uue sauna asukohana komisjon arwas sobiwat Riia tänawas — Naiskutsekooli kõrwal asuwat tühja krunti. Ühtlasi pidas komisjon wajalikuks selgitada, kas Walgas pole wõimalik sauna ehitamist teostada eraalgatuslikus korras, kuna linn eraalgatust ei taha tõkestada.

Wiljandist

Ed. Tinn sõlmis lepingu kaheks hooajaks. „Ugala" teatri juhatus sõlmis neil päewil lepingu senise üld- ja kunstilise juhi Ed. Tinniga eelolewaks kaheks hooajaks. Talle anti ühtlasi kuu aega puhkust, et wõimaldada temale wälismaa-tutwumisreisi.

Näitlejatega hakatakse lepinguid sõlmima aprillis. Nagu esialgu kuulda, trupis tänawu pereheitmist ei tule ja koosseis töötab jääda seniseks.

Uus abijuhataja linna-apteegis. Linnawalitsus määras linnaapteegi uueks abijuhatajaks lahkunud M. Tarieni asemele sama apteegi rohuteadlase prl. E. Karu, kes teeninud samas apteegis üle 4 aasta. Wabanenud rohuteadlase kohale waliti rohuteadlase kand. H. Silk, kes samuti warem praktiseerinud Wiljandi linna-apteegis.

47 naistöötut. Linna tööbörsil oli 2. skp. registreeritud 47 töötut naist, kuid meestöötuid ühtki. Selle tõttu ei suudeta ka rahuldada nõudmisi raietöölistele, keda Wastemõisa metskonda wajatakse 118. Naistöötutest on 2 isikut möödunud nädalal leidnud tööd linnahaiglas. Edaspidi wajab linna aednik naistöölisi.

Tallinna eralendurid jäid udus hätta. Nädala alul sooritasid järjekordse õppelennu Tallinnast eralendurid Pikka ja Piller. Neil oli kawatsus lennata marsrutil Lelle-Põltsamaa-Tallinn. Lelle ümbruskonnas sattusid nad aga tihedasse uttu ja kaotasid silmist raudtee, mille järgi orienteerusid. Lennates üsna madalalt, jõudsid nad suuri waewu Türini, kus kartsid sattuda saatejaama masti otsa. Masti sõrestikku nähti siiski õigeaegselt. Üldse oldi sunnitud lendama nii madalalt, et ühe metsa kohal kuuselatw õrnalt riiwas kandepinda. Wiimaks suudeti orienteeruda ja lennati Wõhma kaudu Wiljandisse. Siin tuli peatuda paar päewa, enne kui udu haihtus. Siis alles wõidi Tallinna tagasi lennata.

Peipsi annab aastas 15.700 kg rääbist

Suuri rääbiseid wähe. — Wiie suwene rääbis on 22 sm pikk ja kaalub kuni 83 g

Loodusenurijate Seltsi järwedeuurimise sektsiooni koosolekul refereeris R. Woore teemal „Peipsi rääbis".

Referent märkis, et rääbis esineb meil kolmes weekogus — Wõrtsjärwes, Saadjärwes ja Peipsi-Pihkwa järwes, omades kala toodangu mõttes tähtsust ainult wiimases weekogus. Rääbise kohta on teostanud R. Woore uurimise ainult Peipsi järwest püütud kalade juures. Põhjalikke uurimusi on teostatud 54 kala juures 1937. a. ja 1938. a. püügiaegadel. Mis puutub rääbise wanusesse, siis tuleb märkida, et kirjanduse andmeil see kalaliik kusagil ei ela üle 9 aasta, s. o. 10 suwe. Suurem osa püütawatest rääbistest on alati nooremad. Nii saadi kahel aastal teostatud uurimustel ainult üks wiie-suwine rääbis. Rääbis, kelle wanus ulatus 5 suwele, oli kaswanud pikaks 22 sentimeetrit ja ta kaalus 83 grammi. Kahesuwise rääbise pikkus ulatub 11,4 sentimeetrile ja need kaaluwad 7—12,5 grammi.

Referent on uurinud weel

marjahulga suurust Peipsi rääbisel.

Ka selles osas on uurija saanud erinewaid tulemusi. Nii kõikus kolme-suwiste rääbiste marja hulk 4800—6000 terani, kuid juba neljasuwiste rääbiste marja hulk kõikus 10.200—13.100. Wastawalt sellele on wäga kõikuw olnud ka marja kaal. Uurimuse tulemustena on selgunud, et Peipsi rääbis saawutab suguküpsuse kolmandal suwel. Kas aga rääbis juba teisel suwel on suguküps, seda ei ole saanud uurija Peipsi weekogus elutsewate rääbiste kohta tõendada.

Rääbise kudemisaeg Peipsis algab hilissügisel ja kestab jaanuarikuu lõpuni.

Toiduks tarwitab rääbis rääbisele iseloomulikku toitu — planktoneid, eeskätt loomplanktoneid. Taimplanktonitena tarwitab ta toiduseks mitmesuguseid wetikate liike. Teostatud uurimisel on aga siiski selgunud, et rääbise peamiseks toiduseks wähemalt talwekuudel on loomplanktonid.

Rääbist püütakse Peipsist

noota dega, wõrkudega ja Piirisaare ümbruses ka mõrdadega. Peamiseks turustamiskohaks on Tartu. Täielikkude ja täpsete andmete puudumise tagajärjel ei ole wõimalik anda täpset wastust sellele, kui suur wõiks olla kogu toodang. Wiimased andmed rääbiste toodangu kohta on pärit 1937. a. Nende andmete järgi saadi Peipsist 1937. a. rääbist 12.400 kg, Pihkwa järwest 3300 kg ja Wõrtsjärwest ainult 100 kg. Kuna rääbis on hinnalt küllalt wäärtuslik kala, siis omab tema püük wähemalt Peipsi weekogu ääres asuwatele kaluritele teatud majanduslikku tähtsust.

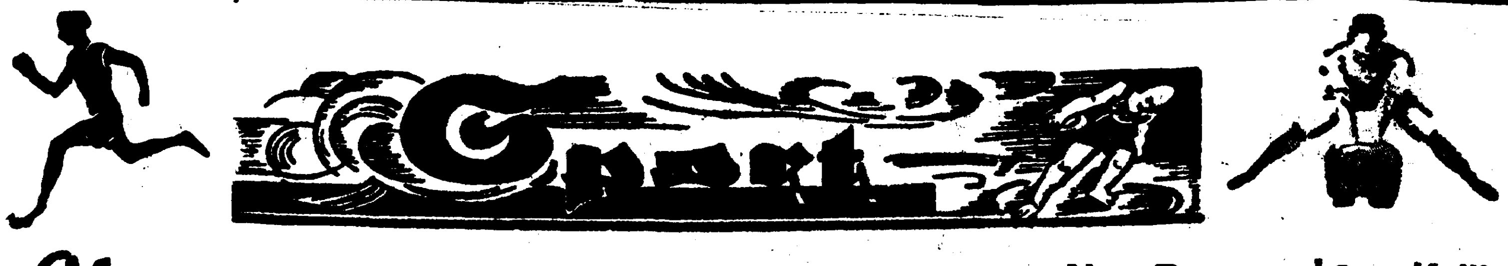

Olümpiapääsmete ettetellimine Eesti algas

Määrati kindlaks pääsmete üldarw meie publikule

Eesti olümpiakomitee ülesandel on alustanud tegewust Helsingi olümpiamängude pääsmetemüügi keskkorraldus Eestis. Selle keskkorralduse kaudu wõetakse märtsikuu jooksul wastu ettetellimisi olümpiamängudele pääsemisel Sellekohast eelregistreerimist toimetab Spordibüroo Tallinnas kuni 1. aprillini s. a. Pääsmete wäljaostu kindlustuseks tuleb sisse maksta käsirahana wähemalt 10 krooni. Tellitud pääsmete hinnale arwatakse juurde 5 prots., mis läheb pääsmetemüügi keskkorralduse asjaajamise-kuludeks. Seejärel, kui on käes teatud arw pääsmete tellimisi, määratakse ülejäänud hinna tasumise tähtaeg, ja antakse sellekohane kwiitung. Olümpiapääsmed ise saadetakse Soomest kohale tulewa aasta kewadel.

Nüüd on ka selgunud, kui suures ulatuses on soomlased meie publikule reserweerinud olümpiapääsmeid. Üksikuil aladel on see arw määratud kindlaks järgmiselt: awapidustustele olümpiastaadionil 1000 pääset, kergejõustiku-wõistlustele 1000 pääset, jalgpalliwõistlustele 1000, ratsawõistlustele 1000 pääset.

Messihallis toimuwaile maadluse-, poksi- ja tõstewõistlustele on eestlastele reserweeritud iga päew 300 pääset (à 100 kolmes eriwäärtuses). Ujumisstaadionil on määratud üheks päewaks 100 pääset, ratsawõistlustele wäljaspool staadioni 100 pääset, sõudewõistlustele 175. Mujal staadionidel on jäetud pääsmete üldarw meie publiku jaoks lahtiseks. Igaüks, kes tellib olümpiapääsmeid, peab Spordibüroos täitma sellekohase eelregistreerimise awalduslehed.

Wastawate andmete teatawakstegemisel on soomlased ühtlasi määranud, et kui nendest olenemata wälistel põhjustel Helsingi olümpiamängud peaksid ära jääma, siis makstakse 95 prots. pääsmete eest tasutud rahast ostjaile tagasi.

Soomlaste poolt maksma pandud korralduse kohaselt pääsmete edasimüük kõrgema hinnaga ei ole lubatud.

Kergejõustiku Liidule finantskomitee

Kergejõustiku Liidu juhatuse eilsel koosolekul moodustati finantskomitee koosseisus J. Kukk, A. Siirak, L. Barkas, E. Uuemaa ja E. Pärn. Virumaa esivõistlused kergejõustikus antakse Kohtla „Võimula" korraldada.

Ameerika käsipallurid Tallinna

Märtsikuu keskpaiku saabub Tallinna Stokholmi ameeriklastest koosnev käsipallimeeskond JSTH. Nimetatud meeskond võistleb Tallinnas Tall. Kaleviga 17. märtsil ja Tartu ASK-ga 18. märtsil. Eestist sõidab JSTH edasi Riiga ja Kaunasesse.

Maadlusesivõistluste peakohtunikeks K. Gern ja J. Martin

Eile pidas oma koosolekut Eesti Raskejõustikuliidu juhatus, määrates laupäeval ja pühapäeval toimuvate kreeka-rooma maadlusesivõistluste peakohtunikuks Tallinna osas K. Gerni ja Tartu osas J. Martini. Virumaa meistrivõistluste korraldamine anti Sillamäe UENÜ kätte. Uueks huviliikmeks võeti Liitu vastu „Puhkekodu". „Gongile" anti luba korraldada 5.—6. aprillini Tallinnas rahvusvahelisi poksivõistlusi ning UENÜTO-le sõita poksiturneele Taani 18.—19. märtsini.

Liidu esindajatekogu kutsutakse kokku 31. märtsiks.

Rõngus käib maleheitlus

Rõngus käib spordiselts „Koidu" uuesti asutatud maleringi korraldusel maleturniir, millest osavõtjaid on 16. Praegu on 8. vooru järel esikohal H. Reinup, kes ilma kaotuspunktita. Mängitakse 3 korda nädalas.

Rõngu spordirahva tööväljalt

Rõngu spordiselts „Koit" pidas käesoleval nädalal oma aastakoosolekut. Mööd. a. aruanne kinnitati 546 kr. suuruses ja võeti 1939. a. eelarve vastu 498 kr. suuruses. Spordiväljaku kordaseadmiseks on eelarves 200 kr., mille hulgas 150 kr. Spordi Keskliidu toetust.

„Koit" on maaspordiseltsidest Tartumaal üks aktiivsemaid. Seltsi juures töötavad mitmed eriringid. Liikmeid on „Koidul" 70. Omatakse korralik treeninguruum, mis soodustab tegevust. „Koidu" korrashoida on ka supelbassein, mis rajati rida aastaid tagasi.

Juhatusse valiti: Arvo Vabamäe (esimees, endine), Alb. Peebo, Rich. Krips ja Endel Ivask (uued), revisjonikomisjoni — prouad L. Samkov, A. Ivask ja Erich Kallas, esindajaks spordi-keskorganisatsiooni A. Vabamäe, asemikuks Rich. Ivask.

Pühapäeval kell 4 p. l. käsipallivõistlused

Pühapäeval peetakse ülikooli võimlas käsipalli esivõistluste tuleproov Tartu ja Pärnu meeskondade vahel.

ASK kaotas Tärnu Tervisele sügisvoorus võrkpallis 1:2 (15:12, 8:15 ja 3:15). Võrkpallis aga võitis Pärnu „Kalevit" 44:31. Pühapäevased võistlused algavad seekord kell 4 p. l.

ASK võrkpallinaiskond võistleb Pärnus

Käsipalli esivõistluste sarjas võistleb pühapäeval Pärnus ASK võrkpalli-naiskond Pärnu „Tervisega". Viimase korvpallinaiskond andis ASK-le loobumisvõidu ning Tartu naiskond pääses kohe finaali Tallinna Kalevi naiskonna vastu.

Neo, Puusepp, Laan, Kullisaar, Sumil, Kukk

laupäeval ja pühapäeval Tartu maadlusmatil

Eesti esivõistlused kreeka-rooma maadluses, mis pidamisele tulevad Tartus kolmes kaalus 4. ja 5. märtsil „Bürgermusse" ruumes, kujunevad igati tüsedateks, sest üles on annud 7 organisatsiooni 40 osavõtjaga. Registreeritud on: Tallinna Sport — 14, Tallinna Kalev — 8, Puka Spordiring — 5, Viljandi Tulevik 4, Paide Järvapojad — 2, Rõngu Koit — 2 ja kohalik Kalev — 5.

Esivõistlusist võtavad osa Tartus mitmed olümpiamehed, internatsionaalid ja maadlusmeistrid, nagu: A. Neo, J. Puusepp, O. Laan, E. Sumil, K. Kullisaar, A. Kukk, A. Väärt, H. Veisman ja teised parimad matimehed. Sulgkaalus konkureerib 8 meest, kergekeskkaalus tõuseb osavõtjate arv kaugelt üle 10 ja poolraskekaalus on loota kindlasti 10 mehe osavõttu.

Võistluste algus laupäeval kell 7.30 õ. ja pühapäeval kell 12.

Tartu „Kalev" — UENÜTO

korvpalli ringkonnavõistluste finaalis

Pühapäeval pidid kohtuma Pärnus korvpalli ringkonnavõistluste sarjas Pärnu-Viljandi ringkonna võitja Pärnu Tervis ja Lõuna-Eesti ringkonna võitja Tartu Kalev, kuid võistlus nimetatute vahel jäi pidamata, sest Tervis ei saanud meeskonda kokku ja andis seega loobumisvõidu Tartu Kalevile, kes oli selleks võistluseks kohale sõitnud. Selle võiduga pääses Kalev finaali UENÜ Tall. Osak. vastu, kes poolfinaalis võitis Narvas Kalevi-Linav. NMKÜ-d. Kalev ja UENÜTO kohtavad Tartus. Võitja pääseb uustulnukana liidukalssi. Kaotajal on õigus välja kutsuda liiduklassi eelviimast.

B kl. Eesti esivõistlused tõstmises

Tartu malev korraldab B kl. Eesti esivõistlused tõstmises 12. märtsil maleva ruumes, Karlova t. 24, algusega kl. 18.

Nimetatud võistlustele on loota palju võistlejaid, kuna tõstesport on viimastel aastatel märgatavaid edusamme teinud.

Tuntumaid B kl. nimesid, kes osa võtavad, on vennad Vaikmad ja Söber Tartumaalt, siis Laine, Kivisikk, Tedrekull jt.

Tartumaa maleva maadluse ja tõstmise esivõistlused

Tartumaa maleva Jõgeva malevkond korraldab 18. ja 19. märtsil Jõgeva rahvamajas maakonna meistrivõistlused maadluses ja tõstmises. Võistluste algus laup. kl. 19 ja pühap. eelvõistlused kl. 11, lõpvõistlused aga kl. 19 Kuna Tartumaa sportlik tase nimetatud kahel spordialal on kõrge, harrastajaid massiliselt, siis korraldatakse võistlused A ja B klassis.

Seni on üles antud 30 võistlejat, kuid osavõtjaid loodetakse lõplikult mitu korda rohkem tulevat.

Täna üliõpilaste käsipallimängud

Täna kell 7 õhtul jätkuvad ülikooli võimlas Tartu üliõpilaskonna käsipalli-meistrivõistlused, mis on jõudmas juba finishilindini.

Täna on võistluses A klassi võrkpallis Korp. Frat. Estica ja ÜS. Liivika, B kl. korvpallis EÜS Põhjala ja Korp. Sakala ja A kl. korvpallis Korp. Frat. Liviensis ja Korp. Frat. Aeterna meeskonnad.

Tartu waresed ööbiwad linnast 4 km kaugusel

Piiri männik 5000 wareslase „magamistuba". — Lindude äralend toimub kindlal ajal

Warestel on kindel „ühiskondlik kord"

Tartu wareslate talwisest ööbimisest kõneles õpetaja A. Lint eile õhtul Tartu Õpetajate Seltsi loodusloo- ja maateaduse sektsiooni ettekande-koosolekul. Referent esitas isiklikke waatlusi, mida ta pidewalt on toimetanud 7 aasta kestel, ja tähelepanekuid, mis ulatuwad tagasi kuni 50 aastat.

Lindude ööbimist on wähe uuritud ja selle kohta puudub wastawasisuline kirjandus. Kõneleja oli tähele pannud, et waresed suurel hulgal ööbiwad Tartust 4 km. kaugusel Tartu-Walga raudtee ääres asuwas Piiri männikus. Juba koolipoisina, 38 aastat tagasi, oli ta kord hilisõhtul koos kaaslastega sattunud selles metsatukas suurtele waresepartwedele. Ühe warese olid nad tookord kinni püüdnud ja wiinud kaasa koolimajja.

1932. a. sügisel Tartu elama asudes, alustas õpetaja A. Lint pidewalt uurimist, et selgitada, kus ööbiwad Tartu wareslased — hallwaresed, hakid ja mustad waresed. Talwekuudel on ta peaaegu igal õhtupoolikul toimetanud waatlusi mitmesugustes linnaosades ja loendanud ülelendawaid wareseid. Nende tähelepanekute waral referent näitis, et Tartus ja Tartu ümbruskonnas päewal toitu otsiwad waresed järjekindlalt

ööbiwad Piiri männikus.

See on 15 wakamaa suurune metsatukk umbes poolesaja aasta wanuste mändidega. Tuhandetele warestele moodustab Tartu ja selle ümbrus „söögitoa", kust nad pimeduse saabudes siirduwad „magamistuppa" — Piiri männikusse. Rohkete tabelite ja diagrammide waral kõneleja näitas, et rea aastate kestel wareste lend ööbimiskohta toimub linnast pea minutilise täpsusega. Linnud lahkuwad linnast umbes 20—30 minutit enne päikeseloojangut ja äralend kestab kuni 40 minutit pärast loojangut. Seejuures on märgata, et

wareslaste toitumisruum linnas on täpselt jaotatud.

Waatlusteks määratud sektoritest lendab tawaliselt üle iga päew sama hulk wareseid. Ka Nõost, Imastest ja Ülenurmest ja mujalt Tartu ümbrusest saabub igaltpoolt linde, kes lendawad Piiri männikusse. Nad laskuwad metsatuka lähedastele põldudele. Seal on neid wahel loendatud kuni 5000. Ööbimiskohta saadetakse „piiluritena" paar waresst, kes teewad metsatuka kohal mõned tiirud. Neile järgneb wareste kogu parw. Koha peal tehtud järelpärimistest selgub, et waresed Piiri männikus järjekindlalt on talwiti ööbinud ligi wiiskümmend aastat.

Taluomanikud sallitwad wareseid heameelega, saades nii metsaalusele tasuta wäärtuslikku wäetist. On algatatud koguni wareste ööbimiskoha küttimiskeelu alla wõtmist. Edasi referent jutustas wareslaste hommikusest ärkamisest, mis pakkuwat suurepärast pilti, tasudes loodusesõpradele rikkalikult nende warahommikuse jalutuskäigu. Esimesed ärkawad kella nelja paiku hommikul on hakid. Nende heledale kiljumisele märkka hiljem järgneb wareste „kraaksumiskontsert". Referendi andmeil kindlad ööbimiskohad on wareslastel ka Haaslawa läheduses, Elwas ja mujal. Wälismaalt saabub andmeist nähtub, et Kesk-Saksamaal on märgatud wareslaste kindlaid ööbimiskohti, samuti ööbiwat neid 10.000-ndete kaupa Moskwa südalinnas ja Prantsusmaal on loetelbud hulk kindlaid ööbimiskohti.

Ettekannet lõpetades referent wihjas tõigale, et tawaliselt „hulgusteks" peetud wareslased siiski elawad kindlate reeglite järgi ja moodustawad linduderiigis omapärase ühiskonna.

Raske weoautode kokkupõrge Aakres

Purtsi weski lähedal sõitsid autod keset teed kokku. Kaks kaasasõitjat wigastatud

Neljapäewa õhtul kella 4 ja 5 wahel juhtus raskem weoautode kokkupõrge Aakre walla piirides Wiljandi—Wõru 1. kl. maanteel 55. kilomeetril. Weskimetsa talu kohal wõrdlemisi järsul mäekallakul tormasid täiel käigul wastamisi weoautod R-127 ja T-104. Kokkupõrkel purunesid õige tugewasti mõlemate autode esiotsad. Wigastada sai kaks isikut, nendest tõsisemalt Arnold Woode.

Weoauto T-104 sõitis kaewurakmetega, milliseid oli autole paigutatud kümmekond. Ühe kaewurakme sees istus 13-aastane Arn. Woode, kes pärit Aakrest. Autot juhtis autoomanik Karl Laks, kelle kõrwal juhiruumis istus Alma Kägu, mõlemate elukoht Aakre wallas.

Neile sõitis wastu raudteetalitusele kuuluw weoauto R-127. Kokkupõrge juhtus keset 6,5 m laiust maanteed. Üks auto sõitis täiel hool mäest üles, kui teine ilmus wõrdlemisi suure kiirusega mäekingu tagant nähtawale. Tee oli libe ja autode kiirus küllalt suur, nii et pidurdada juhid enam ei saanud ja autod tormasid wastamisi.

Aakrelase Laksi weoautol olewatest kaewurakmetest purunesid 6, nende hulgas ka see, kus istus Arn. Woode. Noormees sai wäga tugewasti põrutada ja muljuda, kuid arst tema seisukorda siiski niiwõrd tõsiseks ei pidanud, et noormehe haiglasse paigutamist oleks nõudnud. Woode oli mitu tundi uimane, olles kaotanud kõnelemiswõime.

Wigastada sai ka Alma Kägu, kuid wähemal määral, kuna autojuht Laks pääses waid põrutusega. Mõlemad autod said aga niiwõrd tõsiselt kannatada, et edasi sõita ei saanud. Eriti tugewasti oli kannatanud aakrelase Laksi auto. Kohale sõitis juurdlust toimetama Rõngu rajooni konstaabel. Raudteetalituse autot juhtis H. Sumer, kes konstaabli kohale saabudes oli lahkunud, autot sündmuskohale jättes. Kahjusumma on esialgu weel kindlaks tegemata, kuid kindlasti tõuseb see tuhandetesse kroonidesse.

Õnnetus juhtus Purtsi weskist paar kilomeetrit Puka poole. Raudteetalituse auto oli ületanud Tootse mäe, mille kohal tee teeb käänaku, kuna weoauto T-104 tuli Purtsi poolt. Kokkupõrkekoht on mäetipust umbes 100 meetrit allpool ja nii ei wõinud õnnetust põhjustada wastutulewa auto mittenägemine, kuna teekäänak on mäe tipul.

Missugustel asjaoludel kokkupõrge juhtus ja kas on tegemist õnnetu juhtumiga wõi autojuhtide ettewaatamatu sõiduga, see pole esialgu weel kindlaks tehtud. Ka pole weel selgunud kokkupõrkel kannatada saanud A. Woode wigastuste raskus.

Õnnetusi ja kuritöid

Mõnistes wahistati tulesüütamises kahtlustatu

Reedel wahistas Walga kriminaalpolitsei tulesüütamises kohtualusena Mõniste jaama juures elawa Karl Antsowi, 60 a. wana. K. Antsowile kuuluw kuur, mis 21. weebr. põles maha koos selles asuwa weoautoga. Weoauto omanikud olid K. Antsowi poeg Elmar Antsow ja Ferdinand Pallo.

Auto, kuigi wana, oli kindlustatud 4000 krooni eest. Tule läbi tekkinud kahju hindasid omanikud kokku 4135 kroonile. Politseilisel juurdlusel aga selgitati, et tegemist on süütamisega. Kahtlusalusena wahistati Karl Antsow, kuigi ta esialgu eitab oma osawõtmist tulesüütamisest.

Walgas warastati kaltse

Kriminaalpolitseile awaldas Walgas Tartu maanteel asuwa kunstwillatööstuse omanik O. Schames et tema tööstuse õuelt on warastatud suuremal hulgal kaltse. Kaltsud olid tööstuse õuel hunnikus ja neid on kaduma läinud umbes 100 kg. kokku 40 krooni wäärtuses.

Tartumaa waldades tööstustööliste arw wäheneb

Waadeldes nelja wiimase aasta (1935.—1938. a.) andmeid ühelt poolt Tartus ja Tartumaal asuwates linnades (Elwa, Jõgewa, Otepää, Mustwee, Kallaste) ning teiselt poolt Tartumaal asuwates waldades olewates tööstuslikkudes käitistes töötajate arwu kohta, näeme, et linnades on tööstustööliste arw kogu aeg tõusnud nii arwuliselt kui ka protsentuaals., kuna see aga maal selle wastu on kogu aeg langenud. Sellest järeldub, et wiimaseaegne üldine elawnemine tööstustegewuses on toimunud peamiselt Tartus ja Tartumaal asuwates linnades olewate tööstuste arwel, kuna aga maal asuwates tööstustes on toimunud kogu aeg tagasiminek.

Linnades asuwate töötajate osatähtsus on 1938. a. keskmiselt terwelt 14 prots. wõrra suurem kui 1935. a. Samawõrdselt on loomulikult langenud maal asuwate töötajate osatähtsus. Maal asuwate tööstustööliste arw ei ole langenud mitte ainult protsentuaalselt. waid ka arwuliselt. Nii oli 1935. a. suwel Tartumaa waldades asuwates tööstustes 2503 töötajat, 1938. a. suwel aga ainult 1357 töötajat. See näitab selgelt, et wiimastel aastatel tööstustegewus järjekindlalt koondub Tartusse ja Tartumaal asuwatesse linnadesse.

Perepoeg wõltsis weksleid

Walga Laenu-Hoiu Ühispangast teatati kriminaalpolitseile, et Karulast pärit olew Wassili Toom andnud panka wekslivõla pikenduseks weksli 200 kr. peale, kus shirantide allkirjad osutusid wõltsituiks. Teise Toome weksli diskonteeris Walga Pangas Walga ärimees Rauchmann. Weksli nõudmisel selgus, et see oli samuti wõltsitud. Wassili Toom wõttis mõlemas asjas süü omaks. Ta on 20 a. wana ja Karula walla Lüüdi talu perepoeg.

Kukkumisel murdis käeluu

Otepäälane Jaan Niit kukkus redelilt alla ja murdis käeluu. Haige saadeti Tartu, kus käsi lahasesse pandi ja siis ta kodusele rawimisele toodi.

Alawäärtuslik piim turul

Otepää turul tehti piimaproowe ja leiti, et kümnest piimamüüjast oli neljal piim alawäärtuslik. Turule ei wõi tuua piima, mille raswaprotsent on alla kolme. Protokollid koostati Ed. Rebasele ja Liisa Mooritsale Wana-Otepäält, M. Klaasiepale Paluperast ja Aliide Pajurile Pühajärwelt.

Rakwere — Wäike-Maarja kõrgepingeliini siht aetud

Kewadel alatakse liini ehitustöödega

1. märtsil teostas sellekohane komisjon kohapeal Rakwere — Wäike-Maarja kõrgepingeliini sihiajamist, kusjuures määrati kindlaks ka transformaatorite alajaamade asukohad. Liin algab Wallimäe jalalt. Esimene alajaam on W. Lentsi „Taarawainu" talus, järgmine Karitsa mõisa juures. Kolmas transformaatori alajaam tuleb Lewalase Karu talu maale, edasi on transformaatorid Assamalla külas, Koonu mõisa lähedal ja Wäike-Maarja alewikus praeguse jõujaama lähedal.

Komisjon määras kindlaks liini esialgse suuna. Seejuures arwestati, et liin läbistaks rahwarikkaid kohti, asuks maantee lähedal, millega on lihtsam teostada liini ehitust ja hilisemat järelewalwet. Ka arwestati metsadega, millistest liin püüti kõrwale juhtida. Nii läbistab uus liin metsa ainult kahest kohast. Transformaatorite asukohaks püüti jätta kõlbmatud maatükid ning asetada need samuti maanteede ligi. Tulewal nädalal asutakse mõõtmise teel tähistama liinipostide asukohti, millised tulewad iga 60 meetri peale. Maa sulades asutakse kohe postide auke kaewama, milline osutub liini ehitamise juures tülikamaks tööks, sest 12,5 m pikkused postid tulewad asetada 2,25 m sügawusse auku.

Praegu weetakse wälja liini poste. Postidele pikema ea andmiseks kawatsetakse neid ka immutada. Walmis on ka transformaatorite alajaamade projektid. Alajaamade hooned ehitatakse silikaat-kiwidest suurusega 3,1 korda 3,2 m.

Aiandusklaasi
kasvuhoone- ja aknaklaasi ostate kõige odavamalt
Klaasiärist
A. Loderaud
Tartus, Uueturu 11 telefon 501.

Majandus

Maailma kullatoodang kasvanud

Ameerika andmeil toodeti mullu 31,8 milj. untsi kulda ja aasta varem 29,9 ning 1936. aastal 27,9 milj. untsi. See kullatoodang on arvestatud ilma Venemaata. Nagu kullatoodangu teised andmed näitavad, on toodang alates 1929. a. senini pidevalt suurenenud. Arvatakse, et käesoleval aastal suureneb toodang veelgi.

Toorkummi tarvitamine maailmas vähenenud

Maailma motoriseerumisele ja sõjavarustuse suurendamisele vaatamata on 1938. a. maailmas toorkummi tarvitamine siiski vähenenud. Kuna 1937. a. tarvitati maailmas 1,104,000 t toorkummit, tarvitati teda mullu ainult 917,000 t. Tarvitamise vähenemisega on ühtlasi ka toorkummi väljavedu vähenenud.

Inglismaa maksebilanss passiivne. Möödunud aastal oli Inglismaa maksebilanss 55 milj. nlsterl. võrra passiivseks osutunud. Eelmise aastaga võrreldes olid vähenenud tulud laevandusest ja välismail tegutsevast kapitalist. Teatavasti oli ka 1937. a. maksebilanss passiivne.

Ameerika Ühendriikide kaubandus aktiivne. 1939. a. oli Ameerika Ühendr. väliskaubandus 1134 milj. dl. võrra aktiivne. Nõnda suurt aktiivsust ei ole seal väliskaubanduses enam 1921. a. saadik olnud. Aktiivsuse põhjuseks oli mullune hea nisusaak.

Tööpuudus Ameerika Ühendriikides. Möödunud aasta lõpul oli Ameerika Ühendriikides 10,4 milj. tööta töölist. Viimastel kuudel on küll tööpuudus vähenenud, kuid praegu on siiski ligi 0,5 milj. töötut rohkem kui oli aasta tagasi.

Tsingitoodang maailmas. Möödunud aastal oli tsingitoodang maailmas 1,6 milj. t. eelmise aasta 1,7 milj. t. vastu. Esikohal toodangu suuruse poolest on Ameerika. Toodangu vähenemisele vaatamata on maailmas tsingitagavarad suurenenud.

Kohvipakkumine maailmas suureneb. Vastavad andmed näitavad, et tänavu on maailmaturul erakordselt suurt kohviubade pakkumist oodata, sest mullune oasaak oli üle miljoni koti eelmise aasta saagist suurem.

Majanduslik tegevus Inglismaal. Inglismaal on majanduslik tegevus viimasel ajal pea kõikidel aladel elavamaks muutunud. Üldiselt on majanduslik aktiivsus möödunud detsembrist kuni veebruarini 3 prots. võrra tõusnud. Olukorda iseloomustab asjaolu, et sel ajavahemikul on kivisöetarvitamine ligi 12 prots. suurenenud.

Skandinaavia kaubalaevastik. Möödunud aastal on Skandinaavia kaubalaevastik suurenenud, nõnda et 1939. a. jaanuaris oli br. rg.-t. arvates Norral 1,7 milj., Rootsil — 1,5 milj., Taanil — 1,2 milj. ja Soomel — 0,6 milj. br. rg.-t. kaubalaevu. Ei ole mingit kahtlust, et tänavu suureneb laevastik veelgi, sest kõikides nendes riikides on rea uute laevade ehitamine käsil ja peale selle on veel välismailt hulk laevu tellitud.

Türgimaa väliskaubandus. Saksa informatsiooniallikad teatavad, et Türgimaa väliskaubandus olevat Saksamaaga erakordselt elavaks muutunud ning samal ajal Inglismaaga vähenenud.

Narwa Malewa orkester mängib suwel Narwa-Jõesuus

Neljapäewal sõlmiti Narwa-Jõesuu linnaosa linnawalitsuse ja Kaitseliidu Narwa Malewa orkestri waheline leping, mille alusel orkester hakkab eelolewal suwitushooajal Narwa-Jõesuu mererannal andma kontserte. Lepingu järele hakkab orkester mängima 20. juunist kuni 13. augustini ja selle aja eest on tasuks ette nähtud 1750 kr. Orkestri koosseis on 20 inimest koos juhatajaga. Kui tarwidus tekib, siis peab orkester mängima ka pärast 13. aug. Orkestri juhiks on endine 1. diwiisi puhkpillideorkestri dirigent Ed. Knuude.

Politseinikele Narwa-Jõesuhu 5-es puhkekodu

Politseiametnike Keskkogu omandas ostu teel N.-Jõesuus Wabaduse tn. nr. 69 asuwa krundi ühes kinniswaraga. Sel krundil asuw hoone tahetakse ehitada ümber puhkekoduwõrgu laiendamiseks. Narwa-Jõesuus oli seni 4 puhkekodu politseiametnikele. Nüüd ehitatakse weel üks puhkekodu juurde.

Walgas 100 maanoorte juhti kursustel

Neljapäewal algas Walgas „Säde" ruumes üle-walgamaal. maanoorte juhtide kursus, millest wõtab osa ligemale 100 maanoorte juhti. Kursus algas koraaliga, misjärel awasõnad ütles Walga maatulunduse konsulent Wahtrik. Neljapäewal esinesid referaatidega Põllunduskoja peasekretär J. Tõrmaküla, noortenõunik Nungis, teaduslik sekretär Pagland jt. Reedel olid referaadid M. Wahilt, haridusministeeriumi noortenõunikult Maismaalt jt. Maanoorte juhtide kursus kestab kuni pühapäewani.

Noorkotkus

Noorte kotkaste Wiru malewas kaitsti noortemagistri wäitekirju

28. weebr. ja 1. märtsil Rakweres, K. L. Wiru malewa ruumes, kaitsesid kotkajuhid P. Rootalu, W. Pihlau ja A. Toom endi noortemagistri wäitekirju. Wäitekirjade teemadeks olid P. Rootalul — „Malewkonna staabi ülesandeid", W. Pihlaul — „Merinoorkotkas koduranna tundjana" ja A. Toomel — „Põllumajanduslik ala noorkotkaste töös".

Oponentidena esinesid KL. meriüksuste pealik wan.-ltn. Wares, agronoom Taljas ja noortemagistrid W. Hiir, E. Wardja, R. Lahi ning Birsko.

Kuna wäitekirjade kaitsmine oli edukas, siis wäitekirju kaitsnud kotkajuhid esitatakse NK Peawanemale kinnitamiseks noortemagistri astmes.

Toimetusele saadetud kirjandus

Piimandus nr. 2.

Uus Talu nr 2

Eesti Loomaarstlik Ringvaade nr 1.

„*Taluperenaine*", märtsikuu number. Sisus artikleid mitmelt alalt, käsitöö- ja rõivastuseosa, kudumisosa. Kaasas: mustri- ja lõikeleht, Laste Maailm jne.

„*Mesinik*" nr. 2.

Ed. Tinnile Põltsamaalt kinnine ümbrik. „Ugala" näitejuht Ed. Tinni 15-a. lawategewuse juubeli puhul toimunud „Ugala" teatri ringreisil H. Wuolijoe näidendi „Justiina" ettekandel Põltsamaa Põllumeeste Seltsi saalis anti juubilarile Põltsamaa seltskonna poolt kinnine ümb-

Samaaria mehe jälgedes

Eesti Punase Risti Tartu Komitee ja Samariitlaste Tartu Koondus pühitsewad üks 20. ja teine 5. aastapäewa. — Samariitlased päästnud 23 inimest Tartu ujulas uppumissurmast. — Põetawat kätt tundnud üle 2000 Tartu hoolealuse

Samariitlaste tänuwäärt ligimesarmastustöö

Pühapäewal pühitseb Tartus Eesti Punase Risti Tartu Komitee oma 20. ja E. P. R. Samariitlaste Tartu Koondus 5. aastapäewa. Pidulik aktus algab „Wanemuises" kell 3.30 p. l., kus ühtlasi antakse Tallinna Koonduse poolt üle Tartu Koondusele lipp. Juubelipidustuste puhul oodatakse Tartu ka Eesti Punase Risti Peawalitsuse presidenti dr. Leesmenti.

E. P. R. Tartu Komitee alustas tegewust 19. märtsil 1919. a. Alul oli tegewusülesandeks haigetele ja haawatud söduritele arstiabi andmine Lõuna-Eestis. Üldse käis 1919. a. Komitee haiglatest läbi 1935 haiget ja haawatut. Ka transport-, matuse- ja warustuseosakond tegutses energiliselt, kuna tihti

tuli päewas 15 surnut matta ja toitlustada päewas 500—600 haiget.

Hilisema aja tähtsamateks Komitee tegewusharudeks on olnud esmaabi- ja ujumiskursuste korraldamine, sanitaartransport ja laste suwipäewakodude ülalpidamine. Esmaabi- ja ujumisening wetelpäästekursuste korraldamine läks hiljem Samariitlaste Tartu Koonduse kätte. Transportsanitaarautodega on olnud üheks olulisemaks tegewusalaks ja tegewus on järjest suurenenud. Nii on 1938. a. transporditud 934 haiget. Samal aastal sai Komitee ka uue sanitaarauto, mis olukorda tunduwalt parandas.

Komitee kutsus ellu laste abistamiseks ka lastesuwipäewakodu Jaama tänawal, kus alustati koostööd Tartu Lasteaia Seltsiga. Igal aastal on lastekodus leidnud hoolitsemist 100 lapse ümber. Peale selle on Komitee korraldanud Tartus igal aastal rea heategewaid üritusi.

Komitee esimeheks on praegu Tartu linnaarst dr. G. Kroll, abiesimeheks dr. med. P. Hansen ja sekretäriks dr. med. S. Lind.

Eesti Punase Risti alaorganisatsioonina

tegutseb samariitlaste organisatsioon,

kes oma toetused saab P R. Peawalitsuselt. E. P. R. Samariitlaste organisatsiooni mõtteks on wabatahtliku abipersonaali loomine, kes nii erakordsetel aegadel kui ka igapäewases elus wõib abiks olla esmaabi-, sotsiaal-, päästetöö jne. aladel. Selles mõttes loodi ka Samariitlaste Tartu Koondus 1. weebruaril 1934. a., kelle tegewuspiirkonnaks on Tartu koos maakonnaga.

Samariitlusel on suur riiklik tähtsus. Nimelt riigi ja enesekaitse huwides on tähtis kodanike wäljaõpe sanitaar- ja terwishoiu alal. Riik ei suuda oma palgalise jõudude abil, eriti erakordsetel olukordadel (sõjad, taudid, õnnetused) kõike ära teha, waid selleks on samariitlased wabatahtlikult täiesti tasuta abiwalmilt aitamas.

Eriti tänuwäärt tööd teewad samariitlased sõja ajal, kuna just haiguste massilise lewimise tõttu wõib sõjas surma saada haiguste tõttu palju rohkem inimesi kui relwade läbi. Statistilised andmed näitawad, et Euroopa sõdades 1793.—1865. a.

suri haigustesse 6,5 milj ja ainult 1,5 milj. inimest suri sõjawäljal saadud haawadesse.

Hiljem, kui sanitaaroganisatsioon arenes, kujunesid surmasaanute andmed wastupidiseks, nakkushaigustesse suri õige wäike protsent.

Peale selle on samariitlusel ka suur kultuuriline tähtsus. Samariitlased annawad abi esmasabi ja wetelpääste alal, kuid nad on alati abistamas rahwarikastel kohtadel, huwirongidel, tööstustes, põetawad asulate hoolealuseid ja wõtawad osa heategewatest korjandustest. Seda tehakse kõike täiesti tasuta.

Et saada samariitlaseks,

tuleb sooritada pärast 40-tunnilist kursust wastawad katsed.

Sääraseid kursusi on korraldatud 5 aasta jooksul 39, lisaks weel kursused, mis on korraldatud teistele organisatsioonidele, loenguid on peetud 1296. Kursustest on osawõtjaid olnud 3035, neist on samariitlase katse sooritanud 939 isikut ning organiseerunud on neist Tartu koonduses 540 isikut. Samariitlaste organisatsioon on weel sellepoolest ainulaadne, et passiiwseid liikmeid neil ei ole, kuna pidewalt teostatakse selektsiooni ja seetõttu koosseis muutub aastas 100 isiku ümber.

Õppetegewuse alal on tegewsamariitlastele peetud harjutusi terwishoidlikul alal 105, maastikuõppusi 17, alarme 13. Walweteenistust haigete transpordiks on peetud 30.736 tundi ja sanitaarautol haigeid weetud 2815 korda, wetelpääste walwet ujulas korraldatud 1485 korda ja päästetud 23 inimest uppumissurmast. Rahwarikastel kohtadel on abistatud 1271, huwirongidel 296 ja erijuhtudel 1600 korda. Hoolekande lendsalk, kes koosneb 6 samariitlasest, on Tartu linna hoolealuseid põetanud üle 2000 korra.

Peale õppetegewuse ja -teenistuse on samariitlastel kohustuslik osawõtt 3 üleriigilisest heategewast korjandusest, samuti ka koonduse kooskolekuist. Peale selle on koondus tegutsenud intensiiwselt ka seltskondlikul ja kultuurilisel alal, kuna koondusel on olemas näitering, laulukoor ja antakse wälja ka tegewusalbum „Raju".

Samariitlaste Tartu Koonduses tegutseb praegu 24 kolonni, neist 18 maakonnas. Koonduse wanemaks on praegu linnaarst dr. G. Kroll ja koondust juhib üliõpil. E. Eller.

Samariitlaste Tartu Koonduse staap

Istuwad wasakult dr. med. J. Wooremaa — koonduse abiwanem, prof. dr. med. H. Normann — koonduse abiwanem, dr. G. Kroll — koonduse wanem, E. Eller — koonduse juht, dr. L. Vogel — hoolekande lendsalga wanem, dr. med. S. Lind — gaasiasjanduse wanem. Seisawad wasakult dr. E. Säga — wetelpäästekolonni wanem, dr. A. Okas — 2. kolonni wanem, wan.-smr. L. Tuule — sekretär, wan.-smr. O. Noormägi — koonduse abijuht, smr. W. Rigol — E. P. R. Tartu Komitee asjaajaja. Pildilt puuduwad dr. med. J. Suurküla pr. M. Kurs-Olesk ja E Rannaste.

Noortemagistrite keskus 5-aastane

Noortemagistrite Nõukogu. Istuwad wasakult: noortemagistrid E. Wardja, W. Hiir (esimees) ja R. Lahi. Seisawad noortemagistrid E. Tärn ja W. Kulasalu.

Noorte kotkaste organisatsioonis tegutsewate noortemagistrite ja kotkajuhtide koondis, Noortemagistrite Keskus, pühitseb 5. märtsil s. a. oma 5. aastapäewa.

Noortemagistrite Keskus asutati 1934. a. märtsikuus, kui tekkis tarwidus tegelikkudest noortejuhtidest koosnewa nõuandwa asutise loomiseks Noorte Kotkaste Peastaabi juurde. Seejuures Keskuse tööd juhiw. noortemagistrite nõukogu ja üldkoosolek.

Praegusel korral keskusse kuulub umbes 150 noortejuhti, kelle hulgas riigiwolinikke, koolide inspektoreid ja pedagooge, sõjawäelasi ja kaitseliidu tegelasi, waimulikke, põllumehi, üliõpilasi ja isikuid teistelt kutsening tööaladelt.

Noortemagistrite Keskuse 5. aastapäewa puhul korraldatakse pühap., 5. märtsil Tartu Maawalitsuse ruumes pidulik üldkoosolek. Üldkoosoleku päewakorra tähtsamaks punktiks on keskuse ümberkujundamine Noortemagistrite Koguks.

Pidulikule üldkoosolekule järgneb pärja asetamine Wabadussõjas langenute mälestussambale. Õhtupoolikul toimub kooswiibimine.

Üliõpilaskonwent „Korp. Indla" 15 a. juubel

Juubeli puhul täna ja homme pidulik jumalateenistus, õestusprotseduur, omawaheline kooswiibimine, aktus ja ball „Wanemuises"

Täna ja homme pühitseb üliõpilaskonwent „Korporatsioon Indla" oma 15. aastapäewa, mispuhul pidustused kujunewad tawalisist pidulikemaks. Rohkel arwul saabub kohale wäljaspool Tartut asuwad üliõpilaskonwendi liikmeid ja wilistlasi ning sõpruslepinglase — Helsingi ülikooli Sawo osakonna esindajaid, eesotsas osakonna kuraatori Toiwo Nurmiga.

Üliõpilaskonwent „Korporatsioon Indla" põhikiri registreeriti 7. märtsil 1924. aastal, allakirjutatult kümne asutaja liikme poolt, kellest enamus oli arstiteaduskonna wanema kursuse üliõpilasi. Omades ühise suhtumise maailmawaatelisisse küsimusisse, mis peamiselt seisid töökuses, kohusetundes ja karskes maailmawaates, asutati uus üliõpilasorganisatsioon, millele püüti anda eesti hakitud naisele wastaw ilme, taotledes sealjuures tugewat rahwuslikku joont. Organisatsiooni nimi ja wälismärk walitakse wastawalt põhimõtetele.

Eestipärane nimi „Indla" tuleb sõnast ind, mis tähendab hoolsust, agarust, wirkust, ja kirsipruun-walge-roheline wärwide kombinatsioon on sõpruse, kainuse ja nooruse sümboleiks. Lipukirjaks saab: „Sõnasse kindlust, teosse ausust, kodule armastust!"

Esimesed aastad pärast asutamist kujunesid korraldamisajajärguks, millele järgnes lühike murranguajajärk, mis tõsisema ilme wõttis aastal 1927. Lisaks majanduslikele raskusile tekib lahkarwamusi maailmawaatelisis küsimusis, mille tõttu osa liikmeid lahkub. Järelejäänud, ühistes raskustes karastatud ühtekuuluwustundega ja weendega oma sihtide õigusesse, teewad oma parima ja juba 1928. aastast peale sammub „Korporatsioon Indla" pidewas arengus tõusuteed.

Praegu ulatub üliõpilaskonwent „Korporatsioon Indla" liikmete arw 260-ni, neist wilistlasi 65.

Koos liikmete arwu kaswamisega on muutunud üha intensiiwsemaks organisatsiooni siseelu (sagedased ettekande- ja waidlusõhtud, raamatukogu, laulukoor, sport ine) ja arenenud sõbralik suhtlemine teiste üliõpilasorganisatsioonidega.

Üliõpilaskonna üritusile on „Korporatsioon Indla" ikka kaasa aidanud. Üliõpilaskonna esinduses on „Korporatsioon Indla" esindajad kaasa töötanud pea kõigil kaaluwamail kohtadel, olles üliõpilaskonna abiesimeheks it. juhatuse liikmeiks, „Üliõpilaslehe" peatoimetajaks, wälis- jt. toimkondade juhatajaiks ine.

Samuti on „Korporatsioon Indla" elawalt osa wõtnud rahwuskultuurilisist ja

Üliõpilaskonwent „Korporatsioon Indla" juhatus: wasakult paremale H. Raedla (abiesinaine), L. Eenpalu (esinaine) ja M. Riilend (kirjatoimetaja)

seltskondlikest ettewõtteist, nagu korjandustest, awalikest esinemisist kõnelejatena ine. Terwikuna wõetakse osa naiskodukaitse tööst.

Hõimutöösse on suhtunud „Korporatsioon Indla" ikka erilise huwiga, eriti Soomega. 1930. aastal sõlmitud sõpruslepinq Helsingi ülikooli Sawo osakonnaga ja sellele lisanduw stipendiaatide wahetamise leping möödunud aastast wõimaldawad tihe da kontakti Soome üliõpilaskonnaga. Innukalt on „Korporatsioon Indla" osa wõtnud ka Akadeemilise Hõimuklubi tööst, kusjuures konwendi esindajad on kuulunud juhatusse esimehena kui ka teiste juhatuseliikmetena.

1936. aastast alates kuulub üliõpilaskonwent „Korporatsioon Indla" ka Lilli Suburgi nimelise waesemate naisüliõpilaste abistamise fondi liikmeskonda.

Praegu kuulub üliõpilaskonwent „Korporatsioon Indla" juhatusse L. Eenpalu esinaisena, H. Raedla abiesinaisena, M. Riilend kirjatoimetajana ja wil. L. Orwiku konwendiwanemana.

Wilistlaskogu juhatusse kuuluwad E. Weltmann, H. Wolmer, S. Tepaks, H. Kadapik ja L. Mägi.

Üliõpilaskonwent „Korp! Indla" aastapäewapidustused

algasid tegelikult juba palwepäewal, mil konwendi liikmed käisid traditsioonilise kombe kohaselt Ülikooli kirikus armulaual.

Reedel pidustuste algusena oli kawas nn. waikne õhtu. Kell 5 mindi ühiselt kalmistule lahkunud liikmete haudadele, kus lahkunuid waikselt mälestades asetati kalmudele lilli. Õhtul wiibiti konwendi korteris kus kaaswõitlejad ja wilistlased wahetasid oma muljeid ja mälestusi konwendis weedetud aegadest.

Reedeõhtuse rongiga saabusid Tartu ka Sawo osakonna esindajad, sõprusliitlased Helsingist: kuraator Toiwo Nurmi, Kalewi Nyyssönen, Arwi Huttunen, Kirsti Kalela, Maire Hongistö ja Anna-Lisa Tujunen.

Pidustuste raskuspunkt on koondunud laupäewale ja pühapäewale. Laupäewal pärast kõikide wäljastpoolt tulnute saabumist on ülikooli kirikus kell 8 õhtul pidulik jumalateenistus ning sellele järanewalt õestusprotseduur ja ühine omawaheline kooswiibimine.

Pühapäewa hommikul on wilistlaste koosolek ja kell 12 päewal aktus „Wanemuises", millest on palutud külalistena osa wõtma ülikooli walitsus, eesotsas rektor prof. H. Kahoga, linna- ja maawalitsuste, üliõpilaskonna ning teiste üliõpilasorganisatsioonide ja samuti Sawo osakonna esindajad.

Pärast kaaswõitlejate ja wilistlaste ühendatud koosolekut konwendi korteris lõpewad aastapäewa pidustused balliga „Wanemuises".

„Korporatsioon Indla" wilistlaskogu juhattus: wasakult paremale: S. Tepaks (kirjatoimetaja), H. Kadapik (laekur), dr. E. Weltmann (esinaine), L. Mägi ja H. Wolmer (abiesinaine)

UENÜ Kureküla osakond töötab edukalt

Noortele perenaistele korraldati keedukursus

UENü Kureküla osakond Räpinas asutati Kureküla energiliste noorte poolt, et organiseeritult istutada noortesse tööarmastust ja õppida elust karskust, õiglust ning enesearendamist ja wiljeleda kultuurset arengut Osakonna ülesseatud sihte on kawakohaselt suudetud seni hästi teostada ning nähtub, et walitseb arusaamine ning rahulolemine koondise peres.

Noortetöösse suhtub heatahtlikult ka ümbruskonna wanem generatsioon, mis on noortele tublikis tõukeks. Osakonna tööd ja toiminguid on juhtinud rea aastaid Woldemar Zupsmann esimehena. Kuna naispere oli huwitatud köögikunstist, korraldati Kõnnu külas, Kriguli ruumes pr. Jupetsi juhtimisel keedukursus . Kursus kestis kaks nädalat ja lõppes hiljuti. Osa wõtsid 17 naisisikut. ....

ÜENü Kureküla osakonna juhtiwasse perre kuuluwad tänawu: Woldemar Zupsmann — esimehena, Bernhard Suik — sekr., Ewald Suik — abiesimees, Arno Jaagumann — abisekr., Harald Lepland — warahoidja, prl. Eie Heering — laekur ja prl. Aino Heering — abilaekur. ....

Ü. E. N. Ü. Kureküla osakonna keedukursusest osawõtjad

Wõrumaa õpetajad ja edasiharimistöö

Kursuste korraldamine perioodiliseks

Wõrumaakoolivalitsusel on walminud kokkuwõte Wõrumaal töötawate õpetajate koosseisu ja õpetajate edasiharimise üle.

Selle järgi töötab käesolewal kooliaastal Wõrumaa algkoolides 139 mees- ja 144 naisõpetajat, seega kokku 83 õppejõudu. Nagu neudest arwudest näha on Wõrumaal naisõpetajate ülekaal wõrdlemisi wäike.

Wiimaseil aastail on Wõrumaa õpetajaskond kutse ee..ka seisukohalt teinud edusamme. Kui weel 1935.—37. kooliaastal oli waja õpetajate omawaheliste arusaamatuste, lahkhelide, intriigide jne. tõttu korraldada koolide inspektoril 9 juurt muudatust, siis juba aasta hiljem langes nende arw ühele ja käesolewal kooliaastal ei ole wajadust olnud neil põhjusil seni korraldada ühtki [illegible] Samuti pole olnud tarwidust wiimasel ajal ühtegi õppejõududest wastu tema tahtmist [illegible] teisele kohale.

[illegible] märkimata jätta erilist hoogu õppejõudude edasiharimisel. Käesolewal kooliaastal ... 283 algkooli õppejõust wõttis osa 1938. a. suwel kolmest õpetajate edasiharimise kursusest järgmiselt: kõigist kolmest 44, kahest 83 ja ühest 81 õppejõudu. Seega oli möödunud suwel Wõrumaal 211 õppejõudu kursustel, milline arw on rekordiliselt suur, kui weel arwestada seda, et 283 ametis olewast õppejõust on 26 õp. kt. tunniandjat ja õpetajaameti kandidaati, kelledest enamus registreeriti ametisse alles 1938. a. sügisel. Samuti oli elaw osawõtt ka Wõrumaa õpetajate päewast.

Õpetajate edasiharimise alal korraldati möödunud suwel Wõrus emakeele ja wõimlemise kursused Wõrumaa Õpetajate Liidu poolt maakoolivalitsuse toetusel ja õppewahendite walmistamise kursused maakoolivalitsuse poolt hariduministeeriumi toetusel.

Tulewikus on kawatsusel Wõrumaal igal suwel korraldada 2—3 aines õpetajate edasiharimise kursusi wähemalt kahenädalase kestwusega. 1939. a. suwel loodetawasti tulewad korraldamisele Wõrus matemaatika- ja käsitöökursused ja Rõuges ekskursioonide jaam.

Narwa linawabriku tööliste palganõudmine jäeti lahtiseks

Narwa linawabriku töölised wõtsid oma üldkoosolekul jaanuarikuus wastu otsuse nõuda 10-sendist lisatasu tunnis. Kuna käitise juhatus ei leidnud wõimaliku olewat tööliste nõudeile wastu tulla, läks küsimus kaalumisele töötülide lahendamise komisjoni. Nüüd on saabunud wabriku käitiswanemate nõukogule komisjonilt wastus, milles teatatakse, et palgalisa küsimus on jäetud lahtiseks kuni 30. sept. 1939. a.

Skautlus

Lahkub Tartu wanemaid skauditegelasi S. Eber

Eileõhtusel skautmalewa juhtide kogu koosolekul selgus, et kauaaegne malewa abijuht ja „Põhjakotkaste" juguharu pealik n.-skm. S. Eber lahkub oma kohalt, kuna teenistustingimustest olenewalt on sunnitud asuma elama wäljapoole Tartut. S. Eberiga wõi, nagu teda skautide peres üle Eesti tuntakse — „onu Sam'iga", kaotawad Tartu skaudid ühe oma wanemaist ja tulisemaist skautluse eestwedajaist ja organisaatoreist, kes 18 a. jooksul skautide ridades pidewalt kaasa teotsenud, olles mitmel korral ka Tartu sk.-malewa juhiks. Muide n.-skm. Eber on üks neist wähestest, kes lõpetanud kõik Eesti skautjuhtide kursused ja m. suwel ka Soome Gilwell-kooli praktilises osas, on juhtiwail kohtadel kaasa teinud kõik kolm Eesti suurlaagrit ja wõtnud osa paljudest wälislaagritest Soomes, Lätis, Leedus, Hollandis jm. Skautlikust tööst ei jää S. Eber siiski päriselt kõrwale, kuna ka tema uues elukohas Uulas töötab skautrühm.

Põhjakotkastel oli aastapäew

Palwepäewal pühitsesid „Põhjakotkaste" skaudid ja hundipojad oma rühmituse 19. aastapäewa, mispuhul rühma kodus oli omawaheline kooswiibimine. Põhjakotkastel on saanud traditsiooniks toimetada igal aastapäewal noorliikmete pühalikku tõotuse-andmist. Tänawu andsid tõotuse 28 poissi. Üksmeelselt otsustati rühmituse senine juht n.-skm. S. Eber walida eluaegseks rühmituse aupealikuks, milline diplom koha peal pidulikult üle anti. Ühtlasi tehti teatawaks, et liikmete arwu järjekindla suurenemise tõttu on otsustatud rühmitusest moodustada kaks iseseiswat rühmitust, mis mõlemad aga kannawad edasi „Põhjakotka" nime, kasutawad senised kodu ruume ja omawad ühise wanema hr. Ado Siidami näol. Rühmituste juhtideks on n.-skm. Woldemar Kikas ja ski. Wiktor Kapp. Seega on Tartu sk. malewa rikastunud jälle uue rühmituse wõrra, milline arwult 19-es.

Tartu teated

Asutakse kogukonnamaksu sundsissenõudmisele

Kogukonnamaksu on tasumud 28.300 kodanikku

Tartu linnawalitsuse rahandusosakonnas on praegu käsil 1938. a. tasumata jäetud kogukonnamaksu nõudmiste wäljakirjutamine. Eelmistel aastatel anti nõudmisi maksunõudjatele täitmiseks wälja tänawate järgi, mistõttu mõnede kodanikkude maksunõudmised sattusid maksunõudjate kätte hiljem. Et arusaamatusi ära hoida, on töö tänawu osakonnas korraldatud nii, et kõik nõudmised kirjutatakse wälja ja antakse ühekorraga maksunõudjatele kätte. Maksunõudmiste wäljakirjutamisega loodetakse lõpule jõuda 11. märtsiks, missuguse ajani on kodanikkudel wõimalik kogukonnamaksu tasuda weel tawalise 1-protsendilise wiiwitusrahaga. Nii näiteks tuleks 6 kr. kogukonnamaksult tasuda wiiwitusraha 30 senti ja 4 kr. suuruselt maksult 25 senti. On aga maksude sissenõudmised antud juba maksunõudjate kätte, tuleb see tasuda pooleteisekordselt, peale selle lisaraha ja wiiwitusraha. Nii muutub 6 kr. suurune maksusumma 10.30 kr. suuruseks ja 4 kr. maksusumma 7.25 kr. suuruses. Praegu saab kogukonnamaksu tasuda ainult linnakassasse.

Käesolewa ajani on 1938. a. kogukonnamaksu tasunud 28.300 kodanikku. 1937. a. samaks ajaks olid kogukonnamaksu tasunud 29.175 kodanikku, seega 875 kodanikku rohkem kui praegu. 1937. a. anti maksunõudjate kätte 3221 maksu sissenõudmist. Praegu on kogukonnamaks tasumata weel 3300 kodanikul.

1938. a. kogukonnamaksu kohuslaste üldarw on 1937. a. omast wähemal põhjusel, et linnaseaduse algul kuuluwad kogukonnamaksust wabastamisele pensionisaajad, Wabadussõja ja Maailmasõja inwaliidid, kes sõjas saadud wigastuste tõttu on kaotanud enam kui 40 prot. tööjõust tööjõu kaotanud isikud.

Soowitakse üliõpilaskonna esinduse kokkukutsumist

Tartu üliõpilaskonna esinduse üliõpilasseltsioesse kuuluwate esindajate poolt on otsustatud saata üliõpilaskonna juhatusele palwe, milles palutakse esindust kokku kutsuda. Palwes on märgitud ka need küsimused, mis tuleks wõtta esinduse koosoleku päewakorda. Teatawasti on 1/4 esinduse liikmeist wõimaldatud esineda koosoleku kokkukutsumise nõudega.

Koosoleku päewakorda soowitakse wõtta järgmised küsimused: 1. esinduse liikmete tegewuse kokkukõlastamise küsimus, 2. üliõpilaskondlike kultuuriliste ürituste teostamise küsimus, 3. üliõpilaskondlike majanduslike ettewõtete ratsionaliseerimise wõimalusi, 4. üliõpilaskondlikke asjaajamist puutuwaid küsimusi ja 5. wabakuulajate üliõpilaskonwentidesse kuulumise küsimus.

Sellesisuline palwe pidi üliõpilaskonna juhatusele esitatama eile.

Metodisti koguduse noorte ühingu 15. aastapäew

Pühapäewal pühitseb kohaliku metodisti koguduse noorte ühing oma tegewuse 15-dat aastapäewa. Noorte ühingu töö on rajatud noorte iseteguwusele endi hulgast walitud juhatuse juhtimisel. Tegus jaguneb nelja harusse, milledest waimne osakond hoolitseb liikmete usulise kasuwatuse eest; misjoni-osak. tegutseb siise- ja wälismisjoni alal; kultuur-osak. korraldab õpetlikke ettekandeid ja tegutseb koguduse pühapäewakoolis; sotsiaal-osak. hoolitseb waeste eest ja külastab wanadekodusid. ühingu liikmed on täiskarsklased ja töötawad innukalt kaasa karskusidee lewitamisel. Sotsiaaltöös on ühingul suuri teeneid ühisabi algatamisel ja ennastsalgawas edasiwiimises.

Aastapäewa puhul on pidulikud jumalateenistused kell 10 e. l. ja kell 5 p. l. Kõneleb õp. P. Häug Torgust, laulukoori ettekandeid, terwituji, jne.

Teater ja muusika

Õpetaja A. Brosse aktus Muusikakoolis

Kõrgema Muusikakooli klaveri-õpetaja Adele Brosse 70 a. sünnipäeva ja 30-a. pedagoogilise tegevuse juubeli puhul korraldatakse pühapäeval, 5. märtsil kell 12 p. Muusikakoolis aktus. Aktuse kavas on muusikalisi ettekandeid kooli orkestrilt, A. Brosse endistelt ja praegustelt õpilastelt, kõne dir. H. Laksbergilt, tervitused jne.

Aktusest on võimaldatud osavõtt kõigile A. Brosse praegustele ja endistele õpilastele.

Täna lõppmaskeraad „Vanemuises"

Täna kell 10 õhtul algab „Vanemuises" kontsertsaalis ja kõrvalruumes suur tujukõllane lõppmaskeraad, mida sisustavad „Vanemuise" näitlejad oma ettekannetega.

Kedroffi laulukvartett „Vanemuises"

Kuulus vene meeslaulu kvartett esineb oma kontserdiga „Vanemuise" kontsertsaalis neljapäeval, 9. märtsil kell 8 õhtul.

Pr. Ida Loo esineb „Rigolettos"

Pühapäeval kell 8 õhtul esineb „Rigolettos" Gilda osas külalisena „Estonia" teatri ooperi primadonna pr. Ida Loo. Samas Gilda osas esines pr. Ida Loo ka Riia ooperis ja sel puhul kirjutas ajaleht „Latvis" järgmist:

„Kolmest külalisest peatähelepanu keskpunktiks oli Tallinna ooperi solist Ida Loo Gilda osas ja ta andis endast tunnustust väga kõrgelt hinnatava lauljannana ja kunstnikuna. Tal on kästi hoolsalt arendatud, ilusa tämbriga ja tugev sopran ja samal ajal ka kerge ja puhas koloratuur, mille sädelevuse kunstnik tõi kõige paremini esile teise vaatuse aarias, pimestades kuulajaid vabalt ja kõlavalt võetud kolmanda oktaavi „mi-ga".

Sõiduwoorimehed ei ole rahul liiklemismäärusega

Tartu linnawalitsusele oli esitatud sõiduwoorimeeste poolt palwekiri, kus nad awaldawad oma rahulolematust uue möödunud aastal maksmahakanud liiklemismääruse kohta. Palwekirjas märgitakse, et möödunud aastal 25. detsembris maksmahakanud uus Tartu linna liiklemismäärus ei lasknwat end kohaldada tegeliku elu nõuetega. Sõiduwoorimeestele ei ole wastuwõetaw, et osal tänawatel uus liiklemismäärus keelab hobusõidukitega läbisõitmise. Palwekirjas märgitakse weel, et nurinat on tulnud kuuldawale ka sõitjate poolt, kes ei ole rahul sellega, et sihtkohta jõudmiseks peab woorimees kasutama pikemat teed. Samuti olewat ette tulnud juhte, kus politsei poolt on peetud kinni sõiduwoorimehi tänawatel, kuhu sõitjaid küll wõib wiia, kuid kust tuleb hiljem tühjalt tagasi tulla. Selle tõttu on tekkinud olukord, et sõiduwoorimees peab küsima sõitja nime, et arusaamatuste korral wiimast tunnistajaks kutsuda. Tartus on 85 sõiduwoorimeest, kelledest kaks kolmandikku on liikwel päewal ja üks kolmandik ööseti, mispärast ei tarwitseks arwata, et sõiduwoorimehed wõiksid kuskil olla liiklemise takistuseks. Sõiduwoorimehed paluwad, et nendel lubataks liiklemiseks kasutada wähemalt Aia tänawat Wõidu ja Tähe tänawa wahelisel osal liiklemiseks mõlemas suunas.

Sõiduwoorimeeste poolt esitatud palwekiri oli arutusel linnawalitsuse koosolekul, kus see otsustati jätta rahuldamata.

Weetorni ehitustööde wäljapakkumine 18. märtsil

Tartu linnawalitsuse poolt on otsustatud wälja kuulutada Tartu weetorni ehitustööde wäljapakkumine. Otsuse kohaselt toimub see 18. märtsil kell 12 päewal raekojas. Pakkumised on kinnised. Reedesel linnawalitsuse koosolekul kinnitati wäljapakkumise tingimused, lepingu kawa ja tööde kirjeldus.

ÜENÜ maleesiwõistlused

ÜENÜ meistriwõistlused males on jõudnud pinewasse staadiumi, kõik wõistlejad on saanud juba kaotuspunkte. Eriti wõiks seda pinewust mainida esimese klassi kohta, kus wõitlus on kaheringiline, iga wõistleja tahab oma kaotust tasateha. Osa esimese klassi mängijaid on oma woorudega ajapuudusel maha jäänud, kuna teise klassi mängijaist on mõned jällegi ette jõudnud.

Seis pärast 9. wooru:

Esimene klass: 1) J. Karindosk wõite 6, wiike —, kaotusi 2; 2) O. Jaantado 5, 1, 2; 3) P. Ferchen 4, 2, 3; 4) W. Terras 2, 4, 2; 5) K. Norman 3, 3, 2; 6) O. Salu 3, 1, 2.

Teine klass: 1) L. Nigol wõite 11, wiike 1, kaotusi 1; 2) W. Träss 10, 2, 1; 3) R. Tomson 8, —, 1; 4) H. Herman 8, —, 2; 5) H. Elbe 5, 2, 3; 6) A. Tombak 7, —, 5; 7) Walter 4, 2, 3.

Teistel osawõtjail on kaotuspunkte enam kui wõidupunkte.

ÜENÜ maleharu teise aastapäewa tähistamine toimub pühapäewa õhtul algusega kell 8 Suurturg 7, 4. korral. Ettekande osas esinewad meeskwartett ja näiteharu, tantsuks mängib osakonna jazz-orkester „Rondo".

Tööstuskeskkooli esiwõistlused males

Tartu Tööstuskeskkooli meistriturniiril wõistlewad noored maletajad päris innukalt. Mängud eelwõistlustel wiidi korralikult ja kiirelt lõpule. Selle kooli õpilasperes walitseb suur huwi malemängu wastu, seda tõestab ka rohkearwuline osawõtt kooli esiwõistlustest, kus wõistleb 38 mängijat.

Et osawõtjaid kogunes wõrdlemisi palju, korraldati eelwõistlused kahes grupis, mis andsid järgmise tulemuse:

Esimeses grupis tuli wõitjaks Hermann Soosuu 15 punktiga 18 wõimalikust. Järgnewad: 2) M. Erstu 14,5; 3) H. Orasmäe 13,5; 4) A. Allik 13; 5) P. Kewend 12; 6.—8) K. Beckmann, W. Oja ja A. Rehemaa, kõigil 11,5; 9.—11) Soo, Palts ja Wassiljew, kõigil 11 punkti. Ülejäänud osawõtjail on kaotuspunkte enam kui wõidupunkte.

Teises grupis tuli wõitjaks Edgar Mattisen 16 punktiga 18 wõimalikust. Järgnewad: 2) A. Kilk 13,5; 3) F. Zeisig 13; 4.—6) J. Lind, E. Päären ja A. Kõks, kõigil 12 5; 7) E. Unt 12; 8) A. Wardja 11,5; 9) H. Krigolson 11 punkti. Teistel osawõtjail alla wiiekümne protsendi.

Finaalwõistlus kooli meistriteistlile algab esmaspäewal kell 4.30 p. l. Eelwõistluste kummagisti grupist pääseb finaalwõistlusele üheksa mängijat.

Tartu kinod

Laine — „Rasputin". Pühap., 5. märtsil k. 12.30 rahwaetenduseks „Rändaw rahwas".

Metropol. „Tulevik on meie".

Apollo: „Saratoga".

Ateen: Noorsooetendused „Lauake, kattu" laupäeval kell 2.30 ja pühapäeval kell 12 p.

Central. Pühapäeval kell 12 päeval õpilas- ja noorsooetendus „Tulevik on meie" ja „Dick ja Doff — „Kui mehed lõbutsevad".

„Vanemuise" teater

Täna „Tantsetenduse" esietendus

Laupäeval kell 8 õhtul toimub teatri tantsijate ja tantsurühma poolt ettekantava *Tantsetenduse* esietendus. Tantsude-õhtu koosneb nii balletist kui ka plastikast. Balletina kantakse ette P. Tshaikovski „Karnevali süit", mis koosneb seitsmest tantsust Plastiliste tantsude arv on kaheksa. Solistidena esinevad: V. Otsus, S Kütt-Looga, I. Roomets, U. Väljaots, F. Saarik, L. Rõigas, H. Parts, E. Põltsamaa ja P. Mirski Peale nende esineb nii balletis kui ka plastikateatri teisi tantsurühma liikmeid.

„Tantsetendus" pakub oma mitmekesise ja huvitava kavaga nauditava ja väärtusliku õhtu.

Pühapäeval kell 1/24 p. l. alandatud hindadega noorsoo- ja lasteteatri poolt eelviimast korda Parijõe noorsoonäidend *„Teraspoiss"*

Täna doktoripromotsioon ülikoolis

Prof. mag. agr. E. Liik kaitseb wäitekirja

Täna kell 13 algab Tartu Ülikooli aulas järjekordne doktori-promotsiooni koosolek, mille korraldab põllumajandusteaduskonnakogu. Tänasel pidulikul promotsiooni-koosolekul kaitseb oma doktori-wäitekirja Tartu Ülikooli loomakasuatuse adjunkt-professor mag. agr. Elmar Liik. Doktoritöö teemaks on: „Eesti shropshiri lammaste willa morfoloogiliste omaduste ja rendemendi uurimusi." Ametliku oponentideks on prof. J. Mägi, prof. R. Mark ja prof. M. Järtwik.

Prof. mag. agr. E. Liik on sündinud 4. juunil 1895. a. Hiiu-Kärdlas. Lõpetas 1916. a. Tartu reaalkooli ja õppis põllumajandust Riia politehnikumis ja Tartu Ülikoolis. Lõpetas Tartu Ülikooli 1926. a. cum laude. Mag. agr. astme omandas 1927. a. Wõttis osa Maailmasõjast ja Wabadussõjast ohwitserina.

Tegutses 1922.—1929. a. Wahi põllutöökoolide õpetajana ja wiimasel aastal oli ühtlasi koolide abijuhatajaks. Täiendanud end oma erialal 1926.—1928. a. teadusliku stipendiaadina kodumaal, Saksamaal, Rootsis, Taanis ja Soomes. Samal otstarbel wiibinud weel 1931. a. ja 1936. a. Saksamaal.

Alates 1928. a. töötanud Tartu Ülikoolis õppejõuna, alul ülesandetäitjana, 1929.—1932. a. dotsendi kohustetäitjana, 1932.—1938. a. dotsendina ja kuni seniseni adjunkt-professorina loomakasuatuse alal. Ülikooli teenistuse kõrwal on olnud 1929.—1931. a. põllutööministeeriumi seakasuatuse eriteadlaseks ja 1931—38 Kuremaa riikliku seakasuatuse katsejaama teadusliikuks nõuandjaks. Kuulub ka paljude erialaliste organisatsioonide juhtiwatesse organitesse.

Oma erialal on prof. E. Liik awaldanud hulga teadusliku töid. Akadeemiliselt kuulub ta „Korp. Wironia" wilistlaste perre.

Tartu turg

Müügil rohkesti apelsine ja sidruneid

Eile oli maalt toiduaineid, nagu kartuleid, taluwõid, odra- ja tatratange, herneid ja ube müügile toodud keskmises rohkuses, wõrdlemisi wähe aga ruki tjahu.

Eelmistel aastatel hakati paastuajal Petseristi ja selle ümbruseist odawahinnalist wõid siinsele turule suuremal määral tooma, mis siin ka mõju awaldamata ei jätnud talu- kui ka piimatalituste wõi hinnale. Tänawu näib lugu kujunewat wastupidiseks. Seni ei ole Petseri ümbruskonnast wõid silmapaistwas rohkuses siia müügile tulnud, samuti on ka taluwõi pakkumine wähemaks jäänud, kui see oli eelmisel kuul. Wiimase asjaolu mõjul on läinud taluwõi hind 10—12 s. kilolt wiimaste päewade sees kallimaks. Muidu aga müügil olewate ainete hinnad olid enam-wähem püsiwad. Peale kodumaa õunte on aga üha suurenemas apelsinide ja sidrunite pakkumine nii lahtisel turul kui ka turuhoones. Suurenewa pakkumise tõttu on ka hind senisest weidi odawamaks läinud.

Müügile oli toodud eile ka mõned tapetud haned, kuid need läksid wahekauplejate kätesse ja rändasid kuuldawasti pealinna turule. Kanamune oli müügil endiselt rohkesti.

Wiljaturul makseti rukkijahu 50 kg eest 8,25—8,50 kr. ja kaerte 82 kg eest 3,25—3,40 kr. Odratangud maksid 19—20 s. liiter, tatratangud 20—25 s. l, herned 20—23 s. l ja oad 15—20 s. l. Paremast talinisust maksetakse juba kuni 23 s. kg. Üldse kõigub praegu nisu hind, ühes arwatud suwiniisu, 19—23 s. ümber kg. Nisupüül maksab wastawalt sordile 28—40 s. kg ja manna 40—42 s. kg. Hinnad nii turul kui ka kauplustes on nisupüülil peagu wõrdsed.

Lihaturul maksid tapetud sead 65—77 s. kg, tapetud lambad 50—65 s., tapetud wasikad 35—45 s. kg ja eluswasikad 8—15 kr. tükk. Wäikemüügil maksis sealiha 75—90 s., pekk ja rasw 90—110 s., pead-jalad 50—60 s., suitsetatud seasink 1—1,60 kr. kg. Lambaliha 55—70 s., wasikaliha 40—60 s. ja weiseliha 45—75 s. kg. Tapetud kanad 1—2,20 kr. tükk, tapetud haned 4—6,5 kr., tapetud kalkunid 4—8 kr.

Kalaturul maksid ahwenad 10—30 s. kg, latikad 25—40 s., sudakad 60—90 s., wärsked silgud 30—33 s., hawid 40—50 s., tursad 13—15 s., lutsud 28—30 s. ja kiisad 12—13 s. Teisi kalaliike müügil näha ei olnud.

Piimasaaduste turul maksis taluwõi 1,50—1,75 kr., piimatalituste wõi kuni 1,87 kr. ja pütiwõi 2—2,10 kr. kg. Hapukoor 95—110 s. liiter, teisewaliku piim 10 s. l, kohupiim 25—40 s. kg ja juust kuni 1,55 kr. kg, wastawalt sordile. Kanamunade paarihind kõikus 12—15 s. ümber.

Aed- ja juurwiljaturul kõweneb peakapsaste hind. Nii nõuti juba paremateist wäljawalitud peakapsastest kuni 25 s. kg. Seega kõigub peakapsaste kilohind praegu 15—25 s. ümber, wastawalt nende headusele. Walged kartulid maksid 1,50—1,60 kr. ja wäikesed punased 2,40—2,50 kr. kott. Muidu olid wana aedwilja hinnad endised Puuwiljaturul maksid kodumaa õunad 2—15 s. tükk wõi 40—60 s. matt, apelsinid enamikus 9—18 s. tükk ja sidrunid 7—10 s. tükk. Nõudmine nii kodu- kui ka wälismaa puuwilja järele on silmanähtawalt tagasihoidlik. Kuremarjad maksid 17—22 s. liiter.

Heinaturul oli heinu ja õlgi üsna rohkesti. Nistiku- ja timutheinad maksid 50—60 s. 16 kg ja rukkiõled 40—50 s. 16 kg.

Küttepuid ja turbaid oli seekord maalt rohkem müügile toodud. Kaseppuudest nõuti 8,5 kr. ja turwastest kuni 4,5 kr. koormast.

Tartu-Rakwere rekordiline malewõistlus

Pühapäewal wõistleb Tartus 100 maletajat

Pühapäewal toimub Tartus rekordiline maleüritus: Tartu ja Rakwere linn kohtuwad males 50 laual. See on Eesti suurim malewõistlus, kus kohtub 100 maletajat.

Matsh algatati rakwerelaste poolt. Rakwere kohta tuleb suureks saawutuseks lugeda 50-liikmelise meeskonna wäljapanekut. Tartu koostab oma meeskonna järgmiselt: Akadeemiline Maleklubi saadab wõistlusele 20 mängijat ja Tartu Maleseltsi — 30 mängijat.

Matshist osawõtjail tuleb registreeruda järgmiselt: Kes soowiwad Akad. Maleklubi kui ka Tartu Maleseltsi poolt kaasa mängida, need teatagu sellest Maleklubile üliõpilasmajja. Oleks soowitaw, et kõik tugewad mängijad wõtaksid Tartu-Rakwere esimesest malelinnawõistlusest osa, teatades sellest kohalikule Maleseltsile. Tartu Maleseltsi poolt on seni wastumängijaid registreeritud 17.

Matsh oma mängutasemelt kujuneb tugewaks. Rakwerelased teatawad, et nende meeskonnas on esimese klassi mängijaid arwult 20 ümber, kuna ülejäänud wõistlejad on wähe nõrgemad.

Rakwere malemehed saabuwad Tartu pühapäewa hommikuse rongiga kell 10.10. Külalistele lähewad jaama wastu Tartu Maleseltsi ja Akadeemilise Maleklubi esindajad.

Tartu-Rakwere linnawõistlus on üheringiline, malendite wärwid laudadel on wahelduwas järjekorras, mille otsustab esimesel laual loos. Mängud algawad üliõpilasmajas kell 11 hommikul. Pealtwaatamine on wõimaldatud kõigile malehuwilistele. Esimesel laual kohtuwad arwatawasti wastne Eesti esimaletaja J. Raud ja rakwerelastest liiduklassi mängija Blumenoff. Matsh jõuab lõpule pärast lõunat ja sama päewa õhtuse rongiga sõidawad rakwerelased tagasi.

Täna «Vanemuises» maskeraad

Täna, laupäeval lõpetab „Vanemuine" oma maskeraadide hooaja. Lõppmaskeraad-karneval algab kell 10 õhtul ja kestab hilishommikuni.

„Vanemuise" näitlejad esinevad ettekannetega, et sisustada ja tujukõllastada viimast maskeraadi.

Pääsmed on eelmüügil „Vanemuise" kassas.

Katoliku kirikule oma trükikoda

Uutele tööstustele anti tegewuslubasid

Tartu linnawalitsuse tööstuskomisjoni koosolekul otsustati anda mitmetele uutele tööstustele tegewuslubasid.

Hendrik Treufeldtile anti tegewusluba nahamäärete walmistamise tööstusettewõtte asutamiseks Kalewi tän. 76. Tööstuses leiaks tööd üks tööline.

Eesti Rooma Katoliku Kiriku Apostlikule Administratuurile anti tegewusluba trükikoja asutamiseks Weski tn. 3. Tööd leiab üks tööline.

Samuel Rennile anti luba puuku-tööstusettewõtte asutamiseks Ilmatsalu ja Õhtu tänawa nurgale tingimusel, et tööstuse ruumidesse seatakse üles automaat-tulekustutaja. Tegewust leiab 2 töölist.

Gerta Karinelile anti tegewusluba naisteriiete- ja pesuõmblemisetöökoja asutamiseks Tammepuiestee nr. 11. Tegewust leiab kaks töölist.

Jaan Antsonile anti ajutine tegewusluba 1. juulini 1939. a. Roosi tän. 28 asuwa ketitööstuse ettewõtte awamiseks. Tööd saab üks tööline.

Friedrich Mettigile ja Richard Asule anti ajutine tegewusluba 1. märtsini 1940. a. mehaanika- ja arstiriistade walmistamise töökoja asutamiseks Riia tän. 52 Tööd leiab 2 töölist.

Aleksander Kangur sai tegewusloa sadulsepatööde ja polstermööbli walmistamiseks G.-Adolfi tn. 38. Tööd leiab üks tööline.

Aleksander Roonile ja Karl Trallale anti tegewusluba fototarwete ja walgustuskehade walmistamise tööstusettewõtte asutamiseks Riia tän. 42. Tööd leiab 3 töölist.

Arnold Mägile anti tegewusluba mööbliwalmistamise tööstusettewõtte asutamiseks Raekoja tän. 38. Tööd leiab 3 töölist.

Ewald Ermi palwe riidewärwimise-, wanutamise- ja presimisetöökoja asutamiseks Meltsiweski tn. 8 jäeti rahuldamata.

Harald Kippusele ja Silwer Jaagerile anti tegewusluba metallsiltide walmistamise tööstusettewõtte asutamiseks Kiwi tän. 3. Tööd saab 2 töölist.

Tartu Linnapanga edukas tegewus 1938. a.

Tartu Linnapanga tegewus arenes 1938. a. jooksul märkimiswäärse eduga ja näitas sealjuures pidewat tõusu kõikidel operatsioonidel.

Nii tõusis panga äriseis kr. 5.413.917 pealt aasta algul kr. 6.589.048 peale aasta lõpuks ehk kr. 1.175.131 wõrra, see on 21,70 prot.

Üldine arwete läbikäik tõusis kr. 82.437.106 peale ehk kr. 10.539.639 wõrra suuremaks 1937. a. üldisest läbikäigust, seega tõus 14,66 protsenti, wõrreldes eelmise aasta arwete üldläbikäiguga.

Kassa reserwid kaswasid kr. 551.048 pealt aasta algul kr. 710.421 peale aasta lõpuks, suurenedes seega kr. 159.372 ehk 28,92 protsenti.

Hoiusummad suurenesid aasta jooksul kr. 4.675.979 pealt aasta algul kr. 5.579.889 peale aasta lõpuks ehk kr. 903.910 wõrra, see on 19,33 protsenti.

Laenud kaswasid aasta jooksul kr. 4.213.051.78 pealt aasta algul kr. 5.233.418.78 peale aasta lõpuks, see on kr. 1.020.367 ehk 24,22 protsenti.

Puhaskasu on saadud 1938. a. aruande aastal kr. 102.951, mis teeb wälja 26,31 protsenti panga põhi- ja tagawarakapitalist.

Panga aktiwast on kustutatud kõik protestitud wekslid ja kahtlase ilmega aktiwa osad. Eelmiste kustutuste arwel on laekunud aruande aastal tulude osas kr. 6.363.

Õhukaitse organiseerimistöö Tartus algab

Tartu Wabatahtliku Kodanliku Õhukaitse Ühingu juhatus pidas reede õhtul järjekorralist koosolekut, et wõtta wastu eelolewaks aastaks tegewuskawa. Praegu on kõikides linnades käimas kodanikkude koondamine selle organisatsiooni ümber. Kawade kohaselt tahetakse organiseerida kuni 20 protsenti linnade elanikkondadest, mis Tartu kohta teeks wälja umbes 12.000 elanikku.

Tartu ühingu liikmete wärbamine on edenenud õige jõudsasti ja juba nüüd, alles möödunud aasta lõpul asutatud ühingul, on üle 400 liikme. Esijoones on kawas liikmeskonnale kursuste korraldamine, et saada teadlikke kodanikke õhu- ja gaasikaitse küsimustes. Selleks moodustati rakenduskonna toimkond, mille juhataja on prof. K. Kirde ja abideks dr. G. Kroll ja abikomissar K. Liiwrand.

Kõikide nende ürituste teostamiseks wajatakse aga raha. Liikmeraha on aastas ainult 50 senti isikult ja sellega suuremate summade kokkusaamine praegu organiseerumise algjärgul oleks raske. Toetuste muretsemiseks ja majandusliikkude küsimuste lahendamiseks moodustati majandustoimkond, kus esimeheks dir. A. Pakosta ja abiks Majaomanikkude Koja Tartu osakonna esimees Kangur.

Et tutwustada kodanikkude laiemaid hulki õhu- ja gaasikaitse küsimustega, seks moodustati neljaliikmeline propagandatoimkond, kuhu kuuluwad pr. E. Saral, W. Troon, Ed. Kõrgwee ja H. Suursöödt. Propagandatoimkonna poolt tuleb lähemal ajal, juba märtsikuus, korraldamisele suurem selgituskoosolek, mis korraldatakse mõnes kinos.

Lähemal ajal esitawad toimkonnad oma tegewusekawad, et juhatusel oleks wõimalik kooskõlastada üksikute toimkondade tegewust.

Sotsiaalkindlustusele alluwate tööliste arw suureneb

1938. a. alul kuulus Tartu Üldhaigekassa alla 1413 Tartus ja Tartumaal asuwat tööstusliku käitist 6528 töölisega, aasta lõpul aga 1533 käitist 7123 töölisega. Seega on aasta jooksul tõusnud haigekassa alla kuuluwate käitiste arw 120 käitise wõi 8 prot. ja tööliste arw 595 töölise wõi 9 prot. wõrra.

Õnnetusjuhtumite wastu oli 1938. a. alul kindlustatud 631 Tartus ja Tartumaal asuwat tööstusliku käitist 5724 töölisega, aasta lõpul allus aga tööliste õnnetuskindlustusühingutele 685 käitist 6186 töölisega. Seega on aasta jooksul tõusnud kindlustusühingute alla kuuluwate käitiste arw 54 käitise wõi 9 prot. wõrra ja töötajate arw 462 töötaja wõi 8 prot. wõrra.

Waba stipendium Budapesti ülikoolis

Soome-ugri Uurimiste Eesti Komitee teatel on waba wastawa Ungari komitee stipendium ühele eesti wõi kaugemate sugukeelte õppijale Budapesti ülikoolis 1939./40. õppeaastaks. Stipendiumi wõiwad saada Tartu ülikooli üliõpilased wõi ülikooli lõpetanud, kes wastawal erialal töötanud ja omawad teatawat ungarikeele tundmist. Stipendiaat saab: priiülespidamise Eötwös-kolleegiumis ja 25 pengöt kuus, peale selle sõidukulud Tartust Budapesti ja tagasi.

Soowiawaldused tuleb esitada Eesti komitee esimehele prof. J. Mark'ile ükskõikult (iga esmasp., teisip. wõi neljap. kl. 10—12, Lai 34) wõi, kui see pole wõimalik, kirjalikult kuni 20. märtsini (Tartu, Kretzwaldi 16).

Töölistejuhid hindasid E. T. Keskliidu tegewust

Neljapäewa õhtul Tartu Töölisühingute Keskliidu nõukogu pidas oma perioodilist koosolekut. Keskliidu seekordset koosolekut juhatas T. T. Keskliidu abiesimees A. Pank, protokollis O. Hirsch.

Peale jooksuwate küsimuste wõeti kõne alla nõukogu koosolekul Eestimaa Töölisühingute Keskliidu wiimase aja tegewus. Ülewaate Eesti Töölisühingute Keskliidu tööst kandis ette E. T. Keskliidu esimees J. Woiman. E. T. Keskliit on pikemat aega tegelenud tööliste kutseühingute põhikirjade kawade wäljatöötamisega. Need põhikirjade kawad on praegu läbiwaatamisel siseministeeriumis. Millal ja missuguses wormis need uued kutseühingute põhikirjad hakkawad kehtima, pole praegu teada. Praegu E. T. Keskliidu juhtiwad organid on tegewuses erialaliste kutseühingute kodukordade kawade wäljatöötamisega. Kuid nende kodukordade kawade lõplik wäljatöötamine sõltub osaliselt kutseühingute normaalpõhikirjadest.

T. T. Keskliidu nõukogu koosolek leidis, et Eestimaa Töölisühingute Keskliit on wiimasel ajal näidanud wähe tegewust. Teisalt aga juhiti tähelepanu miimesugustele Keskliidust olenematuile pidurdawaile teguritele. Suuresti takistawat Keskliidu tegewust kutseühingute normaalpõhikirjade puudumine. Samal ajal on liidu liikmete arw aga tõusnud.

Eelolewal pühapäewal jätkuwad Töölistemajas kutseühingute aasta-peakoosolekud. Eelolewaks pühapäewaks tuleb kokku Tartu Puutööliste Ühing aasta üldkoosolekuks. Samal päewal Ehitustööliste ühingusse koondunud puusepad asutawad erilise sektsiooni.

Öokastikultusest Tartus

Kõik, kes on pidanud liikuma öösel Tartu tänawatel, on wõinud harutihti tähele panna omapärast wooride liikumist. Tawaliselt kaks kuni kolm sõidukit ja mõnikord isegi üks, kuid seesguse woori iseloomustawaks tunnuseks on, et pärast jääb tänawale kauaks ajaks halb lehk. Need on Tartu öökastide mehed, kes peawad tühjendama mustusekaste. Nende öökastimeeste öösine liikumine toimub Tartu linna poolt antud sundmäärause järgi, mis on ilmunud 1922. a. Riigi Teatajas nr. 95 ja kannab pealkirja „Sunduslik määrus wäljaheidete-aukude puhastamise ja mustuse wäljaweo kohta Tartu linnas".

Kui kõikidel teistel aladel oleme suurte sammudega jälginud uuemaid eeskujusid ja teinekord nende jälgimisel isegi end üle pingutanud, siis siin on jäänud üks küsimus kahe silma wahele, mis aga wajab korraldamist. See on paratamatu, et nendest kohtadest tuleb mustust wälja wedada. Iseküsimuseks on aga, kas see mustuse wäljawedu peab toimuma niiwõrd primitiiwselt ning ajast ja arust mahajäänud wiisil.

Linnawalitsus on motoriseerinud pudretiwabriku weowoori ja wäga paljudel juhtudel toimub see kiirelt ja ilma ühegi kodaniku rahu häirimata. Peale weoautode kasutatakse mustuse weoks weel hobusesõidukitel weetawaid hermeetilisi tünne. Kuid kõige selle motoriseerimise ja ajaga kaasasammumise juures on jäänud ikkagi weel liikwele nn. öökastid. Käesolewal korral waatlemegi sel alal Tartus walitsewat olukorda.

Asjaomastest ringkondadest kuuldub, et öötünnidega mustuse weo kaotamine otsekohe pole mitte wõimalik, kuna paljudel majadel on mustuse kastid nii ehitatud, et sealt mustuse wedu teiste weokitega on täiesti wõimatu. Nii tuli weel möödunud aastal öötünnidega wedada ligikaudu 2400 tünnitäit. Ünde linna eelarwesse on wõetud jällegi 1800 mustuse koormat öötünnidega weetult. Mõningatel andmetel olewat ühel kolmandikul Tartu majadel mustuse kastid maa sisse ehitatud nii, et sealt saadakse mustust wälja wedada ainult öökastidega. Juba see tõik, et olukord sel alal on niiwõrd halb, nõuab käsitletud küsimuse kiiremas korras lahendamist. See küsimus tuleb linnawalitsusel lahendada ja nii, et edaspidi ei oleks mustuse wäljawedu kogu maja kodanikkude tülitamine ja nende õõrahu rikkumine. On ju kindel, et osale majaomanikkudest teeb see kulusid, kuid praegune sajand ei luba siiski kasutada enam esiisade primitiiwseid wiise, mis mujal kõikjal kolikambritesse heidetud.

Kodanikkude õõrahu on seadusega kindlustatud, kuid millegi pärast lubab see määrus, mis oma jõult seadustest nõrgem, ometigi kodanikkude õõrahu rikkuda. Selliselt primitiiwselt wiisil mustuse kastide tühjendamise on nähtawasti ebakultuurseks tunnistanud ka Tartu linna sundmäärus, mis ilmus 1922. a. Riigi Teatajas, kuna seda tööd lubatakse teha ainult öösel. Selle „Sunduslikku määruse"... ühes paragrahwis on trükitud: „Öösine wäljaheite aukude puhastamine 1. okt. kuni 1. apr. wõib algada mitte warem kell 8 õhtul ja peab lõpetatama mitte hiljem kella 6 homm., aga 1. apr. kuni 1. okt. wõib algada mitte warem kl. 10 õhtul ja peab lõpetama mitte hiljem kl. 5 homm."

See ongi sundmääruse paragrahw, mis lubab kodanikkude õõrahu rikkumise. Kõige traagikoomilisem on selle juures see, et säärasel primitiiwsel wiisil koppadega aukude tühjendamine rikub kogu majas õhu. Ja mida peab tegema maja elanik — üürnik, kui ta öösile kopsimise ja kolistamise peale üles ärkab ja kui majas olew õhk on rikutud. Meil pole gaasikaitse küsimused weel niiwõrd kaugele arenenud, et igal kodanikul oleks kodus gaasitorbik, mida ta arwatawasti wõiks ka sellisel korral kasutada. Juhul, kui see toimuks weel päewal, siis maja elanikud lihtsalt läheks kodunt ära. Praegune korra juures ei ole wõimalik kuhugi pageda — kuhu ja öösel ikka lähed ja kogu sõ wäljas jalutamiseks on ka tugewamale inimesele liiga pikk.

Neid koduseid majade gaasitamisi on tunda saanud kõik tartlased, kes siin pikemat aega on elanud. See on aga wäärnähe, mille kõrwaldamine on paratamatult tarwilik ja mille kõrwaldamiseks tuleb wastawatel instantsidel astuda samme. Linnas peab kehtiwate sundmäärustega elu olema korraldatud nii, et see oleks kõikidele kodanikkudele ühesugune, hea ja wastuwõetaw. Pole mingit alust Tartus ühe kolmandiku majade elanikke sellisel iga aasta wähemalt kord ja kui halwasti läheb, isegi kaks korda „karistada". Pole parata, ühel kolmandikul majaomanikkudel tuleb teha seda, mida teised juba teinud ja mille teostamine on hädawajalik.

Olukord on seda pahem, et öökastide mehed ei pea liikuma mitte ainult äärelinnades, waid ka südalinnas kõige käidawamatel tänawatel on maju, kus mustuse kastid ei ole ehitatud maks wate nõuete kohaselt. Käesolewal korral on seemitmetuhande perekonna palweks, et see küsimus saaks lahendatud. Ka majaperemehed ei saaks sellega otsest majanduslikku kahju, kuna igakordne mustusekastide tühjendamine öökastidega läheb tunduwalt kallimaks teistest wiisidest. Aastate jookful hoitakse kokku kulud, mida wajatakse mustusekastide ümberehitamiseks. Majaelanikkudel ei tuleks aga kannatada ebamugawusi, mida põhjustab paljudes kohtades praegune olukord. Wõib loota, et ka Tartu linnawalitsus astub tarwilikke samme, muutes wananenud sundmäärusi nii, et need kõrwaldaksid selle ebakultuurse wäärnähte.

—e

Täna balleti esietendus

„Vanemuise" tantsurühma esimene tantslavastus „Karnevali süit". — Pierettid, pierrood ja jumalik Veneetsia...

Muljeid tantslavastuse peaproovilt

Vasakul — Frieda Saarik soolotantsus „Kurb valss". Paremal momente balletist „Karnevali süit". Ülal: vasakul ääres — Siina Kütt-Looga ja Ilmar Roomets, paremal — Hilja Pärts ja Liidi Rõigas. All — Velda Otsus ja Udo Väljaots

Peaproov veidi hilineb. Tantsijad on seotud teenistuskohtadega linnas, seepärast ei suuda täpselt koguneda.

„Pole parata," — kurdab liiklemisjuht ootajatele, „kasinast palgast, mida tantsijad teatris teenivad, ei piisa. Enamikus nad päeval käivad töös ja õhtul pühendavad end tantsule."

„Nii siis teatud määral amatöörtrupp. Aga ometi..."

Orkestrihelid katkestavad vestluse. Eesriie tõuseb balletiks „Karnevali süit".

Dekoraator on kasutanud tänulikku miljööd. Veneetsia romantiline kirevus laseb end tõhusalt kujutada eriti balleti rajamiseks. Seal on kanalitelinna „klassilised" tunnused — vöödilised ostid, dekoratiivne gondiinina, Doodzhide palee fassaad ja veepinna sillerdus. Kahju, et lava ei võimalda diapositiivide kasutamist.

Nii palju suudab pilk hetke jooksul tabada lava taustalt, siis juba keerlevad rambi taha tantsijad.

Neli pierrood valmistuvad karnevalile minekuks ja siirduvad igaüks isesuunas väikesele seiklusele. Tühjale lavale hetk hiljem tõttavad kolm hilinenud pierretti, nad on veel maskeerimata ja ehivad end pidustusteks. Neid vaatleb pierroo, kellele üks tütarlastest hakkab meeldima. Nad jäävad kahekesi ja pärast armuavaldust pierroo kingib pierretile roosi. Siis tormab lavale jõuk karnevalirahvast ja lahutab armunud paari. Nad viivad kaasa pierreti. Pierroo püüab karnevali keerises leida oma südamedaami, kuid kuna tütarlapsed on ühtlaselt riietatud ja maskides, ei leia ta teda. Kui tulevad kaks paari, kes üksteist karnevalil leidnud, armunud pierroo arvab ühes tütarlapses tundvat oma pierreti, ta püüab talle läheneda, kuid paarid lahkuvad. Siis tantsib lavale üks pierrodest tooma oma südamedaamile serenaadi. Viimane ilmubki rõdule ja pärast peitemängu leiab serenaaditooja. Taas kingitakse roos. Kuna on juba kaks roosiga daami, satub meie pierroo päris segadusse oma neiu otsimisel. Meeste vahel tuleb „armukadeduse duett" ja siis hoogne finaal. Otsitud pierrett on valitud karnevali-kuningannaks ja kantakse kätel lavale. Ta viskab oma roosi tagasi pierroole. Järgneb muidugi „happy end".

Nii on lühidalt balleti sisu, mida pole raske jälgida. Kirevust ja värvidemängu on palju, aga ka ülemeelikut karnevalituju, eriti finaalis. Need on muljed, mis jättis peaproov.

„Ärgu tantsusõbrad tulgu esietendusele suurte eelarvamistega," pajatab prl. Urbel, „see on meie esimene katse anda balletti, mis Tartus veel nii võõras ala."

Aga siiski suursündmus, millelt ei tohiks puududa ükski tantsusõber.

Teatrireporter.

Ülikool

2 professuuri wabad

Tartu ülikooli õigusteaduskonnas on wakantseks kuulutatud 2 professuuri. Õigusteaduskonnakogu otsusel ja ülikooli walitsuse kinnitusel on wabaks kuulutatud kaubandusõiguse ning kaubandusprotsessi ja tsiwiilõiguse ning tsiwiilprotsessi professuurid.

Wabadele kohtadele kandideerimise ajaks on ette nähtud 45-päewane ajawahemik arwates Riigi Teatajas ilmumise päewast. Seni on kaubandusõiguse ning kaubandusprotsessi professuuri ülesandel lugenud rahwuswahelise õiguse korr. prof. A. Piip ja dr. jur. M. Nurk. Tsiwiilõiguse ja tsiwiilprotsessi wakantsel professuuril on seni ülesandel pidanud loenguid mag. jur. E. Ilus ja mag. jur. T. Grünthal.

Kiriklikke teateid

Ülikooli kirik. Pühap. kell 10 homm. jumalateenistus, cand. W. Tubin. Kell ½12 l. lastejumalateenistus Peeter Põllu tn. 2.

Leeri algus 13. märtsil; ülesanda teisip., neljap., laup. kl. 4—5 p. l. Wallikraawi 25.

Op. J. Köpp.

Katoliku kirik. 4. märtsi õhtul kl. 7.30 litaania. 5. märtsi homm. kl. 8.30 lit. misja; kl. 10.30 lauldaw missa Ekstj. Eduard Proffittlichi karjasekirja lugemisega eesti keeles; p. l. kl. 5 p. ristitee, eestikeelne paastujutlus ja sakramentaalne õnnistus; kl. 6 ettekanne eesti keeles Gustaw Adolfi t. 53 waikuse ja süwenemise nõdaal puhul. 6. ja 7. märtsi õhtul kl. 8 eestikeelne ettekanne Gustaw Adolfi tän. 53.

Missa argipäewil homm. kl. 8 kirikus, laupäewal õdede kabelis.

Päästearmee, Wabaduspuiestee 12. Laup. kell 7.30 õht. äratuskoosolek. Pühap. juhatab kolonel Mohell Soomest koosolekut. Kell 10.30 h. pühitsuskoosolek; kell 1 päewal pühapäewakool; kell 7 õht. päästmiskoosolek. Esmasp. kell 7.30 õht. laulu- ja muusika kawa ja kolonel Mohell jutustab „Sõjamälestusi" Soomest ühenduses Päästearmee tööga.

Teisip. kell 7.30 õ. äratuskoosolek. Neljap. kell 7.30 õht. Karskus- ja kaswatusõisuline huwiõhtu. Kõneleb hr. E. Kubjas.

Kapt. W. Muul.

Adwentkirik, Lille 18. Pühapäewal kl. 7 õhtul E. Ney kõne: „Kolme ingli teadaanne maailmale". Walguspildid, pasunakoor, laululehed.

Teisipäewal kl. 7 õhtul kõneleb E. Ney. Laulukoor, walguspildid, laululehed.

Margikorjajad, tarwitage juhust! Eesti 1938. a. Caritas-blokk ainult kr. 2. Suures valikus **Eesti** ja wälismaa **postmarke,** paliu uudiseid, ribaraamatuid mitmes suuruses, margi kleeppaber jne. Samas ostetakse **Eesti** ja wälismaa **postmarke,** suuremaid margikogusid ning vanu saksa ja prantsuse ajakirju, näiteks Paris, Beaute, Sex-Appeal, Figaro jne. Margiäri **„EESTIMARK",** Tartu, Rüütli 9.

Walga maawalitsuse stipendium Tartu Õpetajate Seminari juurde

Walga maawalitsus, arwesse wõttes meesõpetajate puudust, on otsustanud ajutada stipendiumi Tartu Õpetajate Seminari juurde. Stipendiumi suurus on 100 krooni õppeaastas ning see antakse ühele Walgamaalt päritolewale Seminari meesõpilasele.

Loenguid rahwaülikoolis

Pühapäewal korraldab rahwaülikool järgmised rahwaülikud ettekanded:

Kalewi tän. 24, Kaitsemalewa ruumes demonstreerib instr. H. Tantsjaar gaasitorbikute drilli ja materjalide osi.

Ülikooli peahoones, füüsika instituudi ruumes kõneleb dir. E. Öpik ainel: „Taewakehade elu ja elu taewakehadel". Loengut selgitawad walguspildid.

Kompanii tän. 5, Linna Pedagoogilise Muuseumi ruumes kõneleb H. Kõiwa: „Puude wääristamine". Samas toimutwad ka tarwilikud harjutused.

Kõik eelpool märgitud loengud algawad kell 12 päewal. Sissepääs kahele esimesele loengule on waba, kuna aianduse kursusele pääseb maksuliste kaartidega.

Wälismaalaste arw Tartu tööstustes langeb

Wiimastel aastatel on wälismaalaste ja kodakondsusetute osatähtsus Tartus ja Tartumaa tööstustööliste seas järjekindlalt langenud. Nii oli 1936. a. suwel 24 wälismaalast ja 21 kodakondsusetut, talwel 15 wälismaalast ja 13 kodakondsusetut, 1937. a. suwel 12 wälismaalast ja 11 kodakondsusetut, talwel 12 wälismaalast ja 9 kodakondsusetut, 1938. a. suwel ja talwel ainult 8 wälismaalast, kuna kodakondsusetuid Tartu ja Tartumaa tööstustes üldse enam ei töötanud.

Kõnesid ja koosolekuid

„Karskuse Sõbra" huwiõhtul pühapäewal kell 8 õ. Eesti Karskusliidu ruumes. Gustaw-Adolfi tn. 18 kõneleb E. Bräun teemal: „Meremehe tähelepanekuid reisilt ümber maakera". Kõnet selgitawad walguspildid. Seltskondlik osa. Osawõtt kõikidele waba.

Tartu Eesti Noorsoo Seltsi kõnekoori harjutus on esmasp. kell 8 õhtul hr. Ed. Looga juhatusel Tartu Kutseinduste Kodus, Kompanii tn. 2.

Akadeemilise Ajaloo-Seltsi ettekande-koosolek on pühapäewal kell 16 ülikooli aud. nr. 1. Päewakord: Mag. E. Laid: „Wäljakaewamised Warbola Jaanilinnal 1938".

Eesti Akadeemiliste Naiste ühingu üldkoosolek on pühapäewal kell 16 Eesti Naisüliõpilaste Seltsi ruumes. Peale üldkoosolekut on sealsamas klubiõhtu, kus ettekandega esineb E. Toomse: „Haridusliikud küsimused ajakirjanduses". Kõiki liikmeid palutakse koosolekust osa wõtta.

Lühidalt

Wabadusristi Wendade malewkonna pidu

Wabadusristi Wendade malewkond ja naiskodukaitse 1. jaoskond korraldawad täna õhtul Malewa ruumes perekonna-õhtu. Peaõhtul kantakse ette malewkonna ja jaoskonna tegelaste poolt T. Brakfi komöödia „Professor Keigarts". Näidendis on kaastegewad prouad K. Karask, E. Saral, A. Sepp ja härrad J. Kuusik, J. Aro, J. Sepp, J. Woist, W. Kurko, H. Kits, A. Sawisaar ja weel teised.

Tütarlastegümnaasiumi wilistlaste pidu

Pühapäewa õhtul Tartu Tütarlastegümnaasiumi Wilistlaskogu korraldab kooli ruumes peo kehwemate õpilaste toetamiseks. Esinewad wilistlased W. Jurak, H. Hansson, M. Suits, A. Asman, H. Buil jt. Tantsiwad wil. P. Roowe õpilased ja laulab kahekordne meeskwartett. Pidu algab kell 7 õhtul.

Äriteenijate pidu

Tartu Äriteenijate ühingu peo- ja muusikatoimkonna poolt korraldatakse laupäewal kell 9 õhtul piduõhtu Tuletõrjemajas. Eeskawalises osas esineb ka ühingu laulukoor.

Kaitsemalewa orkestri pidu

Kaitseliidu Tartu Malewa orkester, mis wiimastel aastatel A. Wirkhausi juhtimisel edukalt on tegutsenud, korraldab pühapäewa õhtul algusega kell 19,30 malewa ruumes peo. Külalisena juhatab Kaitseliidu orkestrite insp. S. Tammar. Peost on lubanud osa wõtta ka kahe Läti Kaitseliidu parema orkestri esindajad.

Kaks uut tööliswanemat

Tartus on tööliswanemate arw suurenenud kahe tööliswanema wõrra. Nimelt teostawad töölised neil päewil tööliswanema walimise R. Kaltenbergi ja Ko. nahawabrikus ja Ferdinand Sassi puutööstuses. Esimeses waliti tööliswanemaks Walter Waaber ja asetäitjaks Tuwe Teras-maa, teises tööliswanemaks August Tani ja asetäitjaks Oskar Abel.

Tänaseid sünnipäewi

Johannes Voist, Tartu linnavalitsuse kogukonnamaksu-ametnik, sündinud 4. märtsil 1904. a. Tartus. K. L. Tartu Maleva Vabaduse Risti Vendade Malevkonna propagandapealik.

Öösel wastu pühapäewa

Öösel wastu **pühapäewa** on awatud järgmised apteegid: L. Ginizinski, Wõidu tn. 5; H. Siim, Narwa tn. 88; H. Parts ja P. Reinhold, Riia tn. 51.

Tartu Taimekoitlaste Ühingu kõnekoosolek on pühap., kl. 4 p. l. Karskusliidu ruumes (Gustaw-Adolfi t. 18). Kõneleb T. Awingo: „Mahlade toitewäärtus ja walmistamine". Osawõtt kõigile waba.

Tartu Perenaiste Seltsis esmasp. kell 20 Pedagoogilise Muuseumi ruumes liikmeõhtu, kõneleb pr. Kuperjanow oma Soome reisust.

Tartu Kommertsgümnaasiumi Wilistlaskogu peakoosolek on pühapäewal kell 17 kooli ruumes. Koosolekule järgneb omawaheline kooswiibimine teelauas. Palutakse wilistlasi rohkel arwul osa wõtta.

Wastutaw peatoimetaja Jaan Kitsberg.
Wäljaandja: E. K./Ü. „Postimees".
Trükitud „Postimehe" trükikojas. Tartus.

OSTMISED

Soovitakse osta ehitusmaterjaliks
palke ja propse
Pakk. saata kuni 15. 3. 39 Tartu, Suur-Kaar nr. 12—3.

Soovitakse osta
sõiduautot
1934. a. mudelist alates. Teat. hind, firma, aastamudel. Võib ka kerget remonti nõud. olla. Teat. „Post." rmtkpl. „Auto 38".

Soovin osta
wäiest maja
linna või maale. Pakk. „Post." rmtkpl. „Väike maja nr. 2".

Soovin osta pruugit.
pianiinot
Kirj. „Post." rmtkpl. märgus. „Es-duur" all.

Soovitakse osta pruugit., kuid korras
kohverkirjutusmasinat
Pakk. kirjaproovi ja hinnaga saata: Petseri, postk. 70.

Soovin osta pruugit.
pianiinot
Teat. „Post." rmtkpl. „Kiiresti" all.

Vajan alalist
täispiima-
toojat. Aleksandri t. 61, kauplus.

Soovin osta pruugit. „Fordson" traktori
rihmaseibi
Pakk. saata ühes hinnaga: A. Kann, Kärkna p.-ag.

Ostan hobuse-
sõnnikut
ajakohase hinnaga. Kalevi 84, Karindosk. Võin ka ise ära vedada.

Soovin osta Tartu lähedale korralikku, väiksemat
talu
Läh. teat. palun saata „Post." rmtkpl. „Nr. 38" all.

Hobusesõnnikut
ostetakse nüüd ja edaspidi. Õnne tn. 12.

Ostan kuiva
willimismaterjali
Lembitu 3—3.

Soovin osta vana
hoonet
või kuiva villimismaterjali. Teat. Kuu tn. 13—7.

TUNNID

Õpetaja annab
tunde
matemaatik., eesti keeles ja keemias kesk- ja algkooli kursuse ulatuses. Lootuse t. 22—6.

Young man (stud.) wishes to have
conversation
in English. Write „L. 13", „Postim." rmtkpl.

TÖÖ OTSIMISED

16-a. tütarlaps, 6-kl. algkooli lõpetanud, palub mingisugust
tööd
ärisse või kinno. Vajan tõsiselt ülalpidamiseks teenistust. Kirj. „Post." rmtkpl. „Maalt pärit 403".

Aus, korralik, töökas ja tugev
noormees
palub mingisug. teenistust õpilasena, kas ärisse, tööstusse jne. Pakk. „Post." rmtkpl. „Sümpaatne 15".

Lp. juuksurid! Palun võimald. meestöö alal vilunud
juuksurile
koht. Oman kutsetunnistuse. „Post." rmtkpl. „Vajan kohe".

Korralik noor
abielupaar
põllutöödes täiesti vilunud, soovib kohta korralikku tallu. Teat. Elva, Otepää tn. 31, Rebase maja.

2 tüdrukut ja poiss
soovivad tallu teenijaks minna. Narva tn. 36. Teat. saab hoovipoisilt.

Mitmesugused

Vabad prl. ja pr. maalt või linnast, vanus 18—28 a., kes omavad kaasavara või ameti,
tutvuge
noorelt leseks jäänud korraliku ning karske noormehega. Kirj. palun „Postim." rmtkpl. „Maalt pärit 403".

Wanem härra!
Olete vaba? Miks nii? Kirjutage, ei kahetse, enesest natuke, õige nimi ja aadress. Olge sõbraks samasugusele naisele. Kirj. „Postimehe" rmtkpl. „Vaikne igatsus 50" all.

Armas poisu!
Ütle ometi kord, millal kosid sa mind! Kirjad „Post." rmtkpl. „Lepalind".

Korralik, autoriteetne poissmees, 34 a. v., ettevõtte alal töötav,
tutwuks
jõukama preili või pr. Kirj. „Post." rmtkpl. „Ühine tee" all.

Lp. preilid, lesed!
Tutvuge
abiellum. kena, karske ja heasüdaml. mehega. Kirj. „Post." rmtkpl. „25+175".

Naine, kui igatsed korralikku, karsket, koduarmastajat, vaikse iseloomuga
elusõpra
siis kirjuta 45-a. jõukale ametmehele. Kirj. „Post." rmtkpl. „45".

Asunduskrunt (mõisa süda), 45 vkm. põldu,
pooleterale anda
Teat. saab Tartus, sissesõiduhoov „Räpina" hoovipidajalt kuni 20. märtsini s. a.

Hallo!
Kas leidub tütarlapsi, kes on huvitat. spordist ja sportivast noormehest? „Post." rmtkpl. „Karske 455".

Talu
rendile või pooleterale anda pikemaks ajaks. Kodijärve v., Ermiko talu. Teat. saab koha pealt.

Tartu elama asunud karske noormees
tutvuks
õrnahingelise, koduarmastaja tütarlapsega. Vanus kuni 25 a. Kirj. „Post." rmtkpl. „Riigiteenija 29".

Veskit
rentida või osta, soovitav vesiveski. Kirj.: Tagula, pk. 9.

Elum. tõttu edasi anda südalinnas hästiminev, vana, sissetöötatud
koloniaaläri
ühes inventariga. Teat. „Centrum", Rüütli 16.

Talust
rendile anda 15 vkm. põldu. Suure-Kambja as., Kenderi talu.

Igatsen ligemat
sõprust
vähemat kasvu naisega. Kirj. „Post." rmtkpl. „Ligem sõprus".

Kambja kiriku juures Tooma talu
rendile wõi pooleterale
anda pikemaks ajaks. Kaupa teh. koha peal.

Rannu v., Verevi k. Sandimärdi t. anda pikemaajalisele
rendile wõi pooleterale
Teat. Õnne 23—5.

Alaona talu
Palupera
jaama lähed., 150 vkm. suur, tervelt wõi osade viisi rendile wõi pooleterale anda. Ligemalt koha peal.

Ära anda talu
rendile wõi pooleterale
Pala-Jõe vallas, Nõva külas, Gerni t., end. M. Kaasik. Kaupa teh. koha peal, reedel 10. märtsil s. a. Oman. A. Uibo.

Wanatraamitauplus
sissetööt. kohal, elumuutm. tõttu ühes kaubaga ära anda. Narva tn. 9, Jänese passaazh, pood nr. 96.

Räpinas
müüvad „Postimehe" üksiknumbreid, võtavad tellimisi ja kuulutusi vastu
A. ALVERE.
JOH. LOODERAUD
R. KIODOSK.
ED. KALA.
J. SERMANDI.
LEEVAKUL:
ED. PEEDOSK.
H. UUSTARE.

Leitud

Tulnud pruun
linnutoer
„Stihelhar". Kätte võib saada kuulutuse ja söögi kulu eest Jaama tn. nr. 74, A. Naritsalt.

Kui teie tahate vältida meelepaha ja piinlikkust mõnegi ebaõnnestumise puhul elus, siis muretsege endale moodsa elu käsiraamat:
Käitumine tänapäeval
Kombeid ja elujuhiseid. Dowdalli j. t. järgi. Hind kr. 3.25 ja üleni riideköites kr. 4.45.
Sisu: Peen toon kodus ja majapidamises. Hea toon seltskonnas. Peen toon avalikkuses. Sündmused perekonnas. Kunst rõivastuda. Hea välimus. Kinkimisest. Daamist, džentlmenist ja snoobist. Peen toon kirjal. läbikäimises. Spordist. See on täiesti uut tüüpi raamat! Ta põhilauseks on: edu elus on iga isiku enda teha!
„POSTIMEHE" RAAMATUKAUPLUSES
TARTUS, SUURTURG 16.

Juhuslikult odava hinnaga müüa täiesti sõidukorras 4-istmeline, väike kinnine „Opel"
sõiduauto
Ostusoovist teatada „Postimehe" rmtkpl., Suurturg 16 märgusõna „Otstarbekohane masin" all.

Kuiv, soe, seesmiselt ümber korraldatud
mooderne tööstuseruum
(ca 64 m² p.-p.) puhtamale tööstusele ära anda. Samas võib töötur 3-toal. korteri saada. Narva tn. 71—1, telef. 2-71.

Müüa vähetarvitatud ja hästihoitud
veoauto
„Ford" 4,5 tn., 1938. a. mudel. Lähemaid teateid annab k.-m. L. Selmanovitsch & Poja ärijuht, Tartus, Uueturu 19. Telef. 4-36 ja 12-00.

Vajatakse noort, andekat tütarlast
tantsutruppi
Tulla pühap., 5. skp. kell 12 p. Eha tn. 20—4.

Tartu Äriteenijate Ühing
Tuletõrjemajas, laupäeval, 4. märtsil
30. aastapäeva tähistamiseks
segaeeskavaga
perekonnaõhtu
Tantsuks „Mustlasjazz". Algus kell 9 õhtul.
Pääsmed: liikmed 50 snt., võõrad 75 snt.
Peotoimkond.

Ratsarüg. U. L. U.
4. skp. kella 21—3 „Sõdurite Kodus", Tähe tn. 13
kontsert-tantsuõhtu
Saal illumineeritud.
Tantsuks 2. div. ja L'Organola jazzorkester.

Masinatarvitajate Ühingute Liidu
traktorijuhtide erikursus
Eidaperes
algab 13. märtsil ja lõpeb 6. aprillil s. a. Sellele erikursusele võetakse neid, kellel kaitseväe sundaeg teenitud, kes on varem lõpetanud Masinatarvitajate Ühingute Liidu motoristide-traktorijuhtide kursuse ja vähemalt kaks aastat traktoriga töötanud, sellest üks aasta künnipraktikat. *Osavõtjate arv on piiratud.* Korter koha peal saadaval. *Selle erikursuse parimatele lõpetajatele soovitatakse kohad.*
Üles anda: Eidapere p.-ag. pk. 6 ja Tallinnas, Masinatarvitajate Ühingute Liidus, Müürivahe 7—11.

E. SILLA 3-nädalalised keedu- ja majapidamise
kursused
algavad 13. märtsil s. a. Tartus, Suurturg 11—2. (Viimast korda enne suve-vaheaega.) Õpetatakse kõigi toitude ja jookide valmistamist vastavalt uuele *tervislikule toitlusviisile.* Lauakatmine ja kaunistamine. Lõpet. tunnistused. Ülesandmisi võetakse vastu kella 10—12 p. Sealsamas saadaval suure tähelepanu osaliseks saanud täielik *E. Silla Keedu- ja majapidamisraamat,* 640 lk., hind 3.80 kr., köidetult 4.80 kr.

Teatame,
et 5. märtsil kavatsetud peo-õhtu on tehnilistel põhjustel edasi lükatud 19-ni. 5-ks märtsiks lunastatud pääsmed on 19-l maksvad.
Tartu linna IV Reaalkooli
Vanemate komitee.

HARJU MAAVALITSUS vajab tervishoiu-
ARSTI
Risti jaoskonda. Sooviavaldused ühes lühikese elulookirjeldusega ja kutsetunnistuse ärakirjaga esitada maavalitsusele kuni 18. märtsini s. a.
Harju Maavalitsus.

Vajan suurte kogemustega
mees-karjaravitsejat
põhipalgaga 70 kr. kuus. Pakkumised ühes kirjeldustega saata Tartu postk. 53,
V. Puskar, Ülenurmes.

Müüa
saepuru
küttepuid
küttepinde
Paabo lauavabrikus, Aleksandri tn. 104, tel. 2-20.

Müüa pruugitud
«Lanz» - aurukatel
100 HP, kondensaatoriga.
höövelmasin
saeraam
Paabo lauavabrik Tartus, Aleksandri tän. 104, telef. 2-20.

ÕVANURME VEEÜHINGU
peakraavi kaevamine
mahuga 5195 kantmeetrit, algab juuni lõpul s. a. Töövõtjail ilmuda kuni 26. märtsini s. a. Õvanurme külla, Matto tallu (Tabivere jaamast 4 km). Telef.: Tabivere 6-d, O. Paabo.
Juhatus.

Tartu Linnavalitsus annab välja avalikel enampakkumistel 18. märtsil 1939. a. kell 12 Tartus, raekojas, linnavolikogusaalis Tartu linna
veevärgi veetorni ehitustööd
mida töövõtja on kohustatud täitma oma materjalist, oma teenijate, tööliste, tööriistade ja kõigi teiste abinõudega.
Pakkumised peab esitatama Tartu Linnavalitsusele 18. märtsiks 1939. a. hiljemalt kl. 12 või saadetama postiga määratud ajaks kinnises ümbrikus, milline varustatud märgusõnaga „Tartu veetorni ehitustööd".
Pakkumine peab sisaldama RHS § 42 ettenähtud andmed.
Pakkumiste tagatistrahvi suurus on 5% pakutavate tööde koguhinnast. Lepingu korraliku ja tähtajalise täitmise kindlustus on 10% kogu lepingu tasusummast.
Pakkumiste tingimuste, lepingu kava, tööde kirjelduse ja projekti ning selle lisadega võib tutvuda ja neid saada 10-kroonise tasu eest Tartu Linnavalitsuse Ehitusosakonnas (raekoda, III k.) tööpäeviti kella 11—12; sealsamas antakse ka seletusi töövõtte kohta.
Linnavalitsus jätab endale õiguse valida kontrahenti, arvesse võtmata pakutavate hindade odavust.
Tartu Linnavalitsus.

Mitmesugused

Hallo!
neiu! Van. 25—35. Kui oled üksik ja tahad olla jäädavaks sõbraks kesk eluteed üksi jäänud karskele ja õilsahingelisele mehele, siis kirjuta. Kirj. „Post." rmtkpl. märgus. „Jäädav sõber ainult ühele".

---

30 km Tartust, Lõuna-Eestis suurem
talurahva-kauplus
ühes maa, maja, kauba ja riigiviina ning õllemüügi õigusega kiires korras elumuutm. tõttu edasi anda. Võib ka linnamaja või hea talu vastu vahetada. Raudtee lähed., rahvarikkas ja hästi sissetöötatud kohas. Kirj. „Postim." rmtkpl. „Kr. 11.000" all.

Eriti soodsatel tingimustel
talu
pikemaks ajaks
rendile anda
26 ha suur, ühes tükis, põldu 12 ha. Pikad, veerj. saviliiva-põllud. Hea heinamaa. Võib pidada 6—8 lehma. Hooned korralikud. Talu asub Jõgeva-Põltsamaa omnibuseliini lähedal. Kõik talu liiklemisteed head ja tarvilikud asutised lähedal. Teat. „Post." rmtkpl. „Eritingimused".

Sümp. korralik, õrnatundeline 29-a. pr., mittesobivas abielus,
tutvuks
hingelise sõbra leidmiseks intellig., ausa, vaba, kindlat elukutset-teenistust omava härraga, et ehitada veel kord ühisel nõul üles purunenud varemed, kus tunda vaikset õnne. Vanus 29—40 a., soovit. foto ja lühike enesekirjeldus. Kirj. palun ilma kohtamiskutseta „Postim." rmtkpl. „1486".

Kes haritud, intellig. härradest või korralikest tudengeist
tutvustaks
peatselt 2 päevaks Tartu sõitvale 24-a. pealinna preilile linna? Kulud enda eest võin ise tasuda. Läh. teat. „Post." rmtkpl. „Külaskäik".

Suurema äri avamiseks vajab daam kapitaliga
osanikku
ausat, intellig. härrat vanemais aastais. Kirj. elulook. „Post." rmtkpl. märgus. all „Kapital + 2".

Preilid ja vabad noored prouad! Teiega meeleldi
tutvuks
ebasobivas abielus olev 30-a., intellig., haritud mees, et meelelahutuseks ühiselt mööda saata vabu tunde. Kirjad saata „Post." rmtkpl. „X 30" all.

Noor, haritud talutütar soovib
tutvust
Soovitav kristlik maailmavaade. Kirj. „Postim." rmtkpl. „Ruth".

TÖÖ OTSIMISED

Ametiasutised ja ettevõtted!
Keskkooli haridusega, väga aus ja õiglane, ning korralik noormees soovib kohta mingis. kantseleitöö peale. Om. kantselei-kirjut. praktika kaitseväes. Pika aja peale koha eest ühe kuu palk soovitajale. Kirj. saata: Tartu maak., Kambja, „E. Laskurl. 1937. a. III kl. tunn. nr. 91 ettenäitajale".

Lp. kangrud, tööstusrid, kaupmehed! Palun võimaldage korralikule neiule
kanga-kudumistööd
Oman laiad soometeljed. Nõust. ka tööstusse tööliseks tulema. Kirj. „Post." rmtkpl. „Kangur + tööline".

Juuksur-preili, kutsetunnistusega, soovib 15. skp.
kohta
paremasse ärisse. Pakk. „Post." rmtkpl. „363".

Gümn. harid. noor proua palub
kohta
ärisse, kassasse. On sel alal tööt., või midagi muud kergemat tööd. Kohanen kiiresti. Tunnen masinakirja ja raamatupid. Pakk. „Post." rmtkpl. „Energiline 356".

Vanem, vilunud
auto-mehaanik
otsib teenistust. Võin ka kohapeal remonti teha. Või leidub osanikku töökoja avamiseks. Teat. „Post." rmtkpl. „Tehnik".

Maja- ja taluperemehed! Teen igasugust
remonttööd
parandan ja poleerin mööblit, teen uksi, aknaid jne. igaühel omas kodus. Teat. „Postim." rmtkpl. „Isikut. n. 1097".

Sõjaväest vabanenud 19-a. noormees palub tungivalt
teenistust
Varem tegutsen. koloniaalkaupl. Kirj. „Post." rmtkpl. „Tungiv 84".

Korralik, töökas neiu palub mingit
tööd
Võib ka õpilase- või passijakoht olla. Endiselt kohalt soovitused olemas. Teat. „Post." rmtkpl. „Töökas 468".

Lp.
juuksurid!
Palun võimaldage hästi vilunud meestöö tegijale koht. Tunnen ka naistööd. Pakk. „Post." rmtkpl. „Maimu".

MÜÜMISED

Kes omab
Sprenk-Läte
patent pais-püst-
klaveri
see tiivikut ei vaja. Kõlavärvingu poolest ei suuda isegi t i i v i k püstklaveriga võistelda. Näha Rüütli tn. 25. Tallinnas Kuninga tn. 5, K. Jürgensoni juures.

Müüa
terasniiesilmad
1675 t.,
ülikooli juubeli raha ja Üldine Ajalugu
(N. Kanni toim.), 32 r. Pakk. ühes hinnaga „Post." rmtkpl. „Niiesilmad".

Müüa
sepa-lukusepa tööriistad
alasist kuni treipingini. Sündsad maaseppadele. Läh. teat. Rakke, pk. 34, pr. A. Rückenberg.

Majad ja talud
müüa: 1) uus maja suure aiaga, tänavanurgal, päriskrunt, väljamaks 6500 kr.; 2) uus maja aiaga, hind 9575 kr., võlga 3500 kr.; 3) suurem kivimaja, avarate tööstusruumide ja korteritega, hind 35.000 kr., 4) talu raudteej. lähed., 130 vkm., väljamaks 7500 kr. Peale selle majad ja talud väljamaks. 1500—60.000 kr., suvilad, ehituskrundid, veskid jne. „Vahetalitus" Tartus, Võidu 7.

Kohe müüa
mahagoni büroo, lillelaud, suur vanaaegne tualettpeegel, sünnis rätsepale või ärisse, suur lahtikäiv söögilaud, voodi vedrumadratsiga ja teisi asju. Võru tn. 150.

Müüa
talu
22 km Tartust, suurus 65 rvkm, põldu 35 vkm., ülejäänud osa mets, heinamaa ja karjamaa, ühes tükis. Teat. saab Tartus, Narva tn. 1—3, peale kella 4.
M. Lillast.

Aednikud! Viimased pikad
rukkiõled
müüa mattideks. Turu n. 55—2.

Telliskive
müüa suuremal määral ja mitmes sordis. Laeva, I. Piliste telliskivitööstus, tel. Laeva 2-a.

Müüa
puhtaverelised
valged spits-kutsikad. Gustav-Adolfi t. 5—4, telef. 5-72.

Elvas, Valga tän. 7 (end. Margus'e majas) müüakse igasug. pikkuses hööveldatud, täiesti kuivi
laudu ja liiste
Hinnad mõõdukad. Telef. nr. 58, Elva.

Talu
Viljandi-Tartu 1-kl. tee ääres, ½ km meiereist, suurus 112 r. vkm., põldu 45, uued hooned, jõgi krundis, müüa. Teat. J. Ainola, Viljandi, Tallinna t. 8.

Müüa sõidukorras 2-t. Chevrolet
veoauto
J. Kuperjanovi 29.

Kuhi
ristikheinu
(3000 kg) müüa. Ilmatsalu, Järv.

Müüa tarvit., voolujooneline, väiksem
tõldauto
Küsida Lai tn., autode seisukoht, B—326, tel. 12-57.

Müüa
2 tõldautot
täiesti sõidukorras. Näha kl. 10—12, Tiigi tn. 76—2.

Müüa patent lamavoi-
vanker
Alevi 15-a.

2000 rm suur. müüa
ehituskrunt
ühes 100 marjap. ja 15 õunapuuga. Teat. saab Uus tn. 13.

Talu
müüakse 8. märtsil kl. 10 homm. Tartus, Aia tn. 35, oksjoni teel E. Maapanga korraldusel Elistvere asund. olev Soo-otsa talu nr. 9.

Müüa moodne
pesurull, viljasorteerija
ja metallosi üksikult ja komplektiviisi. J. Oja, Jänese t. 12.

Omaniku ärasõidu tõttu
kiirelt müüa
söögitoa- ja magamistoa sisseseade, trümoopeegel ja muud
mööblit
Tulla kl. 2—6 p. l. Kuperjanovi 7—2.

Müüa
lehmi
punased, värske piimaga, või lihaloomade vastu vahetada. Sõbra tn. 2.

Müüa odavasti 2 uksega
riidekappe
Mööblitööstus „Kiir", Kaluri 12-a, või Riia 2, tagahoovis.

Müüa põllu-
kive
lõhut. ja ümmarg., kohaleveoga. Kaubelda Kesk tn. 38—1.

Noori, korralikke
töö-hobuseid
müüa. Aleksandri 69.

Müüa suurel arvul hobuse-
sõnnikut
Narva tn. 24, sissesõiduhoov „Pariis".

Vähepruugit., moodne
raamatukapp
müüa. Pandimaja kom. kaupl., Auriku tn. 1.

Tõldauto
müüa. 9 HP, 1936. a. mudel. Näha igal ajal Tartu, Kalevi tän. 22, telef. 5-88.

Müüa meeste pruug.
jalgratas
35 kr. Sõbra 38—3.

Müüa kuivi talasid, prusse ja igas pikkuses ja jämeduses toorest
ehitus-materjali
Haaslava v., Puusta talu, posti aadr.: Haaslava, Sillaotsa pk., Albert Päiv.

Müüa „Ford"
veoauto
5 tn., uue mootori ja kummidega. Koidu tän. nr. 1-a, tel. 14-20.

Maja
müüa. Teat. saab Riia mnt. 18, lihapood.

Maja
müüa aianduskrundiga, ilusal kohal. Teat. saab Ropka aiand.-krunt 77, alla Võru teed tulla.

Müüakse talupidam. lõpetamise puhul kõik elus- ja eluta
inventar:
hobused, lehmad, igas. põllutööriistad, masinad, vankrid jne. jne. Meeri vald, Kulbimäe tl., E. Panksep.

Hobune
tiine mära, 8 a., müüa. Meltsiveski 88—7.

Haudumis-masin
peaaegu uus, „Sartorius" tüüpi, 190 muna, müüa. Piiskopi 7—2.

Müüa kaevu-
pumba 3 palki
raudosadega. Jänese t. nr. 32—7.

Ehituskrunt
müüa. Jaama t. 51—1.

Müüa kaks
päevapildi-ateljee aparaati
suurus 18×24 ja 13×18. Risti t. 8—5.

Müüa kaks kuhja söödavat
heina
Kärevere Taraski luhavahil.

Müüa pruugitud
rehepeksu-masin
„Wolf", 48" trumli l. Erastvere v., Matsi tl. Kirj. kuni 20. märtsini s. a. aadr.: Erastvere, Suureküla Masinatarv. Ühisus, Matsi pk. Võru

---

Väike
maja
müüa
Tartus. Teat. „Postim." rmtkpl. „Maja 48".

Isiklik, korras
tõld-sõiduauto
müüa, f-ma „Ford", 4 HP, sõitnud 38.000 km, bensiinikulu 8—9 liitrit 100 km, istekohtade arv 4. Lähem. teat. saab Kambja, telef. 24, või kirjal. Kambja, pk. 26.

Müüa
2 kudumis-masinat
8 lukuga, nr. 10 ja nr. 8. Näha Kivi t. 5. Küsida majahoidjalt.

TÖÖ PAKKUMISED

Vajatakse vilunud
rätsepa-töölist
„Riietus'e" töökotta. Ülikooli 11.

Maja-teenijat
kes keeta oskab ja soovitused on, tarvis. Hermanni 7. Tulla kella 10—12 ja 6—8.

Maale (2 km rdtj.) vajatakse puukooli-
aednikku
kes täiesti iseseisvalt oskab kasvatada noori viljapuid. Abielusolejad eelistatud. Teat. „Post." rmtkpl. „P. A." all.

Suurem talu, linnast 6 km, vajab
tüdrukut ja aastatöölist
perekonnainimest. Soovitav sepatöö tundmine. Kaupa teh. laup., 11. märtsil kl. 8—10 h. Kustavuse piimaäris, Gildi tn. 3.

Kaarepere piimaühisus vajab 15. märtsiks s. a. meiereitöödes vil.
meieri-abilist
Üles anda meierile kuni 10. märtsini, telef. Kaarepere 15-b.

Vajan head pintsaku-
rätsepat
töötuppa, kestvale tööle. Tartu, Poe 3—2.

Maale tallu vajatakse
tüdrukut ja sulast
(mitte abielup.). Kaupa tehakse pühap. 5. III 39, kl. 3-st peale. Herne tn. 15—7, Lepp'a juures.

Karjamees-karjaravitsejat
ja nais-karjatalitajat vajab Kaarepere Raudteelaste Kodu. Kaarepere p.-ag., telef. Kaarepere 15-a.

Rätsepa
käealust tarvis, tütarlast, algajat, või õppin. Pargi 17—1.

Vajat. kiiresti
teenijat
kes lapsi hoiab ja keeta oskab. Teat. „Postim." rmtkpl. „Armastan lapsi" all.

Korralik isik leiab kindla sissetulekuga
teenistuse
äri alal. Teat. Tartu, „Post." rmtkpl. „Korralik 440" all.

Vajatakse korralikku
õpipoissi
puduäri alal. Teat. „Post." rmtkpl. „A." all.

Vajatakse korralikku
passijat
kes ka pesu peseb. G.-Adolfi 67—2, kl. 12—2 p. l.

Teenistus koduvallas!
Suurim kindlustusselts vajab üle riigi valdadesse
esindajaid
koha peal. Eriala tundmine pole nõutav, väljaõpe koha peal. Tasu %%-des, eduka töö korral kindel palk. Kirjad „R. 2286", postk. 214, Tallinn.

Vajatakse vanemat (40—50 a.)
tüdrukut
maale suuremasse tallu. Keeduoskus nõutav. Ligem. iga päev kella 1—3, Riia tn. 79—3.

Vajatakse
veo-autosid
palkide veoks Veriora ja Lepassaare rdtj. Järele p. Metsatööst. M. Goldberg & Co, Võru, Jüri 2, tel. nr. 43.

Palgilööjaid ja saagijaid
on kohe tarvis. Tartu, Võru tn. 53, K. Mölleri kpl., telef. 8-55.

KORTERI PAKKUMISED

Tuba
mööbliga või ilma, erasissek., välja anda. Jõe tn. 13—1, Aleksandri t. nurgal.

Mugav, päikesepoolne möbleeritud
tuba
välja üürida. Narva tn. 74—2, II korral.

2-toaline
korter
saada. Uus remont. Raekoja tn. 46—3, majaomanik.

Ära anda 5-toaline
korter
ühes vannitoaga. J. Kuperjanovi 54. Küsida J. Kuperjanovi 29, kontorist.

Ilus, soe
mööbl. tuba
ära anda 1—2 intellig. härrale. Soovitav aastaüürnik. Kindral Põdra tän. 3—1.

Ära anda 2 päikesep. sooja
tuba
köögi tarvit. võimalus. Aleksandri 38—3, II k.

Korter
2 tuba keeduv., päikesep., ära anda. Meltsiveski 51.

2-toaline, keeduvõim.
korter
üürile anda. Tamme puiestee 22.

Päikesep., 2-toaline
korter
soovi k. hobuseruumiga ära anda. Väike-Kaar nr. 2—1.

Suur, soe
tuba
erasissek., ilma mööblita, ametiskäijale ära anda. Kooli tn. 42—2.

Korter
1-toaline, üürile anda. Vaba 3—1

Asutamisel olevasse
KORTERI-ÜHINGUSSE
5-, 4- ja 3-toaliste moodsate korterite jaoks leiavad veel mõned liikmed vastuvõtmist ● Ehitada kavatsetava maja asukoht on Tallinnas, Narva mnt. parimas kohas ● Vabakutselistele isikutele iseäranis soodus asukoht ● Parim ja kindlaim kapitali mahutamise võimalus ● Kirj. Tallinn, postkast 214, «Ühing».

Soe, erasissek.
möbl. tuba
saada. Riia 12—1.

Möbl. tuba
ära anda. Lao 11—5.

Korteri OTSIMISED

Kaks ametisk. meesüliõpilast vajavad lähemal ajal ühte suurt või kahte koosseisvat korralikult
möbleerit. tuba
Pakk. saata „Postim." rmtkpl. „Aastaüürnikud 465" all.

Soovin
korterit
tuba või tuba köögiga, mööbl. või ilma. Teat. „Post." rmtkpl. „Kv. 23" all.

2-liikm. perek. vajab nüüd või edaspidi 2—3-toalist korralikku
korterit
Soov. II korral. Kirj. „Post." rmtkpl. „Õpetaja".

Räpina-Meelvas
võtab „Postimehe" tellimisi ja kuulutusi vastu
D. Mälberg

„Postimehe" kuulutuste peale eelmisel päeval saabunud ja kella 17 äraviimata
kirjad

Märgusõna	Arv
Aasta	1
Diisel	1
Kaine mölder	1
Kaine 351	1
Keetja 343	3
Keskealine teenija	1
Krunt 338	3
Korralik inventar	1
Korralik rentnik	2
Käealune 351	1
Letikaal 361	2
Lõõtspill	4
Maaelu + 4000 kr.	3
Mees 32, Poiss 29	7
Milvi 24	1
Mootorratas	5
Naiseks sinule	1
Ootaja	1
Palk 65	3
Palk korralik	1
Töökas naine 313	1
Tööperemees + tunnistused 45	3
Uno	1
Vaikne kodu	2
Vanapoiss 49	2
Vanem keetja	1
Õilis mõte	1
Ühine kodu + 5000	1
18	2
122-hele	4
10.000	1
88	1
9040	2
9158	1

Kirjad hoitakse alal üks kuu, arvates saabumise päevast. Kirjad antakse välja kuulutuste kviitungi ettenäitamisel.

Tartus. Võidu tn. 14 vanem
raamatu- ja kirjutus-materjalikauplus
edasi anda. Ligemaid teateid saab oman. P. Rohtilt Tartus, Võidu tn. 14, telef. 4.

Müüa
tugevajõuline
valtsmasin
kahe valtsiga. Valtsid 500×400 mm. Karastatud pinda 1 toll. Sobivad tuubi-, klaasi-, kivi-, paberijne. tööstusele. Saksa Krupp'i vabr. töö. Lähem. teateid ja ülesvõtet näeb kontor „Vahendus", Suurturg 7, telef. 18—47.

Ratsarügement müüb
puutuhka
väetamiseks ja mitmesuguseid
puu- ja plekk-kaste
Lähemalt rügemendi staabist iga päev kella 9—13-ni, telef. kasarmu 2-14.
Majanduseülem.

Müüa
asundustalu
suurus 57 vkm., põldu 30 vkm., heinam. 16 vkm., ülejäänud karjamaa ja kuusemets 40-a. Hooned head. Maapanga laen 2500 kr., väljamaks 3000 kr. P. s. palju teisi talusid ja linnamaju. — Kontor „VAHELA", Ülikooli 30—3, telef. 15-43.

Kommertsgümn. haridusega 21-aastane tütarlaps vajab
teenistust
büroosse, kontorisse, panka või muule vastavale tegevusalale. Töötanud pikemat aega suuremas ettevõttes kontori-arveametnikuna. Tunn. täiesti veksliasjandust ja masinakirja. Panga praktika. Kirjad „Postimehe" rmtkpl. „Arveametnik".

Omaniku haiguse pärast müüakse kiiresti ja odavasti
väike tööstusettevõte
Hästitasuvate tellimistega varustatud aasta ringi. Kirjad „Postimehe" rmtkpl. „Kasulik äri".

Kaheruumiline
äri
suure vaateaknaga välja üürida Raekoja tn. 2.

Müüa maja ja kauplusega talu
1) Korras maja südalinna ümbruses, 2 äriruumiga. Sisset. 10%, väljamaks 10.000 kr.
2) Talu, kaupluse ja koorejaamaga rahvarikkas ümbruses. Suurus 40 rvkm, head põldu 28 rvkm. Väljamaks 6500 kr.
Teateid: Rüütli 5—1, kella 9—2 ja 5—6-ni.

Piinava haiguse järel lahkus minu armas abikaasa

Gerda Ludmilla Tätte

sünd. 21. III 1921., surn. 1. III 1939.

Matmine 5. märtsil kell 2 p. l. Tartu Peetri kalmistule.

Mälestavad sügavas leinas

mees ja Tätte perekond

Leningradis suima läbi lahkunud armast isa

Peeter Peetri p. Liiv'a

sünd. 2. märtsil 1873. a., surnud 1. juulil 1938. a.

mälestavad kurbuses lapsed: Leningradis — Ella Romanova; Ameerikas — Linda Andrejev, Hilda Liiv, John Liiv.

Tartu Linnapank

Tartus, Raekojas. Telefonid 2-32 ja 11-32.

Äriseis 31. detsembril 1938. a.

AKTIVA.		PASSIVA.	
Kassa	92.514.—	Põhikapital	324.546.38
Hoiuarved	617.907.60	Tagavarakapital	66.763.35
Väärtpaberid	390.866.37	Amortisatsioonikapital	12.679.85
Väärtused	9.790.57	Hoiusummad	5.579.889.59
Diskonteeritud vekslid	4.006.218.25	Võlad teistes krediidiasutistes	196.712.10
Tähtajalised laenud	103.850.—	Korrespondendid	91.747.67
Kontokorrent-laenud	1.123.350.53	Väljaantud garantiid	93.041.50
Korrespondendid	117.418.01	Mitmesugused kreeditorid	2.000.—
Garantii deebitorid	93.041.50	Tuleva aasta tulud	48.960.31
Mitmesugused deebitorid	2.000.—	Muud passivad	69.756.43
Vallasvara	17.294.15	Puhaskasu	102.951.22
Tuleva aasta kulud	4.458.96		
Muud aktivad	10.338.46		
Kokku:	6.589.048.40	Kokku:	6.589.048.40

1938. aasta kulude ja tulude aruanne.

KULUD.		TULUD.	
Valitsemise- ja ärikulud	114.735.54	Saadud %%, komisjon ja porto	418.438.21
Makstud %%, komisjon ja porto	195.287.74	Mitmesugused tulud	10.499.44
Mitmesugused kulud	15.963.15		
Puhaskasu	102.951.22		
Kokku:	428.937.65	Kokku:	428.937.65

Kunsthammaste laboratoorium

(kauaaegne dr. V. Bulgakovi tehnik)
K. Põdra tän. 17—3. Telef. 8-20. L. KRUUS.

ADAMTAU TANTSUKOOL TARTUS

Suurturg nr. 13, telef. 4-27

Hooaja viimased **uued kursused** algavad: **Edasijõudnuile** — pühapäeval kl. 7 õhtul. **Algajaile moetantsudes** — esmasp. kell 8 õhtul **Odav seltskondl. kurs. Kavas:** moodsad, vanad ja rahvatantsud; spordi- ja seltsk. mängud j. m., kestvus 36 t., tasu kr. 1.50 ja 2.50 isik. algab esmasp. kl. 9 õhtul. **Eratunnid. Väljasõidud. Kordamisõhtud** igal pühap. ja kolmap. Algus kell 9 õhtul. Mängib **„Tantsuorkester Mustlasjazz".**

RATSARÜGEMENT annab välja suusõnalisel vähempakkumisel 8. märtsil 1939. a. kell 11.00 Tartus, Lembitu platsil, rügemendi staabis

veiseliha ja seapeki

muretsemise ajajärgu peale 1. aprillist — 30. septembrini 1939. a. Pakkumistest osavõtjatel tuleb maksta enne pakkumist vähempakkumist korraldavale komisjonile tagatiseks 5% pakutud hanke summast. Hanke- ja lepingutingimustega võib tutvuneda koha peal kella 09.00—13.00.

MAJANDUSÜLEM

„VANEMUISE" TEATER

Pühapäeval, 5. märtsil kell 8 õhtul

„Estonia" ooperi primadonna

IDA LOO

kaastegevusel

«Rigoletto»

G. Verdi ooper 4 vaatuses.

„Vanemuise" kontsertsaal

Esmaspäeval, 6. märtsil kell 8 õhtul prantsuse kunstnike

JACQUES SERRES'i

tšello ja

ADY LEYVASTRE'i

klaver

KONTSERT

Kavas: Brahms, Bach, Daquin, Couperin, Caix de Hervelois, Senaille, Debukky, Marius-François Caillard, Faure j. t.

Pääsmed 260—60 s., õpilastel 40 s., eelmüügil „Vanemuise" kontsertsaali kassas kella 11—13 ja 18—20 ja K.-M. „Teater-Muusika" äris, Võidu 6.

E. Treffneri Gümn. Vanem. Komitee

LOTERII-ALLEGRI

on 4. ja 5. märtsil s. a. Palju väärtuslikke võite. Revüüteater. Mugav tuba.

Einelaud. Muusika. Tants.

Sissepääs 10 senti. ●● Loosi hind 5 senti.
Algus laup., 4. märtsil kell 18, pühap., 5. märtsil kell 12.

---

4. märtsil 1939. a., algusega kell 21 **Tartu Maleva Sisevete Malevkonna orkestri**

kontsert-piduõhtu

Tartu Eesti Käsitööliste Ühiskandmise Seltsi ruumes, Vene tän. 5. Sissepääs kr. —.50. Puhastulu orkestri varustuse täiendamiseks.

Rohket osavõttu palub korraldav toimkond.

Elumuudatuse tõttu **kiirelt müüa**

suurem

talukoht

(endine mõisasüda) Elvast 6,5 km. Ligem raudteepeatus 2 km. Suurus 67 ha, ühes tükis. Põldu 35 ha. Viljapuuaed umbes 200 puuga. Lähemaid teateid saab Tartust, Suurturg 14, kort. 5, telef. 8-81; Tallinnas, Toompuiestee nr. 34, korter 2, telefon nr. 472-44.

TEADAANNE

Sellega teatan kõigile töötarvit, et minu

plekisepatöökoda

asub

Tartus Narva t. 53, tel. 10-13

kus võetakse tellimisi ja parandusi vastu.

Austusega

J. Spungin

end. f-a «L. Spungin & P-d» ärijuht.

Kaunim valik Mööbleid UUETURU 5 Mööbliäri „KODU"

SUURES VALIKUS igasugu moodsat magamis-, sauli- ja söögitoamööblit: Raudvoodid, lapsevankrid, meriheina ja jõhvmadratsid, sõrandavaibad jne.

Vanemuise teater

Saksa teatris

Laup., 4. märtsil kl. 20 (8 õ.)
ESIETENDUSEKS.

Tantsetendus

Karnevali süit. Divertisment. Lavastus: I. Urbel. Muusikajuht: Ed. Tubin. Lavapildid: A. Lepik. Kostüümid: S. Leitu.

Pühap., 5. märtsil Kell 15.30 (1/4 4 p. l.) „Vanemuise" noorsoo- ja lasteteatri ettekandel. 4. korda. Aland. hinnad.

Teraspoiss

J. Parijõe näidend 5 p.

Kell 20 (8 õ.)

„Estonia" ooperi primadonna

Ida Loo

kaastegevusel

RIGOLETTO

G. Verdi ooper 4 vaat.

Tartu Töölisteater

Vene tn. 5, pühapäeval, 5. märtsil s. a. 4. korda

Önnelik abielu

M. Tiegeri näid. 3. v. Lavastaja: K. Ird. Lavapildid: V. Pirk.

Algus kell 20.

Pääsmed 30—75 s.

Igasugused **veod** võtab vastu

auto - veoäri

H. PETERSON

Veski 45, telefon 5-07.

VEOÄRI

JOH. USTAL

Veoautod 2—5 tonnil. igas. vedudeks, kolimisteks saadaval. Liiva t. 1, jõe ääres, tel. 18-48

TÖÖ OTSIMISED

Masinavabrikandid ja puutöösturid!

Kutsega ja heade tunnistustega ehituslaudsepp ja masinategija soovib kohta vabrikusse puutöö alal, või puutööstusse laudsepatöö alal. Võin olla ka töötoa juhataja või kümnik. Pakk. saata „Post." rmtkpl. „Kuulutuse kv. nr. 367 ettenäitajale".

Härrad autoomanikud! Karske, remondivõim.

autojuht

vajab kohta kerg. veomasinale või kaubaveomasinale. Kautsjon võimalik. Teat. kuni 15. märtsini s. a. Vana-Roosa ag., Lüütsepa pt. Fr. Põldsepp.

Vilunud

joonestaja

palub kohta arhitekti või maamõõtja juurde. Teat. „Post." rmtkpl. „Joonestaja".

Noor, korralik tütarlaps palub

teenistust

kas vabrikusse või söögisaali ettekandjaks. Tunnen ka pealisnahatööd. Kirj. „Postim." rmtkpl. „Tõsine soov 18".

Korralik ja aus, kleidi- ja mantlitöös vilunud

õmbleja

kutsetunnistusega, palub kohta õmbleja juurde, nüüd või hiljem. Kirj. „Post." rmtkpl. „Vilunud õmbleja 374".

16-a. korralik maanoormees soov. tisleri

õpilaseks

Tunnen vähe tööd. Kirjad „Postim." rmtkpl. märgus. „Õpilane 16".

Korralik linategija soovib

linaharimistööd

Tulla Kalmistu 6—4, või kirj. „Post." rmtkpl. „Linatöö" all.

Vanem

õmbleja

soovib majadesse tööle. Teeb uusi, korraldab vanu, õmbleb lastele. Puhastab ja pressib ka meesteriideid odavalt. „Post." rmtkpl. „Vanem õmbleja".

Noor

maatütarlaps

palub kohta perenaise abiks, lapse j., töösstusse, või palgalist õpilask. Kirj. „Post." rmtkpl. „Lootus 399", isiklikult Jaama 64-a—1.

Maapäritoluga

neiu

soovib äri- või majateenijaks. Enne koloniaaläris teenin. Kirj. „Post." rmtkpl. „Töökas + korralik".

Palun, võimald. korralikule noorele naisele

passimiskoht

Olen tegel. sel alal ja oman hea keeduoskuse. „Post." rmtkpl. „Passija + keetja".

Maaneiu

soov. kohta maale. Talutöös vilunud, võin ka hobustega käia. Kaupa tehakse 6. märtsil Paju tn. 6—3.

Juutsur

soovib kohta meestöö alal. Kirjad kuni 8. märtsini s. a. O. Lepiku rmtkpl., Valga, „Juuksur" all.

Töökas neiu otsib

passija-

kohta. Olen virk, hoolas, teen majas ettetuleva töö, pesen pesu, keedan vähe. Head soovitused suurtelt isikuilt. „Post." rmtkpl. „Kv. 63".

---

2 tütarlast

otsivad kohta ettekandjaks, numbriteenijaks või midagi muud. Nõus ärasõiduks. Kirj. „Postim." rmtkpl. „Kõiges vilunud".

Korralikust perekonnast 16-a. poiss soovib

õpilas-

kohta ärisse või töösstusse. Aadr.: Kaluri t. nr. 39—5, II kord.

MÜÜMISED

Müüa:

talud

1) Tartust 6 km, hind 3800 kr., 2) 21 km., suurus 21 ha, põldu 40 v., ühes tükis, hind 7250 kr., sellest võlga 3000 kr.; 3) r.-jaamast 5 km, suurus 326 r. vkm., põldu 200 v., järv piiril, meierei 1 km, korras hooned, puhtak.-rubl. 300, hind 24.000 kr., sellest võlga 8000 kr.; 4) ärikoht, 18 r. vkm., uued hooned, väljamaks 1350 kr. + 700.

majad

1) kivimajad äridega südalinnas, sisset. 10%, väljamaks 15.000 kr.; 2) kivimajad südalinnas, sisset. 10%, väljamaks 35.000 kr.; 3) uus maja aiaga, 6000 kr. V.-K. „Talu-Maja", Suurturg 3, telef. 15-64.

Elumuutuse tõttu müüa Narvas

majad

1) maja krundiga 1600 r.-sülda, 2) maja suure tulutoova puuvilja- ja juurviljaaiaga, lavadega jne. Teat. saab: Narva, Kõrge tn. 19.

Oksjon

pühap., 5. märtsil kell 12 päeval, Kesk-Kaar 35. Müüakse: „Singer" õmblusmasin rätsepatöö jaoks, töölaud, suur peegel, diivan, voodi, laudu, riideid jne.

ÄRAKOHI

Soovitame

köha vastu

rinna- ja kopsuhaiguste puhul.

Ehtne „punase ankruga"

Elumuutm. tõttu kohe müüa korras äriruumid.

maja

Elvas, jaama ligidal, pea suvitus- ja käidava tänava ääres, looduslikult ilusal kohal. Osa ostuhinda võib võlgu jääda. Elvas, Pikk t. 28.

Mööbliäri G. POCK

Omanik J. SADDE

TARTU, LOSSI TÄN. 12-16

TELEF. 7-41

Mööbli- ja voodiäri „VALIK"

Tartus, Võru t. 10.

Raud-reformvoodeid, madratseid, garnituure, laudu, kappe j. e.

Moodsaid lapsevankreid.

Müüa sõidukorras

tõldauto

firma „Chrysler". Teateid saab Laeva, telef. 12.

Põllumehed, tähelepanu!

A.-S. Tartu Metallivabrik G. H. Lellep'i reaskülvimasinad

7-, 9- ja 11-ne-real. taldrikute või sahkadega. Laialtkülvimasinad 8'

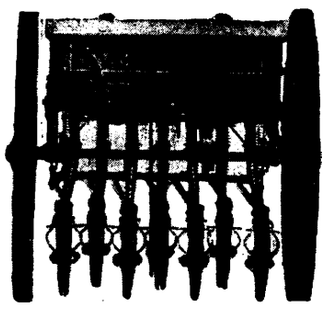

Enne ostu vaadake ja võrrelge, siis leiate ise, et A.-S. Lellep'i reaskülvimasin on kõige parem ja sobivam, mida endale ostate. 1939. a. masinad on juba ärides müügil.

Soovitan iga päev tuntud headuses

peenleiba, rukkileiba, saia ja sepikut

Peale selle sissekeedetud **magushaput rukkileiba** igal teisip. ja reedel

Austusega TALLINNA LEIVATÖÖSTUSE OMANIK
Kalevi tän. nr. 101. Telefon 10-50.

Kodu kaunistamisel külastage

A. LELL'e diivanitööstust ja ladu

Kalevi (Karlova) 18, vastu Lille tän., telef. 19-05.

Laos suures valikus parimate kodu- ja välismaa riietega kaetud

diivaneid ja garnituure

Ristikheinu

8000 kg müüa. Heinad asuvad Elva linnas. Lähem. teat. saab Kambja, telef. 24, või kirjal.: Kambja, pk. 26.

Uusi

maju

I ja II linnajaos 9% sissetuleku ja heade maksuting. müüa. Omanik Jakobsoni 11—2, Tähtvere uues linnaj.

Müüa „Chevrolet" 3,5-tn.

veoauto

Samas ka tööstuse ruumid välja anda, sobivad leivategijale. Piiskopi tn. 18.

Müüa täiesti korras 3 kooriga

akordion

Näha kl. 17—19, Kesk tn. 11—7.

Müüa rutuliselt köites

E. Entsüklopeedia

Teat. „Post." rmtkpl. „Entsüklopeedia" all, või Tartu, postk. 194.

Töökorras 1936. a. „Ford"

veoauto

4,6 tn., soodsalt müüa. Teat. saab Riia 11-a, bensiinijaamast.

Loodusl. ilusal kohal, Emajõe ääres, 12 km Tartust, müüa

väike koht

Sobiv käsitöölisele või suvituskohaks. Teat. saab: Elleri kpl., Raekoja 21, Tartus.

Müüa Kanepi alevi keskuses uus valmimisel olev kahek. 7×6 sülda

maja

ühes ehituskrundiga. Teat. kirj.: Kanepi, V. Tatsi.

Ehituskrunte

kanalisatsiooniga, on müüa. Hurda t. 10—1.

Müüa 10 Eesti Panga

aktsiat

Soovij. teat. „Päevakurss" all „Postim." rmtkpl.

Alati müügil

talud ja majad

igasug. suurustes ja hindadega: suvilad, ärikohad, ehitus- ja aianduskr., veskid, rehepeksum., traktorid, jne. Nõuanne ostu-müügi asjus. Müüke registreerige tasuta kontoris „Abi", Tartu, Suurturg nr. 11.

Tallinnas

südalinnas, käidavas tänavas väiksem, ilus

äri

kahe suure vaateaknaga omaniku haiguse pärast ühes kaubaga ära anda. Väljamaks umb. kr. 3500—4000. Teat. Tallinn, pk. 399, „Kv. nr. 3138" all.

Müüa töökorras

lokomobiil

f-ma „Wulff", 1921. a. mudel, 12 HP. Aadr. P. Pakler, Lauküla p.-ag., telef. 16-d.

Müüa puugitud m.

jalgratas

Filosoofi 20—2.

O. Sool'a

puuviljakauplus Ülikooli tän. 34.

Hind odav, valik suur

Jaffa apelsinid 21 kr. kast
Hispaania „ 31 kr. kast
sidrunid, raske kaal 21—22 k.
banaanid, viinamarjad jne.

Apelsinid kõik nr. saadaval.

Vräske saadetis

SUITSULÕHE ja LÕHEMARJA

Müügil **A. NURSI**

Turuhoone nr. 69.

Hella Pähkal'i **masinakirjakursus**

Ameerika pime 10-ne sõrme süsteem, 2 kr. 50 s. kuus, 10 s. tund. Lõpetajaile tunnistus + tasuta praktika. Tunnid kella 9—21. Pargi nr. 7, telefon 11-18.

Suuremasse tallu, Viljandimaale, vajatakse korralikku, iseseisvat

tööperemeest

Kestev teenistus, palk kokkuleppel. Kirjad lühikese eluloo ja endiste töökohtade loetlusega saata „Postimehe" rmtkpl. „Tööperemees" all.

Välismaa vedelikuga odavaid

kestvaid lokke

mille kestvus 10—12 kuud.
E. LUTS'u juukset. Vene tän. 2 (Vabadussilla j.)

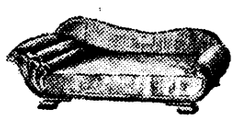

Diivaneid

35 kr. alates müüa

Polstermööblitööstus, Turu tn. nr. 36.

Välismaalt tagasi tulles olen kaasa toonud head

ELEKTRILOKI-VEDELIKKU

ja teen lokke osavuse, hoole ja armastusega. **V. Ulbo** Tähe t. 73.

Müüa hästitasuv

äriettevõte

Hind 2000 kr., millest pool võib võlgu jääda. Teat. „Post." rmtkpl. „Ettevõte" all.

Kutseline

polsterdaja

soovib tööd. Pakkum. „Post." rmtkpl. „Vilunud 29,5".

Müüa 60—70 tihum. kasvavat palgi-

metsa

palke ja talasid, igas. mõõtud., suuremal ja vähemal arvul, 21 km Jõgeva jaamast, 65 km Tartust, autodega juurdepääs hea. Teat. Lao tn. 11—1, Tartu, Susi.

Müüa odavasti

diiwan

ja diivanilaud. Lao tän. 37—2.

Väike

sõiduauto

kinnine, täiesti sõidukorras, müüa. Pakkum. „Post." rmtkpl. „Sõidumasin" all.

Kadunud

3. III 39 kaotatud

elektrijuhtmed

umb. 250 m. N. g. a. ja L. v. c. Lille tn. Liiva tn. vahel. Ausat leidjat palun vaevat. eest ära tuua või teatada Soo'a tn. 34—1.